

DEMOKRATİK KADIN HAREKETİ

BÜLTENİ

Sayı:3 - Fiyatı:1 YTL

**KADINIM!
KENDİ SAVAŞIMIN
SAVAŞÇISIYIM!...**

MERHABA

Geçen süre içerisinde önemli gelişmelere şahit olduk.

Emperyalist ülkelerin yarattığı savaş ve işgaller tüm Ortadoğu'ya yayılma hırsıyla, ezilen halkları silindir gibi ezip geçiyor. Ve yine çatışma ortamının hakim olduğu birçok bölgesel savaşta egemenlerin parmağı bulunuyor. Yaşadığımız topraklarda da egemenlerin düzeni emperyalistleri aratmayacak nitelikte. Hatta çok daha boyutlanmış durumdadır.

Kürt ulusunu imhaya yönelik politikalarla hedef alınan kesimin kimler olduğu başbakan Erdoğan'ın: "Kadın da olsa çocuk da olsa gereken yapılacaktır." şeklinde açıklamaları açıkça ortaya konulurken, devletin bu tutumu Diyarbakır'da patlayan bombalarla ölen biri kadın sekiz çocukla yaşama geçirildi. Yedi küçük beden yaşama en aç haldeyken soldu.

Aralıksız devam eden namus cinayetleri, töre cinayetleri ve gün geçtikçe artan intiharlar, kadınların mal gibi yaşamaya isyan ettikleri anda boyunlarına ölüm ilmiği geçirilerek adına "intihar" denilen cinayetler.

Ve bu ülkede kadınların özgürleşmesi için mücadele eden kadınlara yönelik gerçekleştirilen saldırılar Yeni Terörle Mücadele yasası ile meşrulaştırıldı. Uluçanlar'da ve Gebze'de tutsak kadınlara yönelik cinsel saldırılar, tacizler ve insanlık dışı uygulamalar en üst boyutlara ulaştı.

Son olarak yıllardır kadının özgürleşmesi için bağımsız kadın mücadelesi yürüten Emekçi Kadınlar Derneği'ne yönelik operasyonlar, tutuklamalar ve gözaltıları, bize söylenecek tek bir söz bırakıyor:

Nerede ve hangi koşullarda yaşarsak yaşayalım, direnmek ve savaşmak, kendi savaşımızın savaşçısı olmak zorundayız. Yaşam başka bir şans tanımıyor. Savaşarak dişle, tırnağıyla direnmek, acılara, işkencelere ve mağduriyete teslim olmadan yaşamdaki yermizi özgün gücümüzle ele geçirmeliyiz.

Ve tüm bu gelişmeler nedeniyle bültenimizin üçüncü sayısında savaşlara, savaş içerisinde kadının rolüne, kadının savaşarak kendi savaşının savaşçısı olması gerekliliğine vurgu yapmayı bir zorunluluk olarak görüyoruz. Bir sonraki sayımızda buluşabilmek umuduyla...

İÇİNDEKİLER

4 Savaşta Kadının Rolü.....	1
4 Madalyonun Diğer Bir Yüzü, Fuhuş.....	10
4 "0 (Sıfır)" Değerinden Kurtulmanın Yolculuğu.....	16
4 Röportaj: Sylvia Marcos.....	21
4 Peru Kadınlarının Kavgadaki Yeri.....	26
4 Biyografi: Rosa Lüksemburg.....	29
4 Hukuk: Boşan(ma).....	35
4 Mevsimlik İşlerde Kadın Olmak.....	37
4 Röportaj: Dersim Kadınlar ile Bölge Sorunları Üzerine.....	40
4 Makinist Kadınlar.....	43
4 Sağlık: Rahim Kanseri.....	44
4 Hapishaneden Mektup Var!.....	47
4 Bizde Bir Başkadır Kadın Olmak.....	49
4 Bedenimiz Bizimdir.....	50
4 Kütüphaneden: "Marksizm ve Cinsel Devrim" ve "Yunan İç Savaşında Direnen Kadınlar".....	51
4 Perdeden Yansıyanlar... Kaplumbağalar da Uçar.....	56

Demokratik Kadın Hareketi Bülteni

Sayı: 3

KARDELEN BASIM-YAYIM REKLAM GÖSTERİ ORGANİZASYON LTD. ŞTİ.

Sahibi ve Yazışları Müdürü: Hakan ERTEN

Yönetim Yeri: Millet Cad. Nevbahar Mah. Fındıkzade Saray Apt. No:57/11 Fındıkzade/İst.

Tel: (0212) 584 18 04 -Faks: (0212) 584 18 05 -Dizgi: Kardelen Yayımcılık

Baskı: Kayhan Matbaacılık: Davutpaşa Cad. Güven Sarayı Sitesi D Blok No: 134 Topkapı/İst.

DKH Bülteni Hesap Numarası: Olcay ARAT

Posta Çeki Hesabı: 1627285

**P
E
R
S
P
E
K
T
İ
F****SAVAŞTA KADININ ROLÜ**

Insanlık tarihinin başlangıcından günümüze kadar geçirdiği süreçler, değişimler ve dönüşümler içerisinde savaşların tayin edici bir önemi vardır. Biz bu yazımızda çok geniş bir kavram olan savaşı incelerken, onun farklı karakterleri ve bu farklılıklar içerisinde kadının konumlanması ve karşılaştığı somut durumlar üzerinde yoğunlaşacağız. Bunun için de her şeyden önce savaşın tanımı üzerinde durmak gerekiyor:

“Savaş; politikanın başka araçlarla devamından başka bir şey değildir. Böylece savaşın sadece politik bir eylem olmakla kalmayıp gerçek bir politik araç, politik ilişkilerin bir devamı ve bunların başka araçlarla gerçekleştiril-

mesi olduğunu görüyoruz. Savaşın bütün özelliği kullandığı araçların özelliğinden gelir... Politika amaç, savaş ise bir araçtır ve araç hiçbir zaman amaçtan ayrı düşünülemez.” (Clausewitz, Savaş Üzerine, Spartaküs Yayınları)

Savaş, çıkar olgusuna ve o çıkarın zorla sahiplenilerek korunmasına dayalıdır. Özel mülkiyet sistemleri var olduğundan beri bu çıkarlar, yani savaşın amacı da o savaşın sınıfsal karakterinden bağımsız değildir.

Her savaş, o savaşın niteliği ne olursa olsun belli bir sınıfın çıkarını temsil eder. Dolayısıyla sınıflar var olduğu sürece savaşlar kaçınılmazdır.

Savaşların sınıfsal karakterini doğru tahlil etmezsek tüm savaşları aynı kefeye koymuş

oluruz. Savaşın politik bir araç olduğu gerçeğini yadsımadan savaşın tahlili yapılırsa, savaşların birbirlerine benzemedikleri, kendilerini doğuran etkenlerin ve koşulların niteliğine göre değişik biçimlere büründükleri ortaya çıkar.

Emperyalist ülkelerin işgal ve saldırıları, ezen ülkenin ezilen üzerinde tek taraflı bir iradeyle gerçekleştirdiği bir olaydır. Bu nedenle tek taraflı bir saldırı ve yine bir tarafın kendini savunma çabası söz konusudur. Karşılıklı çarpışan iki eşit irade söz konusu olmadığı için bu durumu savaş olarak nitelendirmemiz doğru olmaz. Bugün Irak'ta, Filistin'de, Lübnan'da, Afganistan'da yaşananların boyutu savaş kadar derin olsa da sonuçta ABD emperyalizmi başta olmak üzere diğer emperyalist güçlerin ezilen Ortadoğu halklarına yönelik tek taraflı saldırıları söz konusudur. Ancak nerede işgal varsa orada mutlaka direniş vardır ya da mutlaka gelişir.

Bu özel durumun dışında karşılıklı iki iradenin çarpışmasına dayanan savaşlara; emperyalist paylaşım savaşlarını, ulusal bağımsızlık savaşlarını ve halk kurtuluş savaşlarını örnek verebiliriz.

Bunun dışında emperyalist güdümlü savaşlar ve bölgesel savaşlar da söz konusu olmuştur.

Emperyalist karakterli her savaş insanlık tarihinde kara bir noktadır ve öyle olduğunu da her fırsatta ispat etmeye devam etmektedir. Dünyadaki tüm zenginliği ve kaynakları bir avuç tekkelci egemenin elinde toplama uğruna tüm dünyayı kan deryasına çeviren, alınıp satılmayan, kirletilmeyen tek bir değer ya da olgu bile bırakmayan zihniyetiyle insanlığın ortak çıkarlarının üzerine atılan bir bomba gibidir ve bu nedenle gericidir.

Kadının karşılaştığı sorunlar ve bu sorunlara karşı duruşu ve değişimi de savaşların niteliğiyle doğrudan ilişkilidir.

Vatanı, bedeni, yaşamı işgal edilen kadın direnmeyi öğreniyor

Emperyalizmin kadına bakış açısı, özel mül-

kiyet sistemlerinin kadını mal gibi gören anlayışlarının en ileri seviyesidir. Kadının emeği evde ve işyerinde acımasızca sömürülürken, bedeni ve cinselliği de en karlı pazar alanına dönüştürülmektedir. Fuhuş sektörü bugün emperyalizmin en yaygın ve kazançlı alanlarından birini oluşturuyor.

Emperyalizmin kadına bakış açısı özellikle emperyalist saldırı ve işgallerde de kendini açıkça ortaya koyuyor. Son yıllarda ABD başta olmak üzere emperyalistlerin Ortadoğu'ya yönelik saldırılarına bir göz atmamız yeterlidir. ABD emperyalizminin Ortadoğu'ya yönelik sistematik saldırılarını gerçekleştirirken bu saldırıların gerekçesi olarak öne sürdükleri "barış ve demokrasi götürüyoruz", Irak halkını Saddam'ın vahşetinden kurtaracağız", "Afgan kadınının burkasını atacacağız, kadınları özgürleştireceğiz" sözleriyle kendini saklamaya çalışıyordu. Ayrıca bir taraftan da 11 Eylül paranoyası üzerine kurdukları ve Ortadoğu halklarını terörist ilan eden ve bu ülkeleri de tüm dünyanın güvenliğini tehdit eden unsurlar olarak deklare etmeleri onların bu palavralarının diğer bir ucunu oluşturmaktadır. Nitekim Irak'a yönelik saldırılar sonucunda "dünyayı tehdit eden kitle imha silahlarının" izine dahi rastlanmadı. Geçen sürede ne barış sağlandı ne de halklar özgürleşti. Ancak binlerce insan öldürüldü, yüzlercesi terörist diye hapsedildi, işkencelere uğradı, binlerce kadın tecavüze uğradı. O tarihten beri emperyalistlerin işgal ve saldırılarının dehşet veren görüntüleri aralıksız devam ediyor. Bombalanan kentlerde enkaz altından çıkarılan yüzlerce bebek cesedi, bedeni işgal edilen, çocuklarını ve ailesini yitiren kadınların yüzlerindeki acı ve dehşet, gözyaşları, açlık, yoksulluk ve baskı...

İşgalde eşini, çocuğunu, ailesini yitiren ve yalnız kalan kadının kendini idame etmesinin hiçbir yolu bulunmamakta, kadınların bu çaresizliğinden faydalanılarak kadınlar zorla fuhşa itilmekte ve kadın bedeni bir zevk aracı olarak kullanıldığı gibi fuhuş sektörüyle bir kar aracı-

na da dönüştürülmektedir. İşte saldırıların faturası ve kadınlara getirdiği özgürlük!

Gelinen noktada dahi emperyalistlerin tek derdinin kar ve pazar hırsı olduğu ve amacını gerçekleştirmek uğruna halklara yönelik saldırının her biçimini insafsızca uyguladığı, kana doymadığı bu kadar göz önünde yaşanırken onların yalanlarına inanmak artık imkansız hale gelmiştir. Emperyalizmin ağzından çıkan her sözün, her davranış ve eylemin halkları ezme, sömürme, yok etmeye yönelik olduğu hiçbir zaman bu kadar net deşifre olmamıştır.

Emperyalist ülkelerin işgallerde kadınlara yönelik saldırılarını genelde kadına bakış açısından bağımsız düşünmemek gerekir. Kadının ikinci cinsliği ve onun cisiyetine yüklenen ge-

ması tesadüf değildir. Bir ülkeyi ele geçirmenin, onu işgal etmenin ve onurunu çiğnemenin bir aracına dönüşen kadına yönelik saldırılar, özellikle onun bedeni üzerinde yoğunlaşmakta ve cinsel tecavüzler sistematik bir hale dönüştürülerek yüzlerce kadın tecavüze uğramaktadır. Çünkü kadın; erkeğin, ailenin ve toplumun namusu olmakla kalmıyor, ülkeye yönelik saldırı durumunda vatanın namusu olarak algılanıyor. Zaten bu nedenle vatan savunması derken kastedilen sadece topraklar değil, en çok kadınlardır.

Demek ki toplumda hala kadına karşı var olan gerici yaklaşımlar ve sahiplenme duygusu, emperyalist işgallerde kadına yönelik saldırıların biçimini de belirlemekte ve onun nedenlerinden biri olmaya devam etmektedir.

Savaş ve işgal koşullarında kadının karşılaştığı zorlukların iki kat olduğu tüm bu gerçekleri gözden geçirdiğimizde daha açık bir şekilde ortaya çıkıyor. Ancak savaşın kadının yaşamında yol açtığı yıkımların ve acıların yanın-

Bugün Irak'ta, Filistin'de, Lübnan'da, Afganistan'da yaşananların boyutu savaş kadar derin olsa da sonuçta ABD emperyalizmi başta olmak üzere diğer emperyalist güçlerin ezilen Ortadoğu halklarına yönelik tek taraflı saldırıları söz konusudur. Ancak nerede işgal varsa orada mutlaka direniş vardır ya da mutlaka gelişir

rici erkek egemen anlayış, farklı niteliklerde ve şekillerde varlığını sürdürmekte ve kadına yönelik saldırıların da biçimini belirlemektedir. Ancak feodal değer yargılarının hüküm sürdüğü bizimki gibi ülkelerde ayrıca eşin, ailenin, erkeğin namusu olan kadın, savaş ve işgal koşullarında da vatanın namusuna dönüşmektedir.

İşgallerde hedeflenen ilk kesimin kadın ol-

da güncel yaşam içerisinde kadını baskılayan feodal değer yargılarının da bu yıkım içerisinde yer aldığını ve kadının kimliğinde, yaşamında olumlu bazı değişimleri de tetiklediğini görmek gerekiyor.

Bu yönüyle savaşın kadın açısından iki yüzü vardır: Bir yüzünde acı, şiddet ve mağduriyet varken diğer yüzünde direniş, isyan ve kendi

yaşamında aktif rol üstlenme durumu vardır.

Savaş, kadının yaşamını değiştirir, dönüştürür. Savaş ve işgal koşullarında kadın birdenbire kendini çok farklı koşullarda bulmakta ve bu yeni yaşam tarzına ayak uydurmak zorunda kalmaktadır. Bu süreçte kadın inanılmaz bir değişime uğramaktadır. Normal yaşamında tüm meşguliyeti evi, eşi ve çocukları iken, savaş ve işgal koşullarında tüm halka yönelik saldırıları göğüslemek ve hayatta kalmak için direnmek zorunda kalır.

Savaşan ve direnen eşlerinin ardından evi koruma ve tüm ailenin ihtiyaçlarını karşılama görevi kadına kalmaktadır. Kadın bu görevi yerine getirirken eski dar yaşam alanını ve sorumluluklarını aşacak adımlar atmak zorunda kalıyor ve dolayısıyla toplumun geleneksel kadın kimliğini zorlamak, değişmek zorunda kalıyor.

Bugün Irak'ta ve Afganistan'da ABD emperyalizmi başta olmak üzere diğer emperyalist güçlerin; Filistin'de, emperyalist güdümlü siyonist İsrail'in saldırılarına karşı gerçekleştirilen direnişte kadınların en önlerde yer alması, kadınların savaşın iyice mağdurlaştırdığı kimliğinden sıyrılarak isyan ettiğini ve mücadele ederek aktifleştğini gösteriyor. Bugün ABD emperyalizmine karşı Afganlı kadının "ABD askeri burkama el atamaz" diyen isyanını, doğru anlamak gerekir. Afganlı kadınlar, onları Taliban'ın zulmünden kurtararak özgürleştireceğini söyleyen emperyalistlerin yalanlarına karşı çıkıyor. Bugün Irak'ta kadınlar, acıya sığınmayarak kendilerini savunmayı ve direnmeyi öğreniyor. Filistin'de ise uzun yıllardır süren direnişin en önünde yer alan kadınların savaşı, elde ettikleri deneyimlerle tüm yaşama yayılma mücadelesine bürünerek sadece egemen sisteme ve işgalcilere karşı değil, aynı zamanda toplumun gerici değer yargılarına karşı kafa tutuyor. Filistinli kadın, savaşarak elde ettiği yeni özgürlük alanının ne kadar değerli olduğunu keşfetmiş ve bunu tüm yaşamına yaymanın özlemini duyar hale gelmiştir. Bugün Filistin'de İsrail işgaline karşı direnişte en ön saf-

larda yer alan kadınlar, aynı zamanda güncel yaşam içerisinde toplumsal değer yargılarına karşı da mücadele yürüterek karar mekanizmalarında yer almaya çalışıyorlar. Filistinli kadınlar özgür Filistin ve kendi özgürlükleri için mücadele veriyor. Ancak biliyorlar ki kadınların özgürlüğü ulusal mücadeleden daha uzun soluklu bir mücadeleyi gerektirmektedir. Iraklı ve Afganlı kadınlar da mücadele süreci ilerledikçe Filistinli kadınlar gibi elde edecekleri deneyimleriyle bu konuda adım atmaya başlayacaktır.

**Kadının fedakarlık ruhu, kendi
ulusunun varlığını koruma bilinciyle
birleşince inanılmaz bir güce dönüşür**

Emperyalist işgallere karşı yürütülen mücadelede ezilen ulus, ezen ulusun saldırılarına karşı eşit güçte bir iradi güç oluşturduğunda tek taraflı olmayan bir savaş söz konusu olur. Bir tarafta çıkarları uğruna bir ulusu yok etmeyi, tüm üretim alanlarına el koyarak sömürmeyi ve tam bağımlı hale getirmeyi hedefleyen egemenler, diğer tarafta ise ulusal kimliklerini, pazarlarını ve onurlarını korumayı hedefleyen ezilen ulusun varlık koşulu olan bağımsızlık savaşı yer alır. Ancak ulusal bağımsızlık savaşlarında, çarpışan iki ulus için belirleyici olan şey pazar kavgasıdır. Her iki tarafın; yani ezen ve ezilen ulus burjuvazisinin hükmünü koyduğu ve pazar için verdiği iradi savaş söz konusudur. Ancak, bu özelliğine karşın ulusal kurtuluş mücadelelerinde ezilen ulusun mücadelesi taşıdığı ulusal bilinçten dolayı devrimci nitelikler taşır ve haklı bir mücadele zeminine dayanır. Bu nedenle emperyalist karakterli savaşlardan çok farklı ve olumlu özellikler taşır ve ilerici savaşlar olarak tanımlanır.

Ama bir gerçeği daha görmek gerekir ki ulusal mücadele hattının anti-emperyalist duruşu sınıfsal bir karakter taşımadığı, sadece ezilen ulusun çıkarlarına dayandığı için tutar-

lı bir çizgi izlemez.

Ancak vatan savunmasında sergilenen bu irade gücü kadının kimliğinde ve kişiliğinde inanılmaz değişimler yaratır. Kadındaki bu değişimin daha özgün ve kalıcı olduğu ulusal bağımsızlık savaşlarına da rastlanabilmektedir. Yaşadığımız coğrafyada yıllardır sürdürülen Kürt ulusunun özgürlük mücadelesi içerisinde Kürt kadının savaşı bu konudaki en canlı ve iyi örneklerden biridir.

Kürt ulusal mücadelesi, başından itibaren Kürt kadınlarının yoğunluklu olarak içerisinde yer aldığı bir hareket olmuştur. Çünkü Kürt kadınının hem ezilen ulus olmanın hem de feodal

miş, silikleşmiştir.

Tepkisini ve acısını saç örüklerini çözüp içine akıtan Kürt kadını, isyanını ağıtlara yüklemiş, derin bir sessizliğe gömülmüştür. Bu onun en belirgin özelliğidir. Kürt kadını mücadeleye dahil olduktan sonra birikmiş sessiz isyanını dışarı taşımış; dilindeki, bedenindeki, bilincindeki kilidi kırmış, bireyleşme yolunda hızlı mesafeler kat etmiştir. Fedakarlık ruhunu ulusal bilinçle harmanlayan Kürt kadını, mücadelesi boyunca feodal bağların yükünü de atmaya başlamış ve mücadelede sadece destekçi olmakla yetinmeyerek aktif roller üstlenen taraf olmayı başarmıştır. Hatta gelişen bu birey kimliğinin de etkisiyle ulusal mücadele içerisinde ayrı bir kadın örgütlenmesi de yaratarak kendine özgüvenini açıkça ortaya koymuş ve bu kazanımlarını kendi özgün örgütlülüğü ile sağlamlaştırmıştır.

Tüm bunlara karşın Kürt kadınının gelişim dinamiği, ayrı bir kadın örgütlülüğü olsa da kadın sorununu ulusal sorun çerçevesine sıkıştırdığı ve onu aşamadığı için mücadele yürüttüğü topraklarda geniş emekçi kadın kitlelerinin sorunlarıyla buluşamamış ve mücadele hattı da taşıdığı dinamizme rağmen çözüm gücü olamamıştır.

Yaşadığımız süreçte ise Kürt kadınının mücadelesinin Kürt ulusal mücadelesinin sisteme entegre olan yeni çizgisi içerisinde “barış” söylemlerine hapsedildiğini, savaşarak elde ettiği inisiyatifin ileriye taşınmadığını ve tekrar belirli feodal değerlerle kuşatılma tehlikesiyle karşı karşıya olduğunu görüyoruz.

Günümüzde Kürt kadını, Kürt ulusal mücadelesinde hala ön saflarda yer almasına karşın; kadının bu ön planda oluşu, savaşçı ve direngen kimliğinin değil, tam tersine savaşlarda ezilen mağdur kimliği üzerinden şekilleniyor. Oysa Kürt kadını mağduriyeti üzerinden değil, kendisini mağdurlaştıran nedenlere karşı mücadele zemininden yükselen bir çizgide, di-

ilişkiler içerisine hapsedilen, yokluk içinde kıvranan, zorla göç ettirilen ve kimliği kabul edilmeyen Kürt ulusunun iki kat ezilen tarafıdır. Kürt kadını, egemen devletin Kürt kimliğine olan saldırılarının yanında aynı zamanda kadın olmaktan kaynaklı olarak yoğun feodal baskılanmaların ve ilişkilerin içerisinde ezil-

renerek barış için mücadele etmeli ve bunun politik mücadelesini inatla sürdürmelidir.

Kürt kadınının mücadelesi ulusal sınırlarını aşıp sınıf mücadelesiyle buluştuğunda ve bu perspektifi enternasyonalist bilinç ve mücadeleyle bütünleştirdiğinde kadının kurtuluşu yolunda köklü çözümler üretebilecek deneyime sahiptir.

Halk Kurtuluş Savaşları ve Kadın

Halk kurtuluş savaşları, ulusal savaşlardan farklı olarak mücadele yürütülen topraklarda yaşayan ezilen halkların ortak ezilmişliklerine karşı mücadeleyi içerir. Çünkü özünde sınıfsal bir gerçekliğe; ezen sınıfın baskısına ve zoruna karşı ezilen sınıfın özgürlük ve kurtuluş mücadelesine dayanır. Sınıf perspektifiyle yürütülen halk kurtuluş savaşlarını diğer tüm savaşlardan ayıran en önemli özelliği, yürütülen iktidar mücadelesinin amacının sadece iktidara sahip olmak değil, iktidar olmanın özünü de değiştir-

mek olmasıdır. Ezen sınıflar iktidarı kendi çıkarlarını koruyacak bir baskı aracı olarak görürler ve bu nedenle sınıfların varlığını pekiştirirler. Ezilenlerin iktidarı ise tam tersine iktidarın baskı aracı olmasına karşı çıkarak tüm sınıfların ortadan kalkacağı geleceğin ön adımlarını oluşturur. Yani aynı zamanda ezenleri de ezen kimliklerinden kurtararak özgürleştirmeyi hedefler. Bu yönüyle mevcut tüm savaşlar içerisinde en ilerici unsur olmaktadır.

Ancak sınıfsal mücadeleye dayanan Halk Kurtuluş Savaşları her ne kadar egemen sınıflara karşı sisteme alternatif ve radikal bir karşı çıkışı, devrim mücadelesini içerse de aynı zamanda erkek egemen bakış açısının ve şovenizminin izlerini taşımaktadır.

Halk Kurtuluş Savaşları, sadece silahlarla yürütülen bir mücadele değildir; politik bir amacı vardır. Hayatı birçok açıdan kuşatan bir değişim sürecidir. Bu süreç, egemenlerin gerici ve yoz kültürüne karşı mücadeleyi de kapsar.

Böylesi bir savaşın, yani ezilenlerin kurtuluşu mücadelesinin kendi içerisinde ezilenlerin ezileni olan kadının kurtuluş mücadelesini içermesi ve kadınların ezilen sınıf gerçekliğinin yanında aynı zamanda ezilen cins olmaktan kaynaklı yaşadıkları sorunlara karşı mücadelelerini de içermesi, bu mücadele alanını geleceğe erteleme yanılgısından kurtulması gerekir.

Tarihe baktığımızda bu konuda çarpıcı örneklerle karşılaşmaktayız. Örneğin; Sovyet Rus Devrimi sürecinde mücadeleye en ön safalarda katılan kadınların, devrimden sonra eski kimliklerine ve yaşamlarına dönmeleri, kadınların geleneksel rollerinden sıyrılarak özgürleşme yolunda elde ettikleri kazanımları bir çırpıda geride bırakarak sadece bir anı olarak bel-

leklerine hapsetmeleri, eski hapis hayatına ve ev köleliğine geri dönmek zorunda kalışları, yürütülen sınıf mücadelesinde kendi özgün mücadelelerini örgütlü bir güce dönüştürerek devam ettirmemelerinden kaynaklıdır.

Bu konuda farklı bir perspektif taşıyarak kadının kurtuluşuyla halk kurtuluş mücadelesini bütünleştiren, kendi içerisindeki kadın dinamiğini sadece sınıfsal mücadeleye hapsetmeden kendi özgün sorunları çerçevesinde de örgütlemeyi başaran Nepal halkının kurtuluş savaşı, örnek alınması gereken bir savaştır. Nepal'deki

Savaşta kadının durumu, savaş gerçekliği içerisinde kadının yaşamındaki somut değişimin yarattığı yeni kimliği atlanarak ele alınamaz. Savaşın hüküm sürdüğü koşullarda kadın, kabul etsin ya da etmesin var olan savaşın bir tarafıdır. Tek fark, kadın savaşı algıladığında ve onun nedenlerini sorgulayarak irdelediğinde, yürütülen savaş içerisinde taraf olma zorunluluğunu bilince çıkarak varlığını, sözü ve eylemi ile değiştirecek, değiştirme gücünü kendinde bulacaktır.

gerici-feodal egemenlere karşı yürütülen savaşta en önde ve yoğunluklu olarak kadınların yer alması tesadüf değildir. Özellikle feodal baskılanmaların yoğun olduğu ülkelerde bu baskılanmaları en derin hisseden ve yaşayan kadınlar, yürütülen halk savaşlarında da özgürlüklerini elde edebilmek amacıyla savaşın içerisinde özne olabilmektedirler. Bugün Nepal'de yürütülen savaşta görülmesi gereken bir başka şey de kadınların sınıf mücadelesinin içerisinde yer almasının yanı sıra aynı zamanda cins olarak yaşadıkları sorunlara karşı özgün bir örgütlülük yaratmayı başarmış olmalarıdır.

Yaratılan bu örgütlülük savaş süresince kadının birey olarak gelişim sürecini ve savaştaki rolünü etkileyeceği gibi savaş sonrasında da kadınların mücadelelerine devam etmesini sağlayacaktır.

Savaşta Kadının

Mağduriyeti mi, Rolü mü?

Özetleyecek olursak; gerici egemen güçlerin kadına bakış açısındaki yoz ve erkek egemen anlayış özellikle savaş durumlarında kendini daha fazla açığa vurmakta, kadının ezilmişliğini uç boyutlara taşımakta ve kadını mağdurlaştırmaktadır.

Savaşın en çok kadınların ve çocukların mağduriyetini derinleştirdiği doğrudur. Kadın; açlığı, yoksulluğu, şiddeti, mülteciliği, cinsel ve fiziksel şiddeti en uç boyutta yaşamaktadır.

Savaş koşullarında en çok acı çeken taraf olarak en çok kadınların barışı istemesi doğaldır. Ancak barış özlemimizi içerisinde bulduğumuz savaşın niteliğini ve amacını görmezden gelerek dillendirdiğimizde, bırakalım savaşı durdurmaya, kendi ellerimizle, kendimizi savaşın en ezilen tarafı olmaya mahkum ederiz, en zor koşullarda bile varlık koşulumuzun direnmek olduğu gerçeğinden uzaklaşmış oluruz.

Savaşın erkek egemen yönü ve kadını mağdurlaştıran pratiği; kadını, savaşı toptan reddetmeye itebilmekte ve her türlü savaşın kadını ezdiği, kadının yapısına yabancı olduğu, dünyadaki savaşlardan kadınların sorumlu olmadığı yanılgısına yol açmaktadır. Kadının herhangi bir konuya ya da alana kendini yabancı hissetmesinin nedeni; onun yaşamın bütününden dışlanarak geleneksel kadın kimliğine ve onun yarattığı küçük dünyaya mahkum olan eylemi ve bilincidir. Bu nedenle çok önemli tarihi süreçlerde ve güncel gelişmelerde kadın kendi yaşamını da altüst edecek kadar güçlü olan birçok değişime ve somut duruma yabancı kalır. Ancak bu yabancılık kadını vurur. Çünkü gelişen süreç, içerisinde rol almadığı durumlarda en çok kadını etkiler. Ancak kadın edilgen kaldığında mağdur taraf olur ve mağduriyetine teslim olarak kabullendiğinde

çözüm üretmesi imkansızlaşır. Aktif rol aldığı anda ise kendini mağdurlaştıran nedenlere karşı savaşmış ve bir şeyleri değiştirebilme iradesinin bir parçası olmaya başlamıştır.

Bu nedenle biz kadını mağdur kimliğiyle tanımlayan her olguya karşı durarak onu edilgenleştiren nedenleri doğru kavramalı; kadının, yaşamı bütünlüklü kavraması için mücadele etmeliyiz. Savaş da bu mücadelede önemli bir yerde durmaktadır.

Kadının savaş karşıtlığı mutlak olmamalıdır.

dırmaz. Tam tersine sorunun kavranmasının ve sağlam temellerde bir mücadelenin yaratılmasının önündeki engellerden biri olur.

Savaşın yarattığı yıkım ve şiddet, buzdağının görünen yüzü gibidir. Savaşın kökenine inmeden, savaşın farklı gerekçelerini ve niteliğini kavramadan, “kadınlar savaş istemiyor” gibi bir varsayımla ne aklanmak ne de dünyadaki savaşlara son vermek mümkündür.

Güncel yaşamda kadın sorununu toplumsal sorunların içerisinde cımbız ile çekmeye çalış-

Çünkü bu mutlak bakış açısı, savaşın sonucundan hareketle gelişmiştir. Oysa savaşların sonucundan daha da önemli olanı savaşın kaynağı ve nedenleridir. Somut bir durumun nedeni sorgulanmadan sonuçları üzerinden bir tavır belirleyen bir mücadele, kapsamı ve amacı ne olursa olsun başarısızlığa mahkumdur. Çünkü sorunu yüzeysel olarak algılar, sorunu ortadan kal-

ışan anlayış, kadının özgün mücadelesini geliştirmek adına nasıl ki sorunu marjinalleştirerek darlaştırıyorsa, savaş koşullarında da kadının sadece mağdur tarafını alarak, üstelik savaşın tüm ezilen halklar üzerindeki yıkıcı etkisinden ve de değiştirici-dönüştürücü gücünden arındırarak ele almak da kadını kadercı, edilgen ve sili bir kimliğe mahkum etmektedir.

Savaşta kadının durumu, savaş gerçekliği içerisinde kadının yaşamındaki somut değişimin yarattığı yeni kimliği atlanarak ele alınmaz. Savaşın hüküm sürdüğü koşullarda kadın, kabul etsin ya da etmesin var olan savaşın bir tarafıdır. Tek fark, kadın savaşı algıladığında ve onun nedenlerini sorgulayarak irdelediğinde, yürütülen savaş içerisinde taraf olma zorunluluğunu bilince çıkararak; varlığını, sözü ve eylemi ile değiştirecek, değiştirme gücünü kendinde bulacaktır. Bu güç de ancak; kadının kendi özgün mücadelesini toplumsal

mücadele ile bütünleştirerek kendi rengiyle, diliyle, eylemiyle mücadelede yerini alması halinde erkek egemen gücün iktidarına alternatif olacaktır.

Kadının kurtuluş perspektifine ve uzun vadeli ba-

ğımsız bir kadın mücadelesi yürütmeye dayanan Demokratik Kadın Hareketi'nin asla taviz vermeyeceği noktalardan biri, kadının ikinci cinsliğini derinleştiren özel mülkiyet anlayışının en ileri boyutunu oluşturan emperyalizme karşı, anti-emperyalist çizgide ve yine kadının birey olmasını engelleyen, onu edilgen kılan en temel sorunlardan biri olan feodalizme karşı anti-feodal bir çizgide, her koşulda ısrarcı olması ve bu doğrultuda aralıksız, tutarlı bir mücadele yürütmesi gerekliliğidir.

Tüm bu savaş koşullarında kadın ve mücadelesinin tutarlı bir çizgide varlığını devam ettirmesinin koşulu, kadının kurtuluş hareketinin, anti-emperyalist, anti-feodal ve anti-şovenist olma zorunluluğunun bilince çıkarılmasıdır. Bu perspektif üzerine mücadele yöntemleri oluşturulmalıdır. Ancak bu koşullarda yüklenecek olan mücadele kadına yönelik cinsel, ulusal, sı-

Savaş koşullarında en çok acı çeken taraf olarak en çok kadınların barışı istemesi doğaldır. Ancak barış özlemimizi içerisinde bulunduğumuz savaşın niteliğini ve amacını görmezden gelerek dillendirdiğimizde, bırakalım savaşı durdurmayı, kendi ellerimizle, kendimizi savaşın en ezilen tarafı olmaya mahkum ederiz, en zor koşullarda bile varlık koşulumuzun direnmek olduğu gerçeğinden uzaklaşmış oluruz.

nıfsal sömürüye, baskıya ve şiddete karşı bütünlüklü ve tüm dünyadaki kadınların kurtuluş mücadelesiyle buluşan enternasyonalist bir bilince ve çok güçlü bir çözüm olma potansiyeline sahip olacaktır.

Demokratik Kadın Hareketi'nin kuruluş kurultayı ile kitlelere deklare ettiği amaç maddeleri, bu yazı güncelinde öz olarak taşıdığı perspektifi, yönelimi açıkça ortaya koymaktadır:

"Demokratik Kadın Hareketi, emperyalizme ve her türden gericiliğe, emperyalist ve gerici

savaşlara karşıdır. Bu koşullarda halklara yönelik şiddetin bir parçası olan ve özellikle cins ayrımcılığına dayalı olarak kadınlara uygulanan taciz, tecavüz ve tüm işkence uygulamalarına karşı kadınların mücadelesini sahiplenir. Ancak

böylesi durumlarda kadının mağduriyetini pekiştirmek yerine kadının baskı ve zulme karşı haklı direnişini örgütlemeyi esas alır."

"Demokratik Kadın Hareketi, kadınların cinsel, sınıfsal baskının yanında ulusal kimliğinden ötürü de baskı altına alınmasına karşı çıkarak demokrasi mücadelesinin bir gereği olan Ulusların Kendi Kaderini Tayin Hakkını kayıtsız-şartsız kabul eder. Bu hakkın çiğnenmesi anlamına gelen her türlü ilhak ve işgale karşı çıkar."

"Demokratik Kadın Hareketi, kadınların anti-feodal, anti-emperyalist, anti-faşist ve anti-şovenist mücadele örgütüdür. Bu temelde politik duruşunun ana eksenini ve politik birlik kriteri, emperyalizm ve her türden gericiliğe karşı enternasyonal kadın dayanışmasıdır."

Madalyonun Bir Diğer Yüzü

Fuhuş burjuvazinin sığ tanımıyla: " Bir kimsenin maddi çıkar karşılığı sürekli olarak değişik kişilerle cinsel ilişkide bulunması eylemi " olarak ifade edilmektedir. Sistem ve sınıflı toplum olgusundan kopuk olan bu tanım tabî ki de bizim tanımımız olamaz. Fuhuş, kadının cinselliğinin aşağılanıp, meta olarak alınıp satılabildiği bir ürün pazarı olarak tanımlayabiliriz.

Kutsal Fahişelikten Kutsal Bakireliğe Evrilen Cinsellik

Fuhuşun tarihsel gelişimini irdelersek çok daha gerilere gitmemiz gerekecektir. Kadın, özel mülkiyetin var oluşundan bu yana, daha çok bedeni ve cinselliği ile ön planda olmuştur. Antik Yunan'da tapınaklara kapatılan kadınlar " kutsal fahişeler" olarak adlandırılıp, tapınakları ziyaret eden erkeklerin hizmetine sunulurdu. Toprak gibi kadınında bereketin simgesi olarak görülmesi, erkeklerin bu bereketi artırmak

için istediği gibi kullanması anlamına geliyordu. "Kutsal fahişeler" üçe ayrılıyordu. Birinci tür kadınlar, tapınakta hizmet veren kadınlar (hidodoleia); ikinci tür, genelevlerde ücret karşılığı bedenini satan kadınlar; üçüncü tür ise görünümü ve konuşmasıyla toplumun üst kesimine hitap eden kadınlardı. (hete-ira) Antik çağlarda, özellikle Güney Asya'da da cinsellikle dinseliliğin kaynaştırıldığı, fahişeliğin kutsal olduğu ve tapınaklara gelen ziyaretçilere rahibelerin seks hizmeti sunduğu bilinmektedir. Antik Yunan'da olduğu gibi buralarda da fuhuş, tapınakların din adamları tarafından örgütlenmekteydi. Din dışı fuhuş ise devlet görevlilerinin denetimi altındaki evlerde yaptırılmaktaydı. Çok tanrılı dinler döneminde kutsanmış olan kadın cinselliği, tapınaklardaki din adamlarına ve gelen ziyaretçilere seks hizmeti şeklindeydi. Bu durum, kadının özgür iradesinden kopuk, din adamlarının keyfiyetindeki cinselliği ifade etmektedir.

Tek tanrılı dinler döneminin başlamasıyla, çok

tanrılı dinler döneminde kutsanmış olan kadın cinselliği yön değiştirerek, bakireliğin kutsanması ve evlilik dışı ilişkinin lanetlenerek "kutsal bakire- rahibe, iyi kadınlar", "fahişe- kötü kadınlar" şeklinde ayırma gidilmiştir. Tek tanrılı otoriter dinlerin bakireliği kutsayıp, cinselliği evliliğe tabi kılmasıyla birlikte, kendi iradesinde olmayan kadın cinselliği farklı bir baskılanma altına girmiştir. Kilise üyelerine uygulanan evlenme yasağı, cinsel sapkınlığı, taciz, tecavüz ve hatta bu durumu ört-bas için çeşitli suç ve cinayetleri beraberinde getirmiştir. Kutsal bakirelik

ülkelerde, kendilerine büyük harem kuran din ve devlet adamları, yönettikleri toplumun erkeklerini bu dini kaideden yoksun bırakmayıp, dini gerekçelerle, birden fazla kadınla evlenip, istediğinde boşayıp, gerektiğinde ise cezalandırma hakkını vermiştir. Dinsel-ahlaki gerekçelerle kadının tek eşliliğinin zorunlu görülmesi, erkek için geçerli olmazken, "zina"nın kadın için ölüm, erkek için ise evli ya da bekâr fark etmez, doyurulması gereken cinsel arzuların masum gereğidir. Bu şekilde, egemen dinin ahlak anlayışı, erkek egemen zihniyetin beklentileriyle örtüşmekte-

Sınıfların var olup egemenlerce korunduğu her coğrafyada, kadın bedeni ticareti de varlığını koruyacaktır. Din egemenliğinin yoğun olduğu sınıflı toplumlarda ise kadına uygulanan cinsiyet baskısı daha yoğundur. Özellikle İslam egemenliğinin hâkim olduğu Asya ve Afrika ülkelerinde kadın üzerindeki bu baskı diğer ülkelerden kat be kat fazladır

dir. Bu ikiyüzlü ahlâk anlayışı, kadınların bir kısmını tapılacak (evlenilecek), bir kısmını ise yatılacak (fahişe) kadınlar olarak ayırıp sınıflandırarak, fuhuş (zina) hem evliliği koruyan, hem de erkek egemen toplum erk'inin cinsel beklentilerine cevap olan bir iş olarak kurumsallaştırmıştır. Düzenlenip lonca haline getirilen her meslek gibi, ev-

baskılanmasın altında olan o dönem kadınları, aşkı, cinselliği yaşamak, diğer taraftan da saygın kabul edilip dışlanmamak için rahibeliğe yönelmişlerdir. Ama bu yönelişin onlar için daha fazla istismar olduğunu bilmekteyiz. Sayıca kadınlardan fazla olan erkek din adamları zorunlu bekârlık konumlarına, gerekli cinsellik doyumu-ihtiyaçı şeklini de vererek, cinsel tatminlerini, rahibeler, kiliselere sığınan kadın-çocuklar ve dini kimliklerini kullanarak baskıladıkları kilise dışındaki kadınlar üzerinde sağlamışlardır. Bu Müslüman ülkeler için de farklı olmamıştır. Feodal Ortaçağ Avrupa'sına Osmanlı Devleti de dâhil, İslam devletlerinde, köle pazarlarında "cariye" ler alınıp satılıyor, fuhuş yasal bir biçimde dinle çelişmiyordu. Dönemin çarları, kral ve padişahları da önemli konuklarına ihtişamlı bir yemek masası sonrasında, gece ziyafeti içinde seçmiş oldukları güzel kadınları sunup konukseverliklerini göstermiş oluyorlardı. Kadın üzerindeki dini baskılanmanın ve hâkimiyetin yoğun olduğu Müslüman

liliğin, bakireliğin, namusun daha iyi korunması için fuhuşta meslekleştirilip düzenlenmiştir. Madalyonun bir yüzüne evliliği, diğer yüzüne fuhuş yerleştiren, bu ikiyüzlü ahlak anlayışı fuhuş yapanları bir taraftan aşağılayıp, hor görüp, şiddete maruz bırakırken; diğer taraftan da bunu zorunlu görüp, koruyup denetleme, düzenleme yoluna gitmiştir.

Uyuşturucu bir kez ama kadın birçok kez satılır

Konuyu egemenler ve fuhuş bağlamında ele alırsak, çok daha kapsamlı ve iş olmaktan öte büyük bir sektör-rant kapısı olarak karşımıza çıktığını görürüz. Egemenler tarafından düzen altına alınıp organize edilen kadın bedeni ticareti, bir taraftan kurumsallaş-

tırılıp, yaygınlaştırılırken, diğer taraftan çıkarılan çeşitli yasa ve yönetmeliklerle aşağılanıp baskılanmaktadır. Fuhşa karşı düzenleme ve önlem adı altında verilen yürütme ve yargı yetkisinin büyük bir kısmı, devletin kolluk güçlerindedir. Bu durum ise yetkinin keyfiyetiyle resmi bir masa adı altında her türlü baskı, işkence ve cezalandırma hakkını getirmiştir. Yasanın dışında görülen ve artık bu mesleğin icrasıyla meşruluğunu kaybetmiş bu kadınlara, bu muamele sadece kolluk güçleri tarafından değil, erkek egemen sistemin bu zihniyetini taşıyan herhangi bir birey tarafından da uygulanabiliyor. Bedeni satılan bu kadınlara uygulanan şiddet sonrası yaralanma ve ölüm durumları ise gündem olmamakla birlikte, işi gereği meşruluk kazanıyor!!.

Fuhşa karşı mücadele yürüttüğünü söyleyen egemen sistem, açıkça beyan etmese de fuhşu "gerekli bir sosyal kurum" olarak görüyor. Kapitalist ülkelerin önde gelen kâr sektörlerinden biri haline getirilen "kadın ticareti" büyük sermayedarların deyimiyle, silah pazarıyla yarışabilecek boyutlara ulaşmıştır. Hatta uluslararası alanda kadın ticareti yapan kadın tacirleri, kadın ticaretinin uyuşturucu ticaretinden daha kârlı bir iş olduğunu, uyuşturucunun bir kez ama bir kadının birden çok kez satılabildiğini söyleyerek, kapitalizmin kendi sürekliliği için en kârlı ve en çok satan ürününü belirlerken her şeyi metalaştırıp pazara sunabileceğini göstermektedir. Sınıflı toplumların sürekliliği, kapitalizmin egemenliği ve tekelleşmesi için doğası gereği pazarlanacak ürünler ve bunlar içinde pazarlar gerekli. Arz-talep ilişkisi içinde talep edilebilecek her şey arz'a açık olmalıdır. Kadının cinselliği de, cins olma özgünlüğünden öte, kapitalizm için talebi olan ve aynı zamanda karı yüksek bir üründür. Buna yakın

bir zamanda yaşanan bir durumu örnek olarak verebiliriz. 2006 FIFA Dünya Kupası dolayısıyla Almanya'ya fuhuş için getirilen binlerce kadın ve bunu bu oyunun bir parçası-eğlencesi olarak sunan egemenlerin medyası, kadın bedeni ticaretini bu sistemin doğası gereği sunarak bunu meşru zemine çekmiştir. Kapitalist, emperyalist ülkelerin hegemonyası altındaki sömürge-yarı sömürge ülkelere düşen en büyük pay ise yine ham madde olma ve kaynakları kullanma işidir. Kadın bedenini metalaştırıp cinselliğini pazarlayan egemen pazarlara, daha çok yoksul ve geri ülkelerin kadınları kaynaklık etmektedir. Endonezya, Malezya, Tayland, Filipinler ve daha sayamadığımız birçok yoksul Asya, Afrika ve Güney

Amerika ülkelerinin yoksul kadın, hatta çocuk denebilecek yaştaki kızları emperyalist ve kapitalist egemenlerin organize kadın tüccarları tarafından kendi ülkeleri de dâhil birçok ülkeye uluslararası ticaret şekliyle diğer pazar malları gibi satılmaktadır. Sektörleştirilen bu pazara kadınlar haricinde çok büyük oranda olmasa da ergen ve orta yaştaki erkekler de dahil edilmektedir. Daha önce de değindiğimiz gibi, bu durum kapitalizmin doğasının

ve sürekliliğinin gereği olarak her talebi karşılamak için, her şeyi metalaştırıp pazara sunabileceğine örnektir. Bu pazara konu olan yoksul ve geri ülkelerin kazancı ise direkt olmasa da endirekt şekliyle yoksul kadınların, çaresizliklerini bu sektöre yönlendirip ya da zorla seks kölesi yaparak uluslararası kadın ticaretinin karının bir kısmına ortak olmaktır. Bu sistem içerisinde her pazarın kuralı olduğu gibi, kadın bedeninin pazarlanmasında da kurallar vardır. Metalaştırılan kadın bedeninin pazardaki adı "mal", fiyat her malda olduğu gibi kalite ve geldiği yere göre belirlenir. Kadın bedeninin kalitesi ise geldiği ülke, teninin rengi, fiziki özellikleri ve yaşıyla ilgilidir!! "Mal"

çeşitli yer ve ülkelerdeki müşterilerin zevk ve taleplerine göre elenir sonrasında fiyat belirlenerek sevk edilir. En saf manipülasyonlarla denetim ve tuzaklardan kaçmaya ve bu esnada da denetçinin gözünü kapaması için de gerekli miktarın kullanılması zorunludur. Uluslararası boyuta getirilip sektörleştirilen fuhuşta, sermaye sınıfı ve üst düzey egemenlerin katkısı, bu döngüyü sağlamanın yanında bu sektörün pazar kaymağından maddi getiriyle birlikte, kendi cinsel arzularını da dilediği kadınla dilediğince yaşama rahatlığıdır. Gündüzleri ahlakın, ailenin, namusun koruyucuları olarak ciddiyetle işinin başında gözüken egemen sistemin görevlileri ve saygın sermayedarları pazara ortak olmakla beraber, eğlence hayatlarına renk katmak için de geceleri paylarına düşeni almakta çekince duymuyorlar. Bunu, pek sık olmasa da medyanın şantaj ağı içinde bazen gündemde görebilmekteyiz. Tabi bu kadın ticaretinin teşhiri için değil de, bunu meşru kılan sistemin kendi kirli oyunlarındaki hamleler olarak görebiliriz.

Sağlıklı toplum için vergilendirilmiş “genel ev”

Devlet yönetiminde ise daha önce de değindiğimiz gibi devlete hâkim olan egemen sistemin güdümünde ve onun düzenini koruyucu niteliktedir. Var olan egemen düzen, fuhuş mahkûm edip cezalandır-

manın yanında, yarattığı ekonomik eşitsizlik ve sömürü düzeniyle halkları yoksullaştırıp ezdiği gibi ikinci bir cins olarak gördüğü kadını da sınıfsal ve ulusal baskılamasının yanında cinsel sömürüye de maruz bırakıp üçüncü kez ezmektedir. Kadın bedenini alınıp- satılan bir metaya dönüştürüp bunun üzerinden kazanç sağlamayı da örgütleyip organize etmektedir. Toplumun en alt gelir tabakasından gelen ve çoğunlukla işsizlik ve geçim sorununa, çaresizlikle arayış içinde olan kadına mecburiyet şeklinde sunulan yada feodal baskılamadan kaçıp çözümsüz ve aciz kalan kadınların düştüğü bir ağ olarak fuhuş, adına “genel ev” de denilen res-

mi evlerde devlet denetiminde vergiye tabi tutularak yaptırılmaktadır. Bunun yanında resmiyeti olmayan ve kaba tabiriyle “kaldırım kadını” olarak adlandırılan “genel ev” de denetim ve vergiyle çalışmayan kadınlar da bulunmaktadır ki, devletin bunlara karşı yaptırımları daha ağır ve onur kırıcıdır. Fuhuşla mücadele edip onu yok etmeye çalıştığını söyleyen egemen devletler, diğer yandan da kurumsallaştırıp vergilendirerek, bunu sağlıklı toplumun bir gereği olarak görmekte, bu çelişki ise bu sistemin gerçek yüzünü bize göstermektedir. Dinsel ahlaklılığı ve kültürüyle övünen devletler, fuhuş silah olarak kullanıp, çürümüş ahlak anlayışını dayatarak, hem kadını kimliksizleştirip metalaştırmak hem de muhalif toplumu özellikle gençliği zehirleyip yozlaştırarak kendi sınıfsal iktidarını güvence altına alma çabasıdır. Kendi sınıfsal iktidarlarını bekası için toplumu yozlaştırıp fuhuş meşrulaştıran egemenler, yine bu sınıfın iktidarı gereği aileyi kutsayıp evdeki kadını aile içine hapsederek kadını bedeniyle metalaştırıp eşine tapulamaktadır. Bu kadınlar namuslu (evli ya da bakire) ve namussuz (fahişe) adlandırılmasıyla cinsel birliktelik açısından sınıflandırılmışlardır. Bugün bedenini satan kadınlar, yoksul ve ezilen sınıftan değil de, mülk sahibi zengin sınıftan olsalardı egemenlerin buna bakışı ve müdahalesi daha farklı olacaktı. Gerçi feodal yapının kutsanmış gelenek ve görenekleri-

ne çokça aykırı olan burjuva cinsellik anlayışı, farklı isimlerle fuhuştan farklılaştırılıp topluma çağdaş-medeni bir cinsellik etiketiyle verilmektedir.

Fuhşu denetimine alıp vergilendiren devlet, aynı zamanda denetim altında çalışan bu kadınları, tıbbi muayeneyi de şart koşturmaktadır. Bu göstermelik sağlık kontrolündeki amaç, kadının sağlığının korunması değil, hasta olan ya da hastalık kapalı bir kadının teşhis edilerek tedavisini yapmak ya da mümkün değilse eskimiş bir alet gibi hurdaya ayrılması ve bu şekilde bu kadın-

larla birlikte olan erkeklerin hastalıktan korunmasıdır. Sağlık kontrolünün sadece bedeni her türlü cinsel tatmin için kullanılan kadınlara uygulanması, bu kadınlarla birlikte olan erkeklerin ise bu durumdan muaf tutulması ilginçtir. Bunun açık ifadesi ise bedenini satan kadınlar sağlıklı kalırsa,

cinsel tatmin için pervasız ve kontrolsüz ilişkide bulunan müşteri erkekler de sağlıklı olacak ve bu şekilde hastalık bulaşmayacaktır. Baştan çıkarıcı, güçlü ve her tür bağışıklığa sahip kadınlar karşısında, zavallı erkek bu yasa ve uygulamalarla korunmuş oluyor. Sağlık kontrolü öncesi ya da sonrası tedavisi zor ya da imkânsız birçok hastalığa yakalanma olasılığı olan bu kadınlara uygulanan tıbbi muayenenin aslında bir güvencesi bulunamamaktadır. Bununla birlikte bu kontrollerin yapıldığı yer ve yapılan muamelelerin kabalığı, kontrole düşmüş olma vesikasıyla, bu kadınların "hayat kadını" damgası alması anlamına geldiği için bu kontrole yakalanmak bu kadınlar için iyice yitip gitmenin başlangıcıdır. Yani fahişeliği bir

damga gibi üzerinde taşıması, başka bir iş ya da hayat kuramaması anlamına gelmektedir. Fuhşu kolay para kazanmanın, işten kaçmanın bir yolu olarak da gören ve bedenini satan kadınları aşağılayıp, dışlayan, bu kadınlara şiddet dâhil her tür baskıyı meşru gören egemen sınıf, bunun ortaya çıkış sebebinin ise bilinçli olarak görmemekte ve çarpıtmaktadır.

Sınıfların var olup egemenlerce korunduğu her coğrafyada, kadın bedeni ticareti de varlığını koruyacaktır. Din egemenliğinin yoğun olduğu sınıflı toplumlarda ise

kadına uygulanan cinsiyet baskısı daha yoğundur. Özellikle İslam egemenliğinin hâkim olduğu Asya ve Afrika ülkelerinde kadın üzerindeki bu baskı diğer ülkelerden kat be kat fazladır. Kadının kendi cinsel iradesinden bahsetmek ise neredeyse ütopyadır. Daha öncede değindiğimiz gibi sınıflı toplu-

mun varlık koşulu ve erkek egemen sistemin ihtiyaçları, dinin ahlak anlayışını da belirleyip kendine göre isimlendirmektedir. Bugün İran ve benzeri birkaç ülkede "mutâ" nikâhı adı altında kadınlar, bir gün, bir hafta, bir ay ya da benzer süreli zamanlar için kiralanmakta ve bu dini bütün devletler buna resmiyet kazandırıp onaylamaktadırlar. Kadın ticaretini dini gerekçeler adı altında meşrulaştırmaktadırlar. Kadını toplumun her alanından dışlayan din egemenliği, kadını sadece cinsel bir meta olarak görüp bunu da tahrik unsuru sayarak, kadının cinselliğini baskı altına alıp, bunun dışında hareket eden kadını ise ölümle sonuçlanan şiddetli cezalara çarpıtmaktadır.

Var olan sosyo-ekonomik yapı, kadın üzerindeki

toplumsal baskı, kadını cinsel meta olarak gören erkek egemen sistemin kadına biçtiği rol, kadını bedenini satmaya iten nedenlerdendir. Kadını özgün bir cins oluşuyla değil de cinsel kimliği ile ön plana çıkaran ve bunu metalaştırıp kullanan egemen sınıflar, evlilik dışı kadın-erkek ilişkisine fuhuş etiketini vurup kadını "fahişe" erkeği ise masum ve kabul edilebilir bir söylemle "çapkın-zampara" ilan etmektedirler. Bu da adeta bir ödündür erkek için. Özellikle sosyo-ekonomik yapının gelişmemiş, dini, geleneksel feodal kültür ve değer yargılarının baskın olduğu

bölgelerde evlilik dışı herhangi bir kadın-erkek yaklaşması kadını "namussuz, kirli" ilan edip, aile erk'ine uygun bir şekilde bir erkek tarafından öldürülmesiyle de sonuçlanmaktadır. Kadınlar için tabu haline getirilen cinselliğin özgürce yaşanması bir yana, bunu düşünmenin bile kadın için ağır bedelleri olacağından, cinsellik sadece evlilikle mümkün olup, bundan zevk alıp cinselliği tanıma ise tamamen eşin isteği ve insiyatifi doğrultusundadır. Feodal kültür ve değer yargıları bu noktada fuhuşu yaratan değil ama besleyen unsurlar arasındadır. Feodal kalıpları yıkan burjuvazinin ücretli kölelik sistemi, kadını özgürleştirmedeği gibi kadın bedenini metalaştırıp pazara sunarak, fuhuşu meşrulaştırmıştır. Kapitalizm ise bunu daha ileri boyutlara taşıyarak, kadın bedeni ticaretini kurumsallaştırıp sektör haline getirmiştir ve sınıfsal çıkarları, kârlılığı için yoksul ülkelerden ucuza mal ettiği kadın bedenini, uluslararası pazarlarda dilediğince pazarlayıp kadını cinsel meta olarak daha çok kullanmıştır.

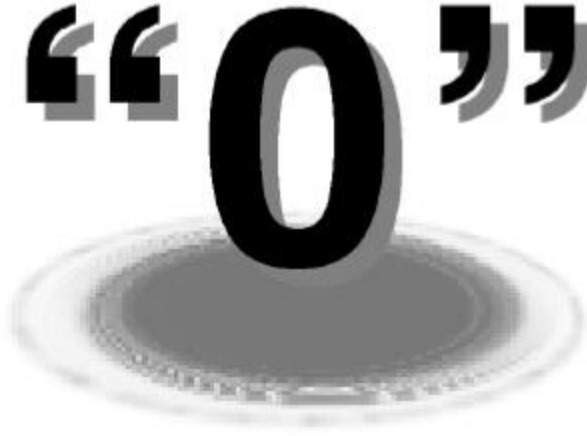
Kadının diğer bir cins olma, insan olma özgünlüğünün hiçe sayıldığı, ikinci bir cins ve beraberinde cinsel bir meta anlayışının hâkim olduğu erkek ege-

men sınıflı toplumlarda, bu düzenin koruyucuları tarafından kadına gösterilecek her kurtuluş yolu, onun için şekil değiştirmiş kölelikten öte değildir. Evliliği, cinsel baskılanmadan kurtulup, toplumun beklentilerine uygun yaşam olarak gören birçok kadının evlilik yaşamı da, gündüz eve ve çocuklara, gece ise eşinin cinsel arzularına hizmet etmekten öteye gitmemektedir. Kendi cinsel beklenti ve tatmininden kopan birçok evli kadın bu noktada evliliğin devamı ya da zorunluluğu için eşinin cinsel arzularını karşılayıp,

onun cinsel metası olmaktan kurtaramıyor kendini. Bunu evlilik içi tecavüz olarak da değerlendiren birçok kadın, aynı kişiyle yatmış olma erdemiyle bu durumun birden çok partnerli fuhuştan farklı olduğunu düşünmektedir. Kadının yaşadığı bu ve benzeri birçok baskı ve sömürüyle, kadının özgürleşme sorunun aciliyet kazandığı bu sistem içinde, kadından bağımsız bir kadın özgürleşme mücadelesi düşünülemez. Kadını metalaştırıp kimliksizleştiren insan-kadın olma özgünlüğünü tanımayan erkek egemen sisteme karşı mücadele yine kadınla ve kadının örgütlü mücadelesiyle mümkündür. Sorunları bilince çıkartıp ve bu sorunlara kaynaklık eden hedefi doğru belirleyen her kadın kendini örgütlü mücadeleye katma bi-

Sorunları bilince çıkartıp ve bu sorunlara kaynaklık eden hedefi doğru belirleyen her kadın kendini örgütlü mücadeleye katma bilincine erişmiş demektir. Kadınlar içinde yaşamış oldukları özel mülkiyet dünyasının bir "mülk" ü olma ezilmişliğine karşı mücadelelerini, yine kendi özgünlükleriyle bu dünya düzeninin kurucularına karşı verecekleri mücadeleyle kazanacaklardır. Fuhşa karşı mücadelenin kendisi de, öncelikle buna sebep etkenlerin doğru bir biçimde bilince çıkartılması ve bunun üzerinden doğru bir örgütlenme modeliyle mümkündür

lincine erişmiş demektir. Kadınlar içinde yaşamış oldukları özel mülkiyet dünyasının bir "mülk" ü olma ezilmişliğine karşı mücadelelerini, yine kendi özgünlükleriyle bu dünya düzeninin kurucularına karşı verecekleri mücadeleyle kazanacaklardır. Fuhşa karşı mücadelenin kendisi de, öncelikle buna sebep etkenlerin doğru bir biçimde bilince çıkartılması ve bunun üzerinden doğru bir örgütlenme modeliyle mümkündür.

(Sıfır) Değerinden Kurtulmanın Yolculuğu...

Dünyayı istila, ilhak ve işgaller amacıyla yola koyulan beyazlar, ayak bastıkları topraklarda acınacak haldeydiler. Çünkü istila etmek istedikleri anakaradaki insanlar, onlara dostluk, sevgi, paylaşım ve saygı gösteriyorlardı. Anakaradaki yerliler, ateş yakarak tenleri hassas olan beyazları üşümesinler diye ısıttılar. Mısır lapalarıyla aç kalmasınlar diye doyurdular. Hatta kendilerini yabancı, yersiz, yurtsuz hissetmesinler diye toprak verip yerleşmelerini sağladılar.

Hediyelerle karşısına çıkan işgalci krala karşı yerliler, tüm insani değerlerini sundular ve onu tanrı yerine koydular. Tanrı diye böyle davrandıkları kral ise; önce yerlileri esir aldı, sonra ve onları silahlarıyla öldürdü. Oysa "Tanrı Kral" gelmeden önce, ateşli silahlar kullanılmıyordu ve ateş suyu (viski) eşliğinde kimseler esir alınıp öldürülüyordu. Yerliler ateşin etrafında dans edip, mısır lapalarıyla doyup onurlu, özgürlüğüne düşkün bir halk olarak yaşıyorlardı. Artık "tanrı" geldikten sonra yerliler, tanrılarına ve hükümdarlarına hizmet aşkıyla yanıp tutuşan ve zen-

gin olmak için de birbiriyle yarışanlar oldular. Hal böyle olunca; yerlilere karşı iyi niyet gösterileri, topraklarının gönülsüz alınması devletin yerli politikasını belirleyen yasalar oluşturuldu. Yerliler yasalar izin vermedikçe savaş açamayacak, topraklarını kullanamayacaktı. Bu yasalar ne yazık ki; onuruyla yaşayan halklar üzerinde yeni ve katmerli baskılara yol açtı. Yerliler zorunlu yerlere yerleştirilip, kendileri için özel esir kampları geliştirildi. Artık ateşin çocukları artık ateşi kullanamaz, topraksız, vasıfsız bir yerli kuşak (tanrı-hükümdar uşağı) oluverdiler. Çelişkileri, zıtlıkları amacı ve hedefi belirsiz bir yaşam yerlileri sürükledikçe de; yaşamları da anlamsız ve değersiz oldu. Öyle bir hal aldı ki yaşam; taş devrini yaşayanla, uzaya çıkan insan karmaşıklığında bir toplum yaratıldı. O da yetmedi, "Tanrı Kral"lar gaz, tuz, bal, pamuk, mısır satışı gibi savaşlarda esir aldıkları, soylu-hatırı sayılır sınıfa dahil olmayan köleleri sattılar. Bu köleler kadındı. Böylece kadın, tarihteki yerini ve "O" kelimesinin ve "0 (Sıfır)" sayısının değerini Amerika'nın keşfi gibi keşfetti.

Hayatı boyunca köle ruhuyla iyi şeyler yapan kadın, neden anlık şeylerde adının olduğunu sorgulamadan hak ettiği değerlere kavuşamazdı. Kadının köleliği, cenetten kovuluş öyküsünü, barbarlıktan uygarlığa, yabanilikten evcillığe, toplayıcılıktan üretliliğe, anaerkillikten ataerkilliğe geçişi simgelemenin tarihi insanlık tarihinden mayasını almaktadır.

Kadının tarihçesi de toplumun geçirdiği süreçlerin en önemli göstergesi ve hem de en belirleyici sürecini anlatır. Tarihteki düşünce sistemleri de bu değişimlerin mitolojik, efsanevi ve dini süreçleri olarak ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla sınıflı toplumlarla ortaya çıkan ve anlatılan yarı insan yarı tanrı destanlarını derinlemesine kavrayıp, bazı temel kriterlerle beynimizin kıvrımlarında olgunlaştırmalıyız.

O dönemde tanrı düşüncesi; soyut, her şeyi yaratan, mutlak yasalar koyan ve insanların buna uymasının zorunluluğunu kılıyordu. Tanrılar arası bu savaşım, insanlara hükmetme olsa da, o dönemde insanlık, tanrıları kendileri gibi algıladıkları, düşündükleri, savaştıkları ve zevklerini, özlemlerini de tanrılarda gördüklerini de anlıyoruz. Tanrı güç ve otorite olarak kavranmakta ve krallar da bu güce ve otoriteye sahip olduklarından "Tanrı Kral" kavramları da karşımıza bu şekilde çıkıyor. Efsanelerde kadını fahişe olarak düşürmeye çalışarak, zevkler alemine çeken, onu takılarla mutlu etme uğraşı veren "Tanrı Kral"lar köleleşen kadın ifadesini yaratmakla beraber, kadının özgülünde düşürülen toplumun ve insanlık tarihine ihanetin de sembolünü yaratmaktadır. İşte insanlığın kurtuluşunun tüm anlamı da burada saklıdır. Düşürülmek istenen ile yenilmek istenenin gücünün birleşmesi,

birleştirilmesi, yani bu yaşamı reva görenlerin ve insanlık düşmanlarının "bir taşla iki kuşu vurma", "böl-parçala-yönet" hazır, ezber formüllerini boşa çıkarma çabasıdır. Dünyayı değiştirecek ve kadını

kurtaracak olan, bu tarihten öğrenerek; direnme ruhunu "ölümsüzlük suyunu arama" özüyle birleştirme sanatıyla, egemen tanrılara kafa tutma cüreti-
dir "0" değerini değiştiren.

Bir toplumu her yönüyle sindirmenin, kaybettirmenin en temel kaynağı, o toplumun "en değerli varlığı"na saldırmaktan geçmektedir. Kadına yönelik baskı tesadüfî değildir tam da tarihi bir süreçten gelmektedir. Özelde kadına yönelik acımasız, aşağılayıcı, bilinçli ve sistematik işkence yöntemleri, genelde tüm toplumu teslim almanın da çabasıdır.

Tarihi inkar edip, gerçekle-

rin üstünü örtmeye çalışanların çabası tam da kendi karakterlerine denk düşen uygulamaları da beraberinde getirmektedir. Birilerinin belleklerden silmeye çalıştığı tarih, birilerinin de inadına unutmayıp unutturmadıkları tarihtir.

İnsanlık tarihi boyunca egemenlerin egemen kültürü bize hep bir tek tarihi yazdı, anlattı. Bakın bu konuda Latin Amerikalı tarihçi Eduardo ne diyor; "Bize beyaz adamın tarihini anlattılar, zırhlar içindeki şövalyenin tarihini. Bize anlatılan tarih, erkeklerin

ve ezilenlerin tarihiydi. Anlatılmayan bir başka tarih vardı. Ezilenlerin, kadınların ve çocukların tarihi, bir başka tarih daha var anlatılmayı bekleyen...”

Tıpkı hafızalardan silinmeyen ak saçlı anaların, ninelerin, Şilili analar, kumaş kırpıntılarıyla ördükleri, nakışla işledikleri, kaybettirilen evlatlarının resimlerini düşünceleriyle birlikte sahiplendiler. Hiç beklenmedik bir şekilde analar, Channey Anne'nin eylemlerinden hemen sonra ırkçılığa, mültecilere yönelik uygulamaları protesto için, ABD sokaklarında gösteri yapmaları, unutturmak isteyenlerin beyninde patlaması gibi.

Tıpkı, Irak'taki Türkmenlerin dilini konuşmasının engellenmesini teşhir eden burjuva medyasının anadilini konuşan Berfinleri “Kardelen”leştirme, ölen askeri “Mehmetçik”, ölen gerillayı “terörist” ilan etme ve Lübnan'a barış gücü askeri (Türk-Kürt-Ermeni-Çerkez-Laz) göndermenin “vatanın geleceği için” demagojisi gibi.

Tıpkı ABD'li güzel kadının Filistin'de bitmek bilmeyen haksız emperyalist işgal ve saldırılara karşı bedenini panzer altına yatırması ve panzer altında kalarak ölmesi gibi.

Tıpkı, ABD kadın askerinin “kutsal topraklar”da Ebu Gyharip hapishanesindeki 21.yüzyıl insanlığının geliştirilmiş işkencelerini tüm dünyaya izletilmesi gibi.

Filistin Ortadoğu'nun kalbi, beyni, gözü olmayı direnişleriyle sürdürüyor. İsrail siyonizmi Filistin'e yönelik yılların zulmünü unutturmak için Lübnan işgalini devreye soktu. ABD emperyalizminin Afganistan, Irak'a saldırı ve işgallerinden sonra İran ve Suriye'yi devreye sokma planları bütün jeopolitik yönden önemli ülkeleri de BM şemsiyesi altında toplamak üzere; AB emperyalistleriyle beraber 26 ülkeden işgal gücü oluşturarak Büyük Ortadoğu Projesini hayata geçirmesi gibi. Sömürgecilik oyunları “büyük karakol” görevini gören Türkiye üzerinden Kıbrıs, Yunanistan, Ege, Kuzey Irak sorunlarını yedekleyerek devam ediyor. 1970'lerden beri “küreselleşme” dalgasıyla rakip olabileceğini düşündüğü Asya ülkelerinin “cenin” olmasına izin vermeden petrol fiyatlarının (dünyadaki petrol rezervinin %1,9'u ABD'de, en az rezervle en çok petrol kullanan ABD günde 20,1 milyon varil kullanmakta, Çin milyarlarca nüfusuyla ikinci sırayı 5,6 milyon varil kullanmaktadır. Dünyanın en büyük

50 şirketinin 18'i Amerikan) belirleyici rolüyle, artık beşik katili olmaktan çıkıp “anaların rahmi”ne dalış yapma alçaklığını, çocukların parçalanmış bedenlerinde ve anaların gözyaşında görmek mümkündür. Çünkü çokça duyduğumuz BOP'un açılımı, Babaları Orada Prematüre.

Coğrafyamızda yaşanan kadın hikayelerini resmi ideolojinin dışındaki bir dille yazmak gerekirse; Fikret Başkaya'nın “Resmi Tarih Tartışmaları -1” kitabı ve İhsan Toker'in, Necip Fazıl Kısakürek'in bir kitabında mazlum Müslümanların tarihini anlatırken Dersim'de yaşanan şu tarihi iyi okuyup, yaşananları doğru anlamak gerektiğini bir kez daha vurgulamalıyız. “Erkekleri tamamıyla doğranmış olan köyün 100 kadar kadın ve çocuğu sivri uçlu aletle (süngü) öldürülüyor. Öldürülen kadınlar arasında bir doğurmak üzere gebedir. Bu kadının karnına giren sivri uçlu alet, bağırsaklarını yere döküyor, rahmini parçalıyor, kendisini öldürüyor. Tehlike geçtikten sonra gizlendikleri yerden çıkan birkaç kadın ölüleri gözden geçirirken, bu kadının rahminden düşen çocuğun sağ olduğunu dehşetler içinde görüyorlar. Muazzam bir kader cilvesi olarak, yaşamakta devam eden çocuğu alıyorlar, emzirip büyütüyorlar ve ona “Besi”

adını koyuyorlar. Bu kız (kadın) bugün hala aynı köyde ve hayattadır. Sivri uçlu alet annesinin karnına girip rahmini deldiği zaman da onun topukçuğunda bir yara açmıştır ve kız hala bu yarayı topuğunda taşımaktadır...”

Tıpkı 1969 Mayıs ayında Urfa'nın Harran bucağına bağlı Zihayat köyünde, daha önce köylülerin ekip biçtikleri hazineye ait topraklar jandarmalar tarafından zorla ve dayakla boşaltılması ve köylüler buna karşılık, “vur vur, böyle yaşamaktansa, ölmek daha iyi” diyerek direnmeye çalıştıkları gibi.

Tıpkı, Susurluk döneminde yaptığı açıklama sırasında Jandarma Komutanının “JITEM diye bir şey yok” derken gülmesi gibi. Ya da Mehmet Ağar'ın yaptığı açıklamayla planlarının bir tır kazası ile açığa çıkmış olmasının rezaletiyle halkla alay edercesine sorulan bir soruya bütün “terörle mücadele” yetkisini kullanma rahatlığıyla “Hüseyin Kocadağ herhalde Abdullah Çatlı'yı yakalayıp getiriyordu” demesindeki Osmanlı dedelerinin özür-kabahat geleceğine uygunluğu gibi.

Tıpkı, Şemdinli'de patlatmak istedikleri ve yine sivil Kürt halkını hedefleyen bombanın patlayıcılarının suçüstü yakalanan “demokrasi”, “barış”, “özgürlük” paşalarının “iyi çocuk”larının ajandalarındaki belirlenmiş ölüm listeleri gibi.

Tıpkı, kamu çalışanlarının ve emekçilerinin toplu iş sözleşmesinin masada görüşüldüğünde; devletin “vatanın ve milletin bekası için bu kadar zam verebiliriz” in cevabını vermesi ve ardından Lübnan'a asker gönderme ve Kofi Annan'ın gelişinin hazırlıkların son durumunu tamamlamak için Türkiye'yi ziyareti sırasında protesto gösterileri yapan devrimci ve demokratlara saldırması ile KESK'e bağlı Büro Emekçileri Sendikası'nın yeni adli yılın başlamasıyla taleplerini dile getirmeleri esnasında barikatlara takılması gibi.

Tıpkı, Diyarbakır'da 2006 Newroz'unda anneleri ve çocukları hedef göstererek 3 yaşındaki çocukların kurşunlanmasını onaylan 58.Hükümetin Başbakanı Recep Tayip Erdoğan'ın, Diyarbakır'da termos içinde patlatılan ve faili Musa Anterler'in katilleri olan; aynı ağızla “terör bir kez daha minik yavrularımızın canlarını aldı. Acımız tarif edilemez büyüklükte” demekleyen, küçük bedenler havaya uçuruldu. Yine ülkenin resmi ağızlarından ve en hatırı sayılır Mahir Kaynak 14.09.2006 SKY TV'de olayla ilgili yaptığı açıklamada, 8 aylık Abdullah'ın, 3 yaşındaki Şilan'ın, 4 yaşındaki Nazar'ın, 6 yaşındaki Zilan'ın, 8 yaşındaki Nazlı'nın, 9 yaşındaki Dilan'ın ve 13 yaşındaki Mizgin ile annelerinin bedenleri soğumadan “hiç üzerinde durmamak gerekir, açıklama yapmamak lazım, tepki vermemek lazım,

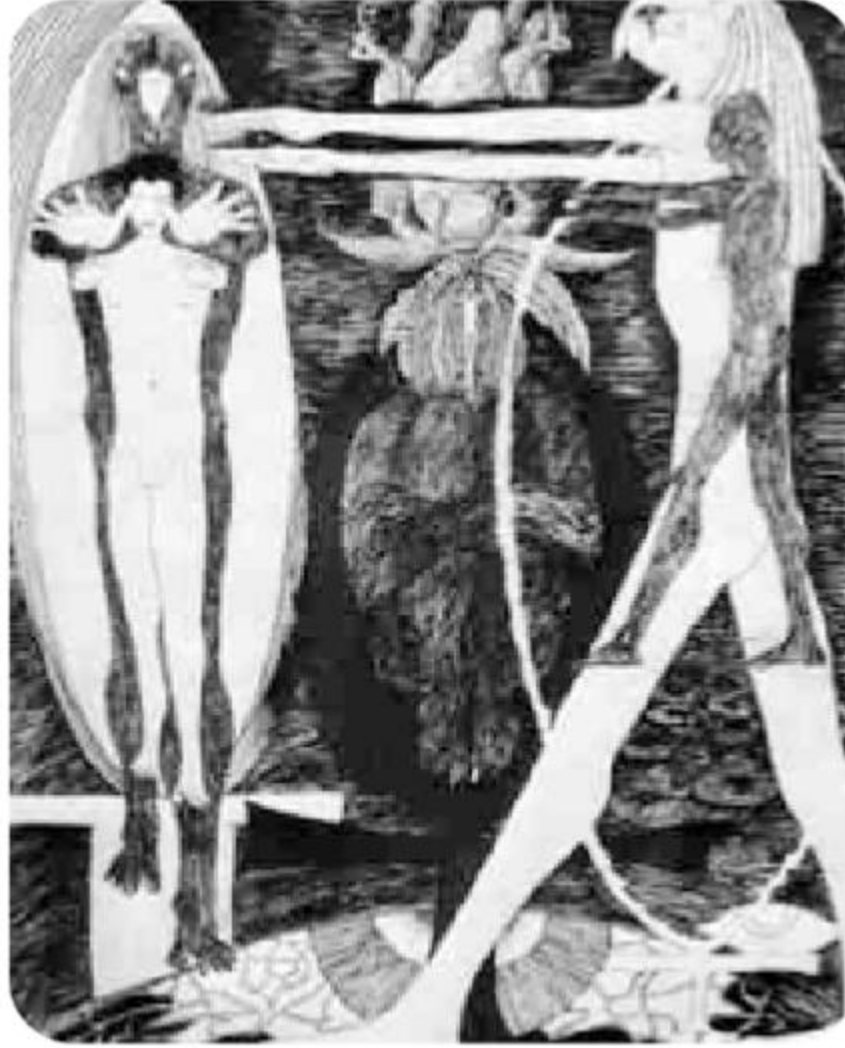
taraflar gösteriliyor köşe yazılarında, iki tarafmış gibi açıklamalar yer alıyor. Böyle bir şey yok tek taraf var” derken aslında islah edilmeyenlerin çocuklarının beynini parçalamak gerekiyor demek istiyormuş gibi.

Tıpkı, 30 Ağustos 2006’da Zafer Bayramı’nda “Lübnan Askeri Olmayacağız” pankartını açan gençlerin linç edilmesine karşı İstanbul Emniyet Müdürü Cellalettin Çerrah’ın “Güzel bir tepkiydi, halk gereğini yaptı” demesinin tesa düf olmadığı gibi.

Tarihin egemen güçleri insanlığı; “kamu yararı”ndan kanuna, kanun gereğinden “kutsal mülk”e, kutsal mülkten “yasal olarak kamu yararı”na, kamu yararından kutsal göreve, “kutsal görevden milleti kurtarma”ya milleti kurtarmadan “topluma kazandırma”ya, topluma kazandırmadan “hayata dönüş”e ve böylece kamusal yaşamı “Toplumla Mücadele Yasası”na kadar getirdi.

Artık zaman, sahipsiz yerlerde, yurtlarda, mezarları dahi talan edilmiş, dövünerek, toprağı ısırarak, tırnaklarını kayalara geçirerek, saçlarını yolarak, gözyaşlarını kurutarak, kanıyla tüm coğrafyayı sulayarak kederlenen halkların kaderini ve kadının toplumsal cinsiyetini de değiştirmenin zamanıdır. Bu kurtarıcı ne tanrıdır, ne onu sırça saraylarda bol takılı zevklerle yaşatan sahibidir. Artık hayat hikayeleri vadinin, uçurumun ve hatta mağaranın kuytululuklarından ve dört duvar arasından çıkıp, 21.yüzyılın “Tanrı Kral”larının elit yaşamlarını rahatsız eden ve kölelik zincirlerinden, bedenlerinden başkada geriye kaybedecek hiçbir şey bırakmayan kendisidir. İnsan ya da kadın bedenini mavzer, bomba, havan topu olarak kullanmak durumunda olma gerçekliğini kavraması, O’nun “0 (Sıfır)” değerini değiştirebilir.

İşte kadın olmak da; bu insani süreçleri eleştirel

ve derinlemesine bir bilinçle kavramaktan geçmektedir. Bütün bu “altına hücum” la başlayan hayat kavgasında insan; egemenlerin, “Tanrı Kral”ların kavramlarından koparak, kendini değiştirmenin ileri bir adımını, ileri insan birikimi, donanımı ve konumlanışıyla yaratabileceğini bilince çıkarmalıdır. Bilince çıkarmalıdır ki; O, “0” değerden kurtulabilsin.

Bütün bu değişimler, ihtiyaçlar ve zorunluluklar isyan

nın örgütlenmesini ve örgütlenmenin de mücadele olarak ortaya konulmasını beraberinde getirecektir. Bu da tanrıları, kralları, hatırı sayılır, elit yaşam sahiplerini ve erkek egemen iktidarı rahatsız etmez mi? Rahatsız etmeli ki, insan yani kadın da yaşadığının farkında olabilsin.

Bu farkındalığın zorunluluğu harekete geçebilsin ki, “körler onları görmese de yıldızlar vardır”ı sabırla ve sebatle anlatabilsin.

Dili tutulan tarihin konuşan dili olabilsin, ya da konuşturulmak istendiğinde ise hiç susmayan dilinden bir tek kelime çıkmasın ki; böylece kadın, “0 (Sıfır)” değerinden mücadelenin en ön ve en zorlu döneminde yerini alabilsin.

Aldığı yerini koruyabilsin ki, devrimci enerjisini doğru amaca doğru hedefe yönltebilsin.

Bin yılların ihmaliyle, inkârıyla, imhasıyla süregelen erkek egemenliğin ikiye bölünmüş rolünü terse çevirebilsin ki; devrimci enerjisi zincirlerinden çifte boyunduruk köleliğinden boşandırabilsin.

Kadının devrimci enerjisini doğru yöne vuruşu; kadını “0 (Sıfır)” değerinden kurtarıp “O”na kurtuluş yolunu gösterecektir. ○

Dr. Sylvia Marcos, Meksiko'da bulunan Psikoetnoloji Araştırma Merkezi'nin yöneticisidir. Marcos'un, psikiyatri tarihi, genel kadın kültürü gibi çeşitli konular üzerine yazılmış birçok makalesi ve kitapları bulunuyor. Dr. Marcos, cins yapıları ve cinslerin yerli, koloniyal ve post koloniyal kültürdeki özellikleri üzerine yapılan araştırmalara rehberlik etmiştir. Aynı dönemde yaşamış, farklı toplumsal katmanlara ait kadınlar üzerine bir alan araştırması yapmıştır.

Dr. Sylvia Marcos, Uluslararası Kadın Sağlığı Hareketi'nin de aktif bir üyesidir.

*Türkçeye çevrilen Kitapları: Farklılık ve Diyalog/ Feminizmler Küreselleşmeye Meydan Okuyor
Bedenler, Dinler ve Toplumsal Cinsiyet*

Meksikalı Entelektüel Sylvia Marcos ile Yerli Kadınların Mücadeleleri Üzerine...

DKH Bülteni: Bir kadın olarak mücadelenizi ve kadın sorununa yönelik bakış açınızı nasıl tanımlıyorsunuz?

Sylvia Marcos: Ben kendimi 1970'lerden beri, yani neredeyse kendimi bildim bileli feminist olarak tanımlamayı tercih ediyorum. Ancak 'feminizm' teriminin bu güne kadar uğradığı çarpıtmalara karşın feminizmin bir dünyayı değiştirme talebi, bir adalet talebi olarak tanımlanması gerektiğini vurgulayarak kendimi feminist olarak tanımlıyorum. Yazdığım kitaplarda ya da makalelerde sürekli olarak feminizm terimini kullanmayı tercih ediyorum.

Genel anlamda feminizmin kadın sorununu toplumsal sorunların dışında ya da üstünde bir olgu olarak tanımlamasının nedeni nedir sizce?

Toplumsal ve siyasi değişimi talep etmeyen feminizm gerçekte başlangıcın yani feminizmin ilk iddialarının çarpıtılmasından ibarettir. Biz başlangıçta

yalnızca kadın ve erkek ilişkilerini değiştirmekle yetinmiyorduk. Her zaman farklı bir dünyayı talep ediyoruz. Adil bir toplumsal dünyayı talep ediyoruz. İstемlerimiz yalnızca kadın ile erkek ilişkilerinin arasında bir adaletle sınırlı değil.

35 yıl kadar önce işe başladığımızda hepimiz sosyalisttik. Feministler, sosyalist ve komünistlerdi aslında. Başlangıçta böyleydik. Çünkü toplumsal bir değişim istiyorduk. Ama aynı zamanda kadınlarla erkekler arasındaki toplumsal ilişkilerde ya da toplumsal cinsiyet ilişkilerinde de değişimi talep ediyorduk. Ama şimdilerde özellikle uluslararası platformlarda toplumsal ya da siyasal bir değişim talep etmeyen kadınlara oldukça geniş mekanlar açılıyor. Dolayısıyla feminist bir hareket artık neo-liberal politikalar tarafından yönlendirilmeye başlandı. Neo-liberal politikalarda toplumsal cinsiyetler açısından bir eşitlik olduğu söylenmektedir. Bu, pek çok kadına cazip geliyor. Yani bu politikalara eklenmekte bir beis görmüyorlar. Hatta ulusla-

rarası düzlemde toplumsal cinsiyet söylemi neredeyse boş bir mekan haline geldi. Şimdi herşeyin bir toplumsal cinsiyet perspektifine sahip olması gerektiği söyleniyor. Bu ancak daha çok kadınlarla erkekler arası ilişkilerde çok sınırlı, hafif değişiklikleri içeriyor. Ama gerçek ve derin bir değişimi ihtiva etmiyor bu söylemler.

Kadın sorununa yönelik adımlar atan ve mücadeleye yürüten kadınlar sizce kadın sorununu daha derinden yaşayan kadınlarla buluşabiliyor mu, onların yaşamında bir değişiklik yaratabiliyor mu?

Yalnızca elit kesimlerde elit düzlemde değişiklikler olursa, bu durumda toplumdaki tüm kadınlar için bir değişim mekanı söz konusu olamayacak, yalnız toplumun çatısını ilgilendiren bir değişim olacak. Evet, politikaya katılan yani güç piramidinde yer alan ve politik düzlemde yer alan pek çok kadın var ama tabandaki kadınlar bu değişimi hissetmiyorlar ve yaşamıyorlar. Dolayısıyla toplumda gerçek bir değişim olmalı ve alternatif toplumsal mekanlar yaratılmalı kadınlar için. Dolayısıyla benim istediklerim, bizim istediklerimiz belki çok ütopyacı.

Tarihsel terimler çerçevesinde düşünmeyi öğrenmemiz lazım. Bu belki de yüzlerce yılı kapsayan bir biçimde uzun erimli değişiklikleri düşünmemizi gerektiriyor, ama işe başladık.

Hatta kendi yaşam sürem içinde de değişiklikleri gözlemledim, dolayısıyla umutsuz değilim. Örneğin son derece yoksul ve sefil koşullarda yaşayan Meksikalı yerli kadınlar. Yeterli besinleri yok, ger-

çekten yoksullar ama bu kadınlar, kadınlar olarak haklarını talep etmeye başladılar. Üstelik bunu yaparken de geldikleri kültürel gelenekleri topyekün reddetmiyorlar ya da onu yıkmaya çalışmıyorlar. 'Giysilerimize sahip çıkmak istiyoruz' diyorlar, 'dilimize sahip çıkmak istiyoruz' diyorlar, inançlarına, dünya görüşlerine sahip çıkmak istiyorlar. 'Satılmak istemiyoruz', 'kocalarımızdan dayak yemek istemiyoruz' diyorlar. Dolayısıyla şimdiden kendilerinden, kendi arka planlarından kaynaklanan önerilerde de talepleri geliştirmeye başladılar. Feminist olarak işe başladığımda böyle bir şeyi tahmin dahi

edemezdin. Yani bu kadınların ağzından bu taleplerin dile gelebileceğini tahmin bile edemezdin.

Böyle birşeyi düşünmek mümkün değildi ama oluyor ve bunlar bir kadın hareketi. Genellikle feminizmi erkeklerden nefret etmek ya da lezbiyenlikle özdeşleştirdikleri için kendilerini feminist olarak tanımlamaktan kaçınıyorlar. Evet, erkeklerden nefret eden ya da lezbiyenliği tercih eden feminizm var. Yani feminizmin bir kısmı da bu. Ancak; dikkat ederseniz, biz

feminizmlerden yani çoğul olarak feminizmlerden söz ediyoruz. Bu çok önemli.

İlginçtir ki feminizme yeni kuramsal yaklaşımlar genellikle üçüncü dünya ülkelerinden geliyor. Örneğin Çandira, Makandev, Hintli, daha birkaç tane var. Önemli olan şu ki pek çok feminizm biçimi olduğunu söylüyorlar. Sosyalistten hegemoniğe kadar çok geniş bir spektrum içinde pek çok feminizmin olduğunu söylemekteler. Yani toplumun farklı kesimleri feminizmi farklı yorumladıklarını, dolayısıyla feminizmlerden bahsedilmesi gerektiğini söylüyorlar. Yani bu, komünist ya da sosyalist bir feminist perspektifini dışlamaz. En azından Meksika'da belki komünist bir feminizmden söz edebiliriz.

...öncelikle kadının edilgenliğinin kocaman bir öykü, kocaman bir yalan olduğunu düşünüyorum. Kadınlar çok güçlüdür. Sadece bir boşluğu, bir mekanı doldurmanız gerekiyor. Eğer ataerkil kurallara inanıyorsan, örneğin, abim ya da babam erkek olduğu için 'benden daha iyisini biliyordur' diye düşünüyorsak eğer, bunlara inanırsak, bu, baskının içselleştirilmesidir. Başka kadınlara, öteki kadınlara inanmamız, onların bilgeliğine inanmak, onlara güvenmek durumundayız

Kadın sorunun çözümü için siz hangi mücadele yöntemlerini benimsiyorsunuz?

Kökenlerden söz ederken şunu göz önünde bulundurmalıyız. Patriarkal ya da ataerkil düzenlemeler. Düzenlemeler diyorum, çoğul olarak. Tüm toplumlarda her kadının, her zaman kurban durumunda olduğunu ileri sürmek mümkün değil. Pek çok ataerki biçimi var. Birbirlerinden farklılar bunlar. Dolayısıyla her birinin özgül olarak ele alınması, bölgele-re, etnik gruplara, kültürlere göre ataerkilerin nasıl yapılandığına dikkat edilmesi gerekiyor. Örneğin, erkek egemen toplumlar var. Bunların bazıları örneğin; ana yanlı toplu soy örgütlenmesi olabiliyor. Topyeküncü bakış açısı da anlamlı olmuyor. Her bir bölgede, dünyanın her bir bölgesinde ataerkil düzenlemenin nasıl işlediğine bakmak zorundayız. Dolayısıyla çok özgül olmalı, yereli önemseyen konumuz olmalı. O zaman tükendiklerini keşfedebiliriz. Bu kadınların, Zapatista kadınlarının da patriarkal, ataerkil bir düzenlemesi var. Ama Meksika'daki kentsel kesimlerdeki ataerkil düzenlemelerden çok daha farklılar. Farklı mekanlara sahipler. Dolayısıyla kendi mücadelelerini kendileri tayin etmek durumundalar.

Savaşların ve özellikle emperyalistlerin işgal ve saldırılarının oldukça yoğunlaştığı bir dönemdeyiz. Sizin var olan savaşlara ve savaşlar içerisinde kadınlara dair düşünceleriniz nelerdir?

Ben savaşın yanı sıra özellikle savaşlar içerisinde özel bir yöntem olan düşük yoğunluklu savaşlardan söz etmek istiyorum. Bu savaşın yeni bir biçimi, özellikle dünyanın bütün azınlıklarını ilgilendiren savaşlar olmaktadır. Yalnızca Irak savaşından söz etmemek gerekir. Yeni savaş, daha çok terörist tekniklerle yürütülen düşük yoğunluklu savaş, tıpkı Kürtlerde olduğu gibi ya da yerlilerde (Latin Amerika yerlilerinde) olduğu gibi azınlıkların hakkaniyetlerini bastırma stratejilerinden oluşmakta. Ancak artık devletler gidip onları öldürmeyi tercih etmiyorlar. Bu çünkü, soykırım olur ve çağdaş dünyada bu çok eleştirildiği için artık kaçınılan bir yol olmaya başladı. Dolayısıyla devletler yepyeni bir strateji geliştirdiler ki bunlar, emperyalist devletler tarafından katarılan bir strateji ve sözüm ona barışçıl bir yol olarak öneriliyor. Ama bu stratejiye, düşük yoğunluklu

savaş stratejisi adı verilmekte. Devletlerin yaptıkları şu; örneğin Chiapas'tan daha somut örnekler verebilirim. Etnik çatışmaları derinleştirmeye çalışıyorlar. Bir sektöre bol miktarda ya da bir etnik gruba bol miktarda para veriyorlar, farklı etnik gruplar arasında çatışmaları körüklüyorlar. Bu çatışmalar ya da çelişkilere etnik ya da dinsel çelişkiler diyorlar, bu iç çatışma gibi gözüküyor. Yani devletin buradaki rolü genellikle gözden kaçırılıyor. Örneğin, su kaynaklarına el koyuyorlar, su kaynaklarını kirletiyorlar, zehirliyorlar. Tarlaları yakıyorlar. Böylelikle insanları cemaatlerini terketmeye zorluyorlar. Bunların hepsi rastlantısal değil programlanmış girişimler. Düşük yoğunluklu çatışma üzerine bir el kitabı var. Bu ABD'deki Amerikalılar okulunda öğretilen doktrinlerden oluşuyor. Ayaklanma bastırma teknikleri ve bunların en önemli taktiklerinden bir tanesi de kadınların ırzına geçmek, tecavüz etmek ya da kadınları fuhşa sürüklemek ya da mahallere uyuşturucu madde yerleştirmek ve onları uyuşturucu müptelası olarak göstermek. Bunların hepsi programlanmış şeyler. Düşük yoğunluklu savaş böyle bir şey. Kuşkusuz kadınların bedeni en uygun şiddet alanları olarak gözüküyor. Bu, dünyanın her yerinde yaşadığımız bir gerçeklik. Dolayısıyla pek çok vaka var. Örneğin son zamanlarda Chiapas'ta üç kadın, askerler tarafından tecavüze uğradı. Oysa askerlerin orada barışı ve güvenliği sağlamak için bulunduğu söyleniyor. Örneğin, bizde Çorçillerle Çerçiller arasındaki gerilimleri engellemek için çektikleri söyleniyor. Ya da partiler arası çelişkileri önlemek için, çatışmaları önlemek ya da Katoliklerle Protestanlar arasındaki çatışmaları engellemek için orada bulunduğu söyleniyor. Bunların hepsi siyasal manipülasyonlar. Kadınlar olarak bizler, savaşın ilk hedefleri arasındayız.

Dünyanın çok farklı yerlerinde yaşayan kadınların birbirine çok benzer sorunlar yaşamalarını nasıl değerlendiriyorsunuz?

İsrail'in güneyinde bedevi kadınlarla tanıştığımda, onlarında aynı problemleri yaşadığını gördüm. Dolayısıyla bu benzerlik şaşırtıcı değil. Türkiye'deki, Latin Amerika'daki, örneğin, Meksika'daki ya da bedevi kadınların aynı sorunları yaşamalarını şaşırtıcı bulmuyorum.

Tüm bunlar, ABD kaynaklı bir emperyal politika tarafından biçimlenmektedir. Dolayısıyla dünyanın her tarafında kendi adamlarını eğitiyorlar. Bu nedenle yöntemler de üç aşağı beş yukarı aynı.

Özellikle emperyalistlerin saldırılarında ve üretim alanlarının pazarlarını ele geçirme politikalarında, toplamda tüm halka yönelik sindirme politikaları ve onlarda yarattıkları yanılsamaları özellikle özgürleştirme yanılsamalarının bir parçası da kadınlar oluyor. Siz bu durumu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Evet, kendilerini feminist olarak nitelemekle birlikte neoliberal politikalarla son derece uyum içinde olan pek çok kadın da var. Türkçeye yeni çevrilen kitabımda analiz ettiğim konulardan bir tanesi, bu büyük politikaların, bu büyük siyasaların kendini feminist olarak niteleyen Amerikalı ya da Alman kadınların, biz üçüncü dünya kadınlarına yönelik (Meksika ya da Türkiye gibi) sömürgecilik ilişkilerini nasıl yeniden ürettiklerine ilişkindir.

Yani onlar bizim sömürgecilerimiz haline dö-nüş-tüler. Başka bir özellik, Zapatistaların söylediği gibi biz sabah-tan işe başlamayı tercih ediyoruz. Feminizm için de böyle bir sorgulama başlattık. Özellikle makro politik ilişkiler anlamında. Bazen farkına bile varmıyor-lar. Ben, bu Amerikalı kadın-ların pek çoğuyla pek çok yıl birlikte çalıştım. Tıpkı Bush'un Afganistan kadınlarını savunması gibi (biliyorsunuz Afganistan'ı kadınları kurtarmak için işgal etti) on-lar da kadınların yandaşı olduklarını söylüyorlar. Sa-vaşa gerekçe yaratmak için kadın haklarını gerekçe olarak gösteriyorlar.

Siz, kadınların mutlak savaş karşıtlığını ya da mutlak ve koşulsuz barış talepleri hakkında ne düşünüyorsunuz?

Evet, bu tür görüşleri taşıyan kadın kurumları

var. "Siyahlı Kadınlar" gibi. Nerede savaş varsa, sa-vaşa karşı örgütlenen, yani savaşa karşı topyekün olarak karşı çıkan kadınlar var, kadın hareketleri de ortaya çıkıyor. Meksika'da bir gazetede okumuştum; bazı kadınların bir adamın Çin'de anaerki olduğunu söylediği bir etnik grupla yapılmış bir araştırmasına ilişkin haberlerini okumuştum. Kadınlar evlenmi-yorlar, sadece çocuk yapmak için birileriyle cinsel ilişkiye giriyorlar. Bu toplumda savaşın olmadığını söylüyordu. Bu araştırmacıya göre kadınlar dünyayı yönetiyor olsaydı savaş olmazdı. Ben bundan çok şüphe duyuyorum. Çok idealist bir anaerki kurgusu bu. Erkeklerin sahip olduğu bir tarzda bir iktidara sa-hip olsalardı, ben kadınların yine savaşacaklarını dü-şünüyorum. Elinde büyük bir güç toplamış, önemli mevkilere ulaşmış çeşitli kadınlara ilişkin örnekler

var elimizde. Örneğin Bulgama-yır çok barışçı bir örnek sayıl-maz. Ben bu yaklaşımın çok öz-selci olduğunu düşünüyorum. Hani sadece kadın ol-duğumuz için barışçı ol-duğumuzu söyleyeme-yiz. Toplumsal politik çevreyle etkileşimin ürünüyüz hepimiz.

"Barış Suçla-rı" isimli bir kitap var. Ya-ni burada barışta da suç, barışın da za-man zaman bir suç olabileceği

söyleniyor. Kendi başına barış, kadınlarla erkeklerin adil ilişkisini sağlaya-maz ya da güvence altına alamaz.

Biz bültenimizin bu sayısını da savaşa ve savaş içe-risinde kadının rolüne yer veriyoruz. Savaş içerisin-de kadının sadece mağdur kimliğiyle ele alınmasının kadının mağduriyetini pekiştireceğini ve savaş koşul-larında aktif rol almalarını engelleyerek onları geri-ye düşüreceğini düşünüyoruz. Sizin bu konudaki gö-rüşleriniz nelerdir? Kitabınızda ya da araştırmaları-nızda kadınların hangi yönüne ağırlık veriyor sunuz?

Tümüyle katılıyorum görüşlerinize. 1993'te feminizmden bıkmıştım. Çünkü hep kurban olduğumuzu öne sürüyorlardı. 'Kurbanlık' yeter artık dedim. Kadınların erk ya da güce sahip olduğu yerleri aramaya başladım. Meksika'daki kadın sağaltıcıları Şamaları buldum. Bunlar güç sahibi olan, erk sahibi olan kadınlar. Bu kadınlar hiçbir şekilde kurban gibi gözükmüyorlar. Nasıl durduklarına bakıyorum. Mücadele ediyorlar, savaşıyorlar. Tecavüze de uğrasalar, aşağılan-salar da son derece güçlüler. Çünkü mücadele etmesini yani cevap vermesini, tepki vermesini biliyorlar.

Bu kitapta sözünü ettiğim de bu. Maalesef kitapta kadın kurbanlardan söz etmiyoruz. Bu neoliberal emperyalist politikalarıdır. Hayır, kadınların kurbanlaştırılmasından söz etmiyoruz. Kadınların erk, güç sahibi olduğu ve mücadele ettiği alanlardan söz etmeyi tercih ediyoruz.

Mesela bu edilgen kadın imgesi tam da Meksika'daki kentli kadınların yerli kadınlara ilişkin düşüncelerini yansıtmaktadır. Yani, onların edilgen, ezilmiş, zavallı, çaresiz olduğunu, kurban olduklarını söylüyorlar. Toplumsal olarak farklı bir yerde konumlandırılmış olduklarından kadınlar olarak stratejileri farklı. Ama bu onların kendilerini savunmadığı anlamına gelmez. Haklarını talep ediyorlar ama farklı olarak. Özellikle hegemonik feministler tarafından ya da hegemonik feminizm tarafından tümüyle göz ardı edilen ya da görünmeyen, farkına varılmayan bir nokta bu. Makalelerde yerli kadınların söylemlerinden uzun uzun alıntılar yaptım. Kendi haklarına nasıl sahip çıktıklarını göstermeye çalışarak.

Özetle, ben kadınların gücünden ya da kadınların arayıcılığından bahsediyorum. Onların kurban oluşlarından değil. Söylediğiniz gibi iki tarafı keskin kılıç gibi. Yine Bush'tan söz edelim. Afganistan'daki 'zavallı', 'kurban' durumundaki kadınları kurtarmak için yola çıktı. Tabi bunun için de binlerce insanı öldürdü. Bir karikatüre dönüştü her şey ve biz bu görüntüleri izliyor, onlara sahip çıkmıyoruz..

Röportajımızın sonunda sizin de özellikle değindiğiniz bir noktaya vurgu yapmak istiyoruz. Kadın mücadelesi yürüten örgütlülükler ya da kadınlar çoğunlukla geri kalmış ülkeler olan üçüncü dünya ülkelerindeki kadınların mücadelelerine yabancı kalıyor. Bizlere bu kadınların sadece

mağdur olan yanları yansıyor. Sizce bu yabancılaşmanın nedeni nedir? Bu konuda son olarak neler söylemek istersiniz?

Farklı mekanlarda yaşayan kadınların sorunlarının da farklılaştığını görmek gerekiyor. Dolayısıyla üçüncü dünya ülkelerindeki kadınlar da kendi mücadelelerini kendileri tayin etmek zorundadır. Örneğin hiçbir kentli, Meksikalı kentli bir feminist gelip onlara nasıl davranmaları, nasıl mücadele etmeleri konusunda akıl hocalığı yapamaz ki bunu yapıyorlar. Zaman zaman Meksikocity'den gelip, işte, bunlara, şunu reddetmelisiniz, şunu yapmalısınız gibi akıl hocalığı yapıyorlar mi biz bunu sömürgecilik olarak değerlendiriyoruz. Size de mesela Alman kadınlar gelip ne yapmanız gerektiğini öğretmeye çalışıyorlar. Bize de Amerikalı kadınlar gelip ne yapmamız gerektiğini öğretiyorlar. Zavallı üçüncü dünya kadınları siz özgür olmanın ne anlama geldiğini bilmiyorsunuz, eğer kurtulmak istiyorsanız şunu şunu yapmalısınız diye akıl öğretiyorlar. Bu kitapta tam da üzerinde durduğumuz konu bu. Çin, Tayvan, Hindistan, bu kitapta yer alan pek çok makale, dünyanın farklı bölgelerinden gelen kadınların yazdığı, yerelliklerin özelliklerini, tikellikleri vurgulamaya çalışıyor. Bu bir kadın hareketinin nasıl biçimleneceğine ilişkin ipuçları taşıyor. Özellikle tikelliklere ilişkin olarak. Öncelikle kadının edilgenliğinin kocaman bir öykü, kocaman bir yalan olduğunu düşünüyorum. Kadınlar çok güçlüdür. Sadece bir boşluğu, bir mekanı doldurmanız gerekiyor. Eğer ataerkil kurallara inanıyorsan, örneğin, abim ya da babam erkek olduğu için 'benden daha iyisini biliyordur' diye düşünüyorsak eğer, bunlara inanırsak, bu, baskının içselleştirilmesidir. Başka kadınlara, öteki kadınlara inanmamız, onların bilgeliğine inanmak, onlara güvenmek durumundayız. Başka, öteki kadınlara güvenebileceğimizi bilmemiz gerekiyor. Dolayısıyla dünyayı değiştirebiliriz ve her kadın bunu yapabilecek olsa dünya değişir.

Bize vakit ayırdığınız ve görüşlerinizi paylaştığınız için teşekkürler.

Ben teşekkür ederim. o

"Röportajı gerçekleştirirken çeviri konusunda bize yardımcı olan Araştırmacı- Yazar Sibel Özbudun'a teşekkür ederiz."

Peru kadınlarının kavgadaki yeri *

Virginia, Olidia, Ubaldina ve Rita “Lucy”de mücadele veren en önemli dört kadındı. Yaşları 25 ile 40 arasında değişiyordu. Onlar hem ev kadını hem de işçi kadın idiler. Onlar, şimdi rüya gibi gelen, dikiş dikerek geçen eski günlerden uyanarak haklarını elde etmek için mücadeleye başlayan işçi sınıfı kadınları olarak yaşadıkları süreci şöyle anlatıyorlar:

“Lucy Fabrikası 18 yıldır çocuk elbisesi imal ediyordu. Çoğumuz küçük yaştan beri dikiş makinalarında çalışmaya başladık. Üniversitelerde eğitim görmedik. Ben her sabah saat beşte kalkar, evimi temizler, yemek hazırlar, çocuklarımın kahvaltısını yaptırıp okula götürür, daha sonra fabrikaya giderdim. İş saat 7.30’da başlar, her gün yapılacak işler anlatılırdı. Bir günde 14 giysi yapmamız gerekirdi. Bu da aldığımız işin cinsine bağlıydı. Örneğin palto ile elbise yapmak arasında fark vardı. Bizim enerjimiz saate, gücümüz parça başı işlere hapsolmüştü. Bazen yorgun gözlerimizi dinlendirmek isterdik; imkansızdı. Fabrikada ça-

lıştığımız yetmiyomuş gibi kalan işleri eve götürüp ertesi gün için hazırlama zorunluluğumuz vardı. Bu şartlarda yıllarca çalıştık. İşverenlere saygılı davranıyorduk, hiçbir zaman bizim iş hakkındaki homurdanmazı veya şikayetlerimizi duymadılar. Hızlı, sadık ve hünerli idik. 27 Şubat 1979 geldiğinde her şey değişti; sendikamızı kurduk ve artık hiçbir zaman işverenlerimize saygılı davranmadık, maharetli ve saygılı işçiler olmadık.

Bunun üzerine işverenin kuyrukçuları, iki işçiye işten atmaya ve sendikamızı ortadan kaldırmaya çalıştılar. Bu bize daha çok azim verdi. İşçi kadınlara karşı işverenin bu tutumu, karısı Mana Spaks de Leuy’nin 1979 Nisanında fabrikaya gelmesiyle birlikte daha da çoğaldı. O, bizi fabrikaya kilitliyor, makinalarımızın yönünü duvara çeviriyor. Resmen konuşmamız engelleniyordu. Bu yılın ocak ayında ilk defa bir imza kampanyası açmıştık, taleplerimiz şunlardı: Fabrikada masa ve yiyecek, içecek hazırlanmış bir dinlenme odası, çalışılan yere daha iyi bir çatı ve da-

ha iyi önlüklerle iş koşullarının düzeltilmesi ve ücretlerin yükseltilmesi. 7 Mayıs'ta yoldaşımız Luis Bustinaza grev çalışmaları gerekçesiyle sendikanın koruyucu sekreterliğinden atılıyordu. 9 Mayıs'ta işverenin karısı makinaları fabrikadan kaçırmaya yeltendi; izin vermedik. Fabrika kapısında ayakta direnerek makinaların dışarıya çıkmasını engelledik. İşte o zamandan bu yana biz fabrikada oturuyor, yatıyor ve makinaları bekliyoruz. 11 Haziran tarihinde işveren fabrikayı kanunsuz olarak kapattı. Biz de İşçi Bakanlığı'na durumu rapor ettik. 4 Ağustos'ta D.L. 21584 kod numarası ile Toplum Endüstrisi Genel Bakanlığı tarafından işçilerin fabrikayı işletmesine izin verildi. Bunun nedeni de yasal olarak, fabrikanın iflası ya da haksız nedenle kapatılması halinde çalıştırma görevinin işçilere verilmesiydi.

25 Eylül'de İşçi Bakanlığı 'Mandatory Resolution No:193' adlı bir kanun çıkarmıştı. Bu kanunla işverenler fabrikalara geri dönmeye çağrılıyor, iş yerlerinde yeni işyerleri açmaya zorlanıyordu. Önceleri aklımıza gelmeyen şeyler ortaya çıkıyordu. Tecrübelerimizden çok şey öğreniyorduk. Bu mücadeleye ilk başladığımızda bunun nerelere kadar gideceğinden haberimiz yoktu. Örneğin toplantıların nasıl yapılacağını, insanlar arasında nasıl konuşmalar yapılacağını gerçekten bilmiyorduk. Mecbur olur da konuşmamız gerekiyorsa titriyor, ellerimizin içi terliyordu. Tartışmalarımızı sadece iş yerlerindeki iş arkadaşlarımız, evlerde de kocalarımız ve çocuklarımızla yapıyorduk. Bu durumlar bize konuşma tarzını dahi öğretti. Bazen hakikaten kendimizi kavganın içinde buluyor-

duk. Buna rağmen iyi konuşmasını öğrenmiyorduk. Mücadelemizin kararlılığını duyurmak için yeni çareler aramak, propagandamızı ulaştırmak için yepyeni değişiklikler yapmak zorundaydık. Günlük tecrübelerimizden yararlanarak sendikalara gidip kalabalık içerisinde konuşup dinleyenlere bilgi verdik. Bunları yapmasaydık halimiz şöyle olurdu: Fiziki ve moral çöküş, sessiz ve sönük bir mücadele... Sendikalardan da ekonomik yardım alamaz, topluca greve gidemezdik. Biz kendimizi organize etmesini öğrendik.

Biz her cumartesi öğleden sonra toplantı düzenleriz. Orada, haftalık çalışmalarımızı planlar, ziyaret edilecek yerleri kararlaştırır, görevlerimiz ve toplumun gelir durumunu konuşurduk. O cumartesiye çok iyi hatırlıyorum. Biz otobüsteki işçilere gidiş dönüş esnasında propaganda ulaştıracaktık. Bir sonraki cumartesi günü yapılan toplantıda komünistler üzerlerine aldıkları görevleri yerine getiremediklerini açıkladılar. Bir hafta önceki konunun rapor edilmesi sırasında, hiç kimse bir şey söylemedi. Daha sonra toplantı başkanı bu konunun açıklanmasını istedi. İçimizden birisi oto-

Mücadele bir kadın için çok zordur. Toplumda ilk safhada kadına karşı gelen görüşler çoktur. Örneğin 23 Eylül'de biz 'Lucy Conel'li kadın işçiler caddelelere dağılarak iş güvenliği konusunda gösteri yapıyorduk. Bir çok erkek bize bıyık altından gülüyor birçoğu da arabalarında başını çıkararak "Orayı terket, ocağının başına dön" diye bağıyorlardı. Ayrıca bizim aktif bir şekilde çalışmamızı engelleyen kocalarımız ile de sorunlarımız var. Onlar "Senin kocan, çocukların ve evin önde gelir" dediler

büs durağına kadar gittiğini fakat içeriye girmeye çekindiğini söyledi. Bu durum bizi düşünmeye zorladı. Pratik mücadele daha çetindi, özellikle bizler için. Yani işçi sınıfı kadınları için pratikteki mücadele daha zordu. Bizler her türlü probleme dayanmalıydık. Erkek işçiler bu gibi sorunlarla hiç karşılaşmamış idiler. Neden korkuyoruz? Fabrika kapısında günlerce oturma, yatma, makinaları koruma kararında direnen bizler değil miydik? Buna rağmen neden şimdi korkuyoruz? Bu düşüncelerin yankılanmasıyla otobüslere bindik. Bir sonraki toplantıya kadınlarımız şu bilgilerle geldiler: Otobüste diğerleri ile konuşmuşlar, bildiriler dağıtmışlar ve mücadelemiz için yardım toplamışlardı.

Mücadele bir kadın için çok zordur. Toplumda ilk safhada kadına karşı gelen görüşler çoktur. Örneğin 23 Eylül'de biz 'Lucy Conel'li kadın işçiler caddelere dağılarak iş güvenliği konusunda gösteri yapıyorduk. Birçok erkek bize bıyık altından gülüyor birçoğu da arabalarından başını çıkararak "Orayı terk et, ocağının başına dön" diye bağıyorlardı. Ayrıca bizim aktif bir şekilde çalışmamızı engelleyen kocalarımız ile de sorunlarımız var. Onlar "Senin kocan, çocukların ve evin önde gelir" dediler. Onlar dahi bizim kavgamızı anlayamıyorlardı. İşveren bizi fabrikasına, onlar da evlerine kapatmak istiyordu. Yemek pişir ve çocuklara bak, diyorlar. Halbuki yıllar önce işe ilk başladığı-

mız zaman durum tamamen farklı idi. O zaman bizler de eve para getiriyorduk. Evde oturayım, çocuklara bakayım dediğimiz zaman sertçe: "İşe gitmelisin" diyorlardı. Bu yapıdaki kocaların tutum ve davranışları mücadeleyi sertleştirmektedir. Toplumdaki bütün kadınlar kavgaya katılmalı, her türlü yanlış eğitime karşı mücadele etmelidir.

Bunların hepsini bir tarafa bırakalım. Biz geriye dönmeyeceğiz. Bizler fabrikamızı idare etmek istiyoruz, işveren ise hala buna inanmıyor. Biz sonuna ulaşana kadar kavgamızı sürdüreceğiz. Ülkemizde çalışan işçi kadına ne oluyor? Lolas davası ne oldu? Conel ve Lucy sendika hareketini açık bir platformda topladı. Talepler a-Kadın işçilerin iş potansiyelinin tanınması; b-Kadın işçilerin ücretlerinin artırılması; c-Kadın işçilerin çalışmaya hakları olduğu."

Bu fabrikada çalışan kadınlar artık kavgadaki yerlerini saptamışlardı. Onların öğrendiği şey topluma kendilerini kabul ettirmek, doğru bulduğu konuda azimle çalışmaktı. Nitekim artık Lucy Conel'deki kadınlar yıllarca süren mutfaktaki rüyalarından birden sıyrıldılar. Kendi iş güçlerini kullanarak yıllarca sürüp gelen 'hassas ve yumuşak başlılığı' yok ettiler.

* Bu yazı 1989 yılında çıkan Kadınların Kurtuluşu dergisinin 2. sayısından alınmıştır.

BİYOĞRAFI

ROSA LÜKSEMBURG

"İşçi kadınının siyasal haklara ihtiyacı var, çünkü toplumda ekonomik bir işleve sahiptir, erkek işçi gibi sermaye için ömür tüketir, devleti ayakta tutar, devlet tarafından sağılır ve ezilir. Erkek işçi ile aynı çıkarlara sahiptir ve bu çıkarlar için kavgada silahlara ihtiyaç duyar. Siyasi talepleri, sömürülenleri ve sömüren sınıfı birbirinden ayıran uçurumun derinliğinde kök salmıştır, kadın ve erkeğin karşısında değil, emek ve sermaye karşıtlığında." Rosa Lüksemburg

O, bir kartaldı,
hâlâ da bir kartaldır!
'Alev almaya hazır
en iyi entellektüel çıra'

Rosa Luxemburg, 1871'de Polonya'nın Zamosc kentinde beş kardeşin en küçüğü olarak dünyaya geldi. Orta sınıf bir aile olan Luxemburglar, Alman kültürünün etkisi altındaydı. Ekonomik anlamda biraz daha toparlanan aile Varşova'ya taşındı. Bu yıllarda yakalandığı bir hastalığa yanlış teşhis konulmasının ardından hayatının geri kalanında aksak yürümek zorunda kalan Rosa, çok küçük yaşlarda şiir çevirileri yapmış ve kendi yazdıklarını çeşitli çocuk dergilerine göndermiştir. Polonyalı'ların ve özellikle de Yahudilerin kabul edilmesi oldukça zor olan bir okula başarısı sayesinde yerleşmeyi ba-

şaran Rosa, 'öğrencilerin her zaman için alev almaya hazır en iyi entelektüel çıra' oldukları bir dönemde devrimci mücadeleyle tanışmıştır. Rosa'nın bilinçlenme serüveninde siyasetin yanı sıra sanatın, doğa ve yaşam aşkının da etkisi büyüktü. Güzel sanatların her dalıyla da yakından ilgilenirdi. Edebiyatı, resimi ve müziği yaşamının vazgeçilmezleri arasına alan Lüksemburg, jeoloji ve botanik bilimine olan tutkusuyla da tanınmaktadır.

Rosa Luxemburg nasıl bir kişiydi sorusuna Peter Nettl şu cevabı veriyordu: "Kısa boylu, son

derece net, kendi kendini bilinçlendirmiş bir kadın... Kavgada çakmak çakmak olan ya da kendi düşünceleriyle baş başa kaldığında içine çekilen gözleri o anki ruh halini dışa vuruyor, ya da öfke ve sıkıntıyla bulutlanıyordu. Rosa Luxemburg asla kendisiyle kolay geçinilecek biri olmadı. Katı davranış standartları, bir ölçüde yaşam felsefesinin moral üst yapısıydı."

Rosa, sınır tanımayan atılgan kişiliğiyle devrim mücadelesinin en tehlikeli kıyılarında korkusuzca geziniyordu. Bir süre sonra illegal faaliyetlerinden ötürü yakalanma riskiyle karşı karşıya kalmış ve dostu Kasprzak'ın yardımlarıyla sınırı geçmiştir.

Yaşamını düşüncelerine yön verecek sağlam bir eğitimle geçirme düşüncesi onun, Marksistlerin büyük çoğunluğunun bulunduğu ve kadın-erkek eşitliğinin olduğu İsviçre'ye gitmesini sağlamıştır. O, kadınların ayrıcalıklı ya da yeteneksiz olduklarını hiçbir zaman kabul etmemiştir. Nitekim 1889'un sonlarına doğru Zürih'e geldi. Devrimci Marksizmin önemli merkezlerinden olan İsviçre'de kendisi gibi tutuklanmamak için ülkelerinden kaçmak zorunda kalan Rus Leo Jogiches'le tanıştı ve zamanla aralarında duygusal bir yakınlaşma başladı.

Çalışmalarına farklı cephelerden devam ettikleri 1892 yılında Birleşik Polonya Sosyalist Partisi (PSP) kuruluşunu ilan etti ve bütün mülteci grupları da ona katıldı. 1893'te Rosa'nın önde gelen kalemlerinden olduğu Sprawa Robotnicza (İşçi Davası) sayısı çıkmaya başladı. Zaman geçtikçe İşçi Davası grubuyla PSP arasındaki anlaşmazlıklar daha da belirginleşmiş ve artık parti içinde muhalefet ederek tutunabilmenin imkansızlığı anlaşılmıştır. Bu nedenle isminin ve tutumunun Rosa tarafından belirleneceği Polonya Krallığı Sosyal Demokrasisi (SDKP) adıyla yeni bir parti kuruldu. Parti özellikle Polonya'nın bağımsızlığı konusunda PSP'yle ayrılıyordu. Rosa bağımsızlığı: "Ütopyacı bir serap, işçileri sınıf savaşımından uzaklaştıracak bir kandırmacaydı." diye tarif ediyordu. 1897 yılında Litvanya Sosyal Demokratları SDKP'ye katılır ve parti SDKPL is-

mini taşır. 1893-1895 yıllarına gelindiğinde PSP'nin baskısı artmış ve Rosa'yla Leo neredeyse tecrit durumuna gelmişlerdi.

Rosa'nın ulusal sorun üzerindeki düşüncelerini yansıtan ilk kitapçığı İşçi Davası'nda yayınlandı. Kitapçıkta Polonya milliyetçiliğinin sosyalizmi zayıflatacağını, milliyetçi faktörün geriye dönük olduğunu ama buna karşın sosyalist faktörün daima ilerici olduğunu ileri sürüyordu. Sonuçta sosyalistlerin milliyetçiliğe yaklaşımları aslında onları burjuvaziye yedekleyecekti. Bu görüşlerini Londra'da toplanan Sosyalist Enternasyonal'de dile getiren Rosa, bütün şimşekleri bir anda üzerine çekmeyi başardı. Hararetli tartışmaların ardından : " Kongre bütün ulusların kendi kaderlerini tam olarak belirleme hakkını destekler." kararı çıktı. Yine de SDKP'nin uluslararası arenada kabul görmesini sağlayan ilk kongre olması açısından sevindirici bir durum söz konusuydu.

Rosa'nın Zürih Üniversitesi'ne tez olarak sunduğu 'Polonya'nın Sınai Gelişimi' başlıklı yazısı bu konuda yazılmış önemli bir ekonomik çözümlemeydi. Aslında tezin genelinde vurgulanan düşünce Rusya Polonya'sını Rus İmparatorluğu'ndan koparmanın, yani Polonya ulusal ya da dil devleti oluşturma son elli yıllık gelişmelerin önüne geçmek olduğuydu.

Almanya yaşamı

Rosa ve Leo bundan böyle Almanya'da mücadele yürütmeye karar verirler. Ancak Rosa'nın Polonyalı bir sosyalist ve aynı zamanda da Yahudi olması durumu zorlaştırır. Tek çözüm şike evlilik yaparak Prusya milliyetini elde etmekte yatar. Rosa dostlarından birinin oğluyla anlaşmalı evlilik yapar. Adı Rosa Lübeck olarak değişir ve 'düz sokakları, inatçı insanlarıyla tuhaf, dostsuz bir şehir olan Berlin'e gider.

Almanya'ya gelmesinin ardından kısa sürede Sosyal Demokrat Parti'nin Genel Merkezi'ne katılır. "Gazeteci ve konuşmacı yönünden zayıf bir partide, yetkiyi gelenekle birleştiren bu kültürlü genç kadın" insanları kendine çeker. Zamanla

Kautsky, August Bebel, Clara Zetkin ve Franz Mehring gibi isimlerle tanışan Rosa, 1898'de ilk kez gerçekleşen parti kongresine katılır. 1899'da Leo da Berlin'e gelir ve Rosa'yla birlikte yaşamaya başlar. Leo ve Rosa Polonya'daki faaliyetlerinin yanında Almanya'da parti içinde etkin bir rol oynamışlardır. "Birisi yorulmak bilmeyen bir örgütçüken, öteki yetkin bir tartışmacı ve propagandacıydı."

Çeşitli dergilerden gelen teklifler için yazdığı makaleler onun revizyonizm tartışmalarına yeni bir soluk kattığı 'Toplumsal Reform mu, Devrim mi?' kitabı için alt yapı olmuşlardır. "Sadece bireyleri değil, bütün bir hareketi de itme doğrultusunda da her türlü niyeti ve ısrarı taşıyorum." diyen Rosa, parti içinde Peter Netti'nin doğal dezavantajlar dediği özellikleri taşıyordu. 'Gençliği, yabancı kökeni, cinsi, en önemlisi sabırsızlığı ve entelektüel üstünlüğü.'

1903'e gelindiğinde Rosa Almanya'da Polonya sorunları üzerinde etkin isimlerden biri haline gelmişti. SDP içindeki çalışmalarını Marksizm-

den çok daha eski olan Polonya geleneğindeki çalışmalarla aynı tutunca 'kurulu düzen'e de ters düşüyordu.

1904'teki enternasyonal kongresinde çekilen bir fotoğrafta 'çok sayıda yaşlı, çoğu sakallı ve akıllı görünüşlü' erkeğin arasında tek kadın olarak dikkatleri çekiyordu. Kongreden sonra Almanya'ya dönen Rosa, bir konuşmasında II. Wilhelm'e hakaret ettiği gerekçesiyle üç ay hapse mahkum edilmiş ama altı hafta sonra serbest bırakılmıştı. Bir taraftan SDP içinde çalışmalarını sürdüren Rosa, diğer taraftan da resmi olmasa da SDKPL içinde çalışmalarını sürdürüyordu.

Nihayet Ocak 1905'te Rus devrimi patlak verdi. Gelişmeler Almanya'ya da yansiyordu. Rus devrimini desteklemek üzere Almanya'nın dört bir yanında toplantılar yapıldı. 1905 Rus devriminden hemen sonra sahte bir pasaportla Varşova'ya giden Rosa burada Leo'yla birlikte çalışmalara başlar. Devrimin kan kaybettiği günlerde yakalanan çift tutuklanır. Rosa, daha sonra gerek kardeşinin yardımları gerekse Sosyal Demokrat

Partinin devreye girmesiyle serbest bırakılır. Almanya'ya geri dönen Rosa, Leo'nun başka bir kadınla olan ilişkisini duyunca onunla kişisel bağlarını koparmış ve aldığı karardan dolayı Leo'nun tehditleriyle uğraşmak durumunda kalmıştı. Kısa bir süre sonra hayatına giren Clara Zetkin'in oğlu Konstantin'le olan ilişkisi de kendi deyimiyle 'tutkuya dönüştüğü'nde sona erdirilmişti.

durumu şöyle anlatıyordu: "Rosa Lüksemburg haklıydı; Kaustky'nin parti çoğunluğuna kısacası oportünizme hizmet eden eyyamcı bir teoriysen olduğunu çok önceden anlamıştır."

Kendine özgü fikirleriyle kendi muhalefetini kendisi yaratan Rosa'nın geleceğe ışık tutan fikirleri de gözden kaçırılmamalıdır. "Avrupa toplulukları, Merkezi Avrupa Gümrük Birliği, Ulusal

"Ya Sonra!" adıyla yazdığı makalede kitle hareketinin alabildiğine büyümesinin cesaretlendirilmesi ve politik açıdan ise cumhuriyet ajitasyonunun sürdürülmesi üzerinde duruyordu. Makaleyi SDP'nin resmi gazetesi Neue Zeit'te yayınlamak istiyordu. Kautsky söz vermesine karşın yayınlamayınca aralarında sonu gelmez bir savaşım başladı. Kautsky, işi Rosa'yı Rus yanlısı olmakla suçlamaya kadar vardırı. Rosa, Kautsky'nin oportünizme hizmet eden bir kuramcı olduğunu daha sosyal-şovenliğini ilanından önce görmüştü. Lenin, 1914'te Shliapnikov'a yazdığı mektupta bu

Tampon Devletler çözüm değildir. Dünya barışının sağlanmasının tek yolu uluslararası proleteryanın devrimci iradesinin ve politik eylem yeteneğinin bütün ağırlığının terazinin kefelerinde hissedilmesidir." diyen Rosa, aslında günümüzde Avrupa Birliği'nden medet umanlara da iyi bir cevap olmuştur.

Ulusal sorun, kitle grevi gibi konularda SDP'yle ters düşen Rosa, güçlü bir muhalefet için kolları sıvamıştı. Rosa'ya göre kitle grevi 1905-1907 Rus devriminin bir ürünüydü. Ekonominin ve ekonomiye dayalı toplumun istikrarını alt üst

eden, büyük çaplı bir iş bırakılmasıyla başlıyordu. Sözde devrimci SPD, özellikle Bebel ve Liebknecht gibi isimlerin de kayboldukları bir dönemde hızla reformizme doğru kayıyordu. SPD yöneticileri Rosa'yı radikal olarak değerlendiriyorlar ve kendi pasifliklerine kılıf uyduruyorlardı.

Düşünceleri ve eylemleri nedeniyle kimi çevrelerce Kanlı Rosa ya da Kızıl Rosa olarak anılan Lüksemburg hayatının hiçbir döneminde şiddetten yana bir tavır sergilememiştir. 1. Emperyalist Paylaşım Savaşı'na yönelik İngiliz Bağımsız İşçi Partisi'nin önerisiyle Franz Mehring, Liebknecht ve Rosa Londra'daki gazeteye sert ve resmi yazılar yazmaya başladılar. Özellikle tarih 1914'ü gösterdiğinde SDP'nin savaşı resmen desteklemesiyle birlikte yalnızca Rosa değil, birçok partili de bu durumu sorgulamaya ve parti içinde mücadeleye başladı. Lenin bile bu duruma inanamıyordu. Enternasyonalin gözbebeği SDP nasıl olur da savaşa olumlu oy kullanmıştı.

Reformizme karşı harekete geçen grup partiden ayrılmamaya, fakat parti içinde bağımsız bir grup oluşturmaya karar verdiler. Spartaküs birliği olarak anılan grubun programı, Rosa tarafından kaleme alınmıştı. 1916 1 Mayıs'ında Berlin'de sözlerine: "Kahrolsun savaş, kahrolsun hükümet." diye başlayan Liebknecht iki buçuk yıla mahkum olur. Ardından çeşitli gösteri ve eylemliklere katılan Rosa'da tutuklanır. 1917'de parti içinde kalarak muhalefet yapmanın bir yararının kalmadığını öne süren bir grup, bir muhalefet kongresi yapmaya karar verdi ve ardından Almanya Bağımsız Sosyal Demokrat Partisi (USPD) kuruldu. Spartakistler de ilkelerini esas almak kaydıyla partiye katıldılar.

O sıralar cezaevinde botanik, zooloji gibi meraklarıyla ilgilenen Rosa, ekonomi çalışmalarını da sürdürüyordu. Bu arada Ekim devrimi gerçekleşmiş ve Rosa, dostlarına gönderdiği mektuplarda devrimin başarıya ulaşıp ulaşamayacağı konusunda kaygıları olduğunu dile getirmişti. Yine de Bolşeviklerin mücadelesine özlemle baktığını söylüyordu.

"Yürekliliğin erkeklikle eş anlamlı olduğunu düşünen Rosa"

Rosa Luxemburg ve kendisinden 16 yaş büyük olan Clara Zetkin'in dostluğu Rosa'nın İsviçre'de geçirdiği yıllara kadar uzanır. Bu dostluğun pekişmesinde parti içindeki ortak çalışmalarının ve Stuttgart Parti Kongresi'nde revizyonizme karşı birlikte mücadele yürütmelerinin yeri büyüktür. Ayrıca bu iki kadın omuz omuza vererek parti içindeki erkek-ege-men anlayışın etkilerini geri püskürtmeye çalışmışlardır.

Zetkin, Rosa'nın kadın sorunuyla ilgili yazılar yazmasını istiyor; fakat Rosa buna pek yanaşmıyordu. Rosa, Clara Zetkin gibi kadın hareketinde asıl doğal ortamını bulabileceği yönündeki resmi öneriyi kızgınlıkla geri çevirirken aslında kadın sorunundan kaçan ve kendi sorunuyla yüzleşmekten çekinen bir portre çiziyordu. Gilbert Badia: "Belki de karşı cinstekilerin onu kendileriyle eşit tutmalarından olacak, kadın-erkek eşitliği için savaşmayı gerekli görmüyordu. Ayrıca ne olursa olsun dört gözle beklediği sosyalizm, kadın-erkek eşitliğini de sağlayacaktı." İnsanların cinsiyetlerine göre ayrılması, sömürlere karşı ortak bir cephe oluşturulması gerektiğine inanan Rosa, cinsiyet ayrımının sınıf, cins ve ırk ayrımı gibi proleterya-yı bölen bir ayrım olduğuna dikkat çekiyordu. Kendi sorununa çözüm gücü olabilen bir kadının

Karl'ın ve Rosa'nın ölüm haberini alan Clara Zetkin yaşadıklarının etkisini şu cümlelerle anlatıyordu: "Bana göre buna katlanmanın bir tek yolu var: Çalışmak ve halkın içinde, emekçilerle birlikte mücadele etmek. İki şehidin halk kitlelerini yönlendiren düşüncesine sahip çıkmak. Bana göre Rosa'nın son isteğidir bu."

sınıf mücadelesine de o oranda kan taşıyabileceği gerçeğini atlayan Rosa'nın kadın sorununun devrimden sonraya ertelenmesi gerekliliği konusundaki bu görüşü şaşırtıcıdır. Elzbieta Ettinger, 'Geçmişte yürekliliğin erkeklikle eş anlamlı olduğunu düşünen Luxemburg' tanımlamasının ardından onun şu sözlerine yer veriyordu: "Partide iki erkek kaldı. Clara Zetkin ve ben."

Bakış açısının zamanla değiştiğini söyleyen Ettinger, Paul Frölich'in: "Rosa Luxemburg'un hemen her şeyi erkekçeydi. Keskin zekası, bitmez tükenmez enerjisi, gözü pekliği, kendine olan güveni ve kararlılığı" sözlerine -eğer okumuş olsaydı- Rosa'nın ancak alaycı bir gülümseyişle karşılık vereceğini düşünüyordu.

Alman Devrimine Doğru

Spartakistlerin çoğu hapisteydi ve durumları kötüye gidiyordu. Bu arada büyük bir hızla devam eden savaşta Almanya yenilgiye doğru gidiyordu. Bu Spartakistleri biraz rahatlatmıştı. Afla birlikte serbest bırakılan Liebknecht ve Rosa kitleleri barış ve sosyalizm çağrısı altında etkilemeyi başardılar. Berlin'de başlayan genel grevle silahlı işçiler ve askerler sokakları doldurdular ve başbakan hükümeti kitlelerin gözü önünde SDP lideri Ebert'e terk etmek durumunda kaldı. İmparator da ülkeyi terk etti. SDP Demokratik Cumhuriyet'in kurulduğunu ilan ederken USPD'de Alman Sosyalist Cumhuriyeti ilan edecektir. Daha sonra bu iki parti ortak bir hükümet oluşturmayı başaracaklardı. Spartaküsler kendi görüşlerini oluşturulan yeni hükümette hayata geçirebilmek için bastırıyorlar fakat sonuç alamıyorlardı. Yasama ve yürütme işçi konseylerine bırakılmasını ve federatif yapıya son verilerek merkezi bir yönetime geçilmesini öngörüyorlardı. İstekleri kabul görmeyince Spartakistler USPD'den ayrılarak Alman Komünist Partisi (KPD)'ni kurdular. Rosa yaygın organları Kızıl Bayrak'la uğraşırken, bir yandan da mitinglere katılıyordu. Tabi Sosyal Demokrasi(!) bu kadarının fazla olduğu düşüncesiyle baskıyı arttırmış ve muhalefetin hükümeti devirme kararı almasına yol açmıştı. KPD'nin böyle

bir girişimin henüz erken olduğunu söylemesine karşın hükümetin devrilmesi kararı alındı. Tüm bu gelişmelerin ardından kolları sıvayan Sosyal Demokrasi baskıları arttırınca Rosa ve Karl kaçmak zorunda kaldılar.

"Her şeye rağmen görev başında, bir sokak çatışmasında ya da darağacında ölmek isterim."

15 Ocak 1919 Çarşamba günü, Rosa tutuklanarak Berlin Eden Oteli'ne hapsedildi. Gilbert Badia o günü şöyle anlatıyor: "Otelden çıkınca, bir asker dipçik darbesiyle çenesini dağıtır. Rosa, yarı baygın dışarı sürüklenir, bir otomobile atılır ve otomobil hızla hareket eder. Birkaç dakika sonra, yanında bulunan subay Kurt Vogel, kafasına bir kurşun sıkarak işini bitirmiştir. Gövdesine bir taş bağlayıp onu bir su kanalına atarlar. 5 Mart 1918'de Rosa Luxemburg, kırk sekiz yaşına basmıştı." Cinayeti gerçekleştiren Er Runge, iki yıl hapse mahkum edilirken, Teğmen Vogel dört ay aldı.

Leo, cinayetlerin ardından geniş çaplı bir araştırma başlatmış; fakat Sosyal Demokrasi onun da peşini bırakmamıştır. Leo da Sosyal Demokrasi'nin kurbanları listesinde yer almış ve öldürülmüştür.

Karl'ın ve Rosa'nın ölüm haberini alan Clara Zetkin yaşadıklarının etkisini şu cümlelerle anlatıyordu: "Bana göre buna katlanmanın bir tek yolu var: Çalışmak ve halkın içinde, emekçilerle birlikte mücadele etmek. İki şehidin halk kitlelerini yönlendiren düşüncesine sahip çıkmak. Bana göre Rosa'nın son isteğidir bu."

"Her şeye rağmen görev başında, bir sokak çatışmasında, ya da darağacında ölmek isterim." diyen Rosa'yı Lenin de şu cümlelerle anlatıyordu: "O, bir kartaldı, hâlâ da bir kartaldır. Rosa Lüksemburg bütün dünya devrimcilerinin anısında azize olmakla kalmayacak, eserleri bir çok devrimci kuşağın eğitimi için çok faydalı bir ders olacaktır."

HUKUK KÖŞESİ

BOŞAN - MA

Doğuyoruz. Kız ve erkek çocukları oluyoruz. Doğumumuzla birlikte hayta almamız gereken roller belli. Odamız pembe-lerle döşeniyor; etrafı oyuncak bebeklerle bezeli. Erkeklerinki mutlaka mavi; arabalar ve silahlar var o odada da. Bebeklerle oynuyor, onları uyutuyor, besliyoruz. Diğer yandan da oyuncak fincanlarımızla çay demleyip yemek yapıyoruz. Büyüyor, büyüyoruz. Sonra o korkulan gün geliyor. Vajinamızdan kan gelmeye başlıyor. Utanıyor, ağlıyoruz, çoğu zaman herkeslerden saklıyoruz. Yeni çıkan göğüslerimiz saklamak için iki beden büyük kıyafetler içine girip kamburlaşıyoruz. Diğer yandan erkek “kardeşlerimiz” adam olarak davul zurna eşliğinde şaşalı kutlamaların öznesi oluyor. Bu düğünlerde ve her düğünde gelinlik giymiş küçük kız çocukları da mutlaka var etrafta. Be-

bekleriyle oynayıp çay demleyen kızlar gelin olmaya da hazırlanıyor her seferinde. Sünnet çocuğunun atının terkisinde küçük gelinlikli kızlar onlar...

Evleniyoruz. Gelinlik giyinip küçük prensesler oluyoruz. Bebeklerimiz doğuyor, onları büyütüyoruz. Yemek yapıyor, ev temizliyoruz... Her şey doğduğumuz andan itibaren belli, her şey öğretiliyor. Aynı döngü tekrar baştan kuruluyor sürekli. Senin doğurduğun kız ve erkek çocukları.. “Kutsal aile” kurumu içinde tekrardan üretilip yaşatılıyor.

Kutsal aile... Babanın ya da erkek kardeşin koruması altındayken sahibin el değiştiriyor. Artık bir kocan var. Beyaz gelinlikle girdiğin evden beyaz kefenle çıkacaksın. Hem iyi eş hem iyi anne, iyi aşçı, iyi temizlikçi olacaksın. Çalışan kadın olman da bu görevlerden kurtarmıyor seni.

Ve boşan-ma! “Kutsal aile”de ne yaşarsan yaşa sakın boşanma. “Hataların” yüzünden şiddet gör, kendini düzelt. Daha iyi eş, daha iyi anne ol. Mutsuz olduğunu düşünme. Mutsuzluk senin hissedebileceğin bir duygu değil. Zaten olması gereken bir ruh hali de değil.

Ekonomik, sınıfsal hiçbir ayrıma tabi tutulmaksızın şiddete maruz kalıyoruz. Her türlüşüne; fiziksel, ruhsal... Bu durumu da utancımızdan kimselere söyleyemiyoruz. Suçu kendimizde arıyor, söz dinlemez hallerimiz olduğunu düşünüyoruz.

Ve bazen söz dinlemiyor boşanmaya kalkışıyoruz. “Dul” kadın olmayı göze alıyoruz. Erkeğe karşı çıkıyoruz. Kutsal aileyi parçalayıp tek başımıza ayakta durma kararı alıyoruz. Adam çıldırmazın da ne yap-sın? Boşanmaya kalkıştığımız için ölümle dahi tehdit ediliyor tekrardan fiziksel şiddete uğruyoruz.

Böyle bir durumla karşı karşıya kalan kadın ne yapacak? Kendine zarar veren, tehdit eden kocadan nasıl korunacak?

Hukuksal Haklarımız Nelerdir?

Son yıllarda konuyla ilgili hukuk alanında önemli gelişmeler başladı. Yaşanılan somut olaya birebir çözüm getirecek düzenlemeler getirildi.

4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun, bu hususta bizlere önemli korumalar sağlıyor. Artık birçok boşanma davası açılırken bu kanunla düzenlenen tedbir kararları da isteniyor. Üstelik fiziksel şiddet gördüğünüzü somut delillerle ispat etmeniz de gerek-miyor. Aile mahkemelerine başvurarak yaşadığımız özel duruma göre herhangi bir tedbire ya da kanunda mevcut tüm tedbirlere karar verilmesini talep edebili-yorsunuz. Kanun metni aynen şu şekilde:

Madde 1- Türk Medeni Kanunu’nda öngörülen tedbirlerden ayrı olarak, eşlerden birinin veya çocuk-ların veya aynı çatı altında yaşayan diğer aile bireyle-rinden birinin aile içi şiddete maruz kaldığını kendile-rinin veya Cumhuriyet Başsavcılığının bildirmesi ha-linde, Aile Mahkemesi Hakimi re’sen meselenin ma-hiyetini göz önünde bulundurarak aşağıda sayılan ted-birlerden bir ya da bir kaçına birlikte veya uygun gö-receği benzeri başkaca tedbirlere de hükmedebilir.

Kusurlu eşin;

- Diğer eşe veya çocuklara (veya aynı çatı altında yaşayan diğer aile bireylerine) karşı şiddete veya korku-ya yönelik davranışlarda bulunmaması,

- Müşterek evden uzaklaştırılarak bu evin diğer eşe ve varsa çocuklara tahsisi ile diğer eş ve çocukların oturmakta olduğu eve veya iş yerlerine yaklaşmaması,

- Diğer eşin (veya çocukların veya aynı çatı altında yaşayan diğer aile bireylerinin) eşyalanna zarar verme-mesi,

- Diğer eşi ve çocukları (veya aynı çatı altında yaşa-yan diğer aile bireylerinin) iletişim vasıtalarıyla rahatsız etmemesi,

- Varsa silah ve benzeri araçlarını zabıtaya teslim et-mesi,

- Alkollü veya uyuşturucu herhangi bir madde kul-lanılmış olarak ortak konuta gelmemesi veya ortak ko-nutta bu maddeleri kullanmaması,

Yukarıdaki hükümlerin tatbiki öngörülen süre (altı) ayı geçemez ve kararda hükmolunan tedbirlere aykırı davranılması halinde tutuklanacağı ve hürriyeti bağla-yıcı cezaya hükmedileceği hususu kusurlu eşe ihtar olu-nur. Hakim bu konuda mağdurların yaşam düzeylerini göz önünde bulundurarak tedbir nafakasına hükmeder.

Birinci fıkra hükmüne göre yapılan başvurular har-ca tabi değildir.

Başvurular çoğu zaman dosya üzerinde incelenip karara çıkıyor. Söz konusu karar Cumhuriyet Savcılı-ğı’na, oradan da ilgili Emniyet Müdürlüğü’ne gönderi-lerek işlem görüyor. Cumhuriyet Başsavcılığı koruma kararına uymayan eş hakkında Sulh Ceza Mahkeme-si’nde kamu davası açıyor ve fiil başka bir suç oluşturs-a dahi tedbir kararına aykırı hareket eden eş, 3 aydan 6 aya kadar hapis cezası ile cezalandırılıyor.

Bu yola başvurmak pek çok kadın için korkutucu olabilir. Daha doğrusu korkulan adamın daha kötü ha-le geleceği düşünülebilir. Ancak bu kanunu uyguladı-ğımız davaların çoğunda pratik çözümlere ulaşılabil-iyor. Kocanın ortak konuttan uzaklaştırılması en azından kadının yaşadığı şiddeti anlamlandırıp atlat-maya çalışması için bir alan yaratıyor. Kadınların ya-şadığı özne şiddetin asıl olarak hukuksal düzenleme-lerle çözümlenemeyeceği gerçeğini unutmamakla bir-likte söz konusu gelişmelerin olumlu olduğunu da kabul etmek gerekiyor. ○

Yaz mevsimin gelmesiyle kentlerde çalışan birçok insan, ayrılacağı yıllık izin-
de, nerede ve nasıl tatil yapacağını düşünür. Çalışan herkesi bir tatil yapma düşüncesi sarar ve bunun için planlar yapılır.

Büyük kentlerdeki insanlar açısından bakıldığında durum böyle iken; özellikle Kürt illerinde yaşayan büyük bir kesim için yazın yapacağı mevsimlik işler ön plandadır. Yaşadıkları bölgede üretecek toprağı olmayan kesim ya toprak sahiplerine (Toprak Ağası) çalışarak (Marabalık yaparak) ya da başka bölgelere gidip yazlık işlerde çalışarak yaşamını idame ettirmeye çalışır.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinden her yıl binlerce topraksız köylü Çukurova'ya, İç Anadolu'ya, Karadeniz'e ve Ege'ye gelerek, yaz mevsiminin kavurucu sıcaklığında döktükleri terle; aç kalmamak için emeklerini üreticilere satar. Bu binlerce işçi içersinde ise büyük bir kesimi kadın ve çocuklar oluşturuyor.

Mevsimlik işçiler açısından bakıldığında, genel olarak bu işçilerin yaşadığı sorunlar çok ağırdır.

Bu işçilerin durumu başlı başına bir araştırma konusu, bir sosyal sorun olarak ele alınabilir. Fakat burada benim üzerinde duracağım ise kendi gözlemlerim üzerinden mevsimlik işlerde, zor koşullarda çalışan binlerce kadının içinde bulunduğu durumdur.

Yaz aylarında İç Anadolu'ya gittiğinizde pancar tarlarına; Çukurova ve Ege bölgesine gittiğiniz pamuk tarlalarına; Karadeniz'e gittiğinizde ise fındık bahçelerine kamyonlarla, traktörlerle, ya da yaya olarak giden yüzlerce kadın işçi ile karşılaşsınız.

Karadeniz'in Sarp Yamaçlarında Fındık Toplayan Kadınlar

Karadeniz denince akla üç şey gelir; Karadeniz'in asi dalgaları, sarp dağları ve Karadeniz'in ve Türkiye'nin en önemli ürünlerinden biri olan fındık tarlaları. Tabi Lazların, Rumların, Gürcülerin bu bölgeyi şekillendiren kültürünü de unutmamak gerekiyor. Yani Karadeniz'in anlatılacak birçok özelliği var, ama Ağustos ayında Karadeniz'i gezmeye giden herkesin karşılaşacağı en büyük man-

zara alabildiğine uzanan fındık tarlalarında, sırtlarında fındık torbaları, harmanlarda ve bahçelerde çalışan mevsimlik işçilerdir. Fındık tarlalarında çalışan her 20 kişilik işçi ekibinin yarısından fazlasını ise kadınlar oluşturuyor.

Diyarbakır'dan, Hakkari'den, Mardin'den, Batman'dan, Urfa'dan ortalama 1 ay çalışacakları fındık toplama işi için Karadeniz'in sarp dağlarına gelen kadın işçiler belki; deniz ile ilk kez karşılaşmıyorlardır. Sahilin yanına kurulmuş işçi çadırlarında Kürtlere ait geleneksel kıyafetlerle Karadeniz'in güzelliğini seyreden kadın işçiler, fındık tarlalarında ortalama 10 saat çalıştıktan sonra kaldıkları çadır veya barakalara geri dönüyorlar.

Feodal baskı altında yaşamış, okula gönderilmemiş, Kürtçe konuşan kadınlar denize yabancı oldukları gibi, Türkçe konuşamadıkları için Karadeniz insanına da yabancı. Yüzlerini, gözleri dışında tülbentlerle bağlayan kadın işçiler Karadeniz yamaçlarında bazen, yalnız kaldıklarında, Kürtçe

söyledikleri türkülerini yankılanır. Tarlalarda saatlerce çalışan kadınların işleri sadece fındık toplama işi ile bitmez. Gece konakladıkları yerlere döndükleri zaman, yemek yapma, erkekler için banyo hazırlama ve elbiseleri yıkama işi de onların omuzundadır.

Deniz kıyılarında kurulan konaklama yerlerinde erkekler ve çocuklar öğle dinlenme saatlerinde sıcaklığın etkisini azaltmak için suya girip, denizin keyfini çıkarırken kadınlar ise sadece onları seyredebiliyor. Fındık toplamaya gelmiş kadınlardan evli olanlar küçük çocuklarını da yanlarında getiriyor. Kadınlar çalışırken, yemek yapmak ve konaklama yerlerine göz kulak olmak için çadırlarda bekleyen yaşlı kadınlar ise bu çocukların bakımını üstleniyor.

Çocukların içinde bulunduğu durum ise tam bir perişanlık. Özellikle köylerde yıkık evlerde, eski camilerde kalan Mevsimlik İşçiler, çok yoksun ve kötü koşullarda yaşıyorlar. Buralarda işçiler açısından hiç bir

sağlıklı koşul yok. Hastalanan çocukları kadınlar doğal yöntemlerle tedavi etmeye çalışıyor.

Batmanlı işçiler

Ordu Merkeze bağlı Arıcak Köyü'nden fındık toplamak için gelen 21 kişilik Batman'lı bir ekibe akşam yemeğinde misafir oluyorum. Batmanlı işçiler beni bir güvensizlik içinde karşıyorlar. Kürtçe hal hatırlarını sorduktan sonra ortam öylesine yumuşuyor. Ve geldiğim yeri, Ordu'da ne yaptığımı soruyorlar. 'Gazeteci olduğumu, fındıkta yaşanan sorunlara ilişkin olarak Ordu'ya geldiğimi ve işçilerin yaşadığı sorunları haber yapacağımı söylüyorum. Yanıma toplanan çoğu çocuk yaştaki işçiler, kendi sorunlarını anlatmaya başlıyorlar:

"Burada kullanılmayan eski bir camide kalıyoruz. Caminin ne doğru dürüst tuvaleti var ne de banyosu. Bizim yanı sıra bu köyde Samsunlu işçiler de var; ama onlar evlerde kalıyor. Biz Kürt olduğumuz için ayrımcılığa uğruyoruz.

Bize karşı çok ön yargılılar. İşleri olmasa bizi buralara bırakmazlar. Bu köy çok sarp ve fındık toplamak çok zor."

Batmanlı genç işçiler yaşadıkları sorunları anlatırken, bu ekip içerisinde yer alan kadınlar çay kaynatma, yemek yapma, banyo için su hazırlama ve kirlenmiş elbiseleri yıkama işleri ile uğraşıyor. Anlatacakları birçok sorunu olan kadın işçiler ise yüzlerini kapatıp kendi aralarında konuşuyor.

Gece geç saatlere kadar Karadeniz'de toprağa karışan kadın emeği

Kadınların demlediği çayı genç ve çocuk işçiler ile beraber içerken, sarp fındık tarlalarında çalışan kadınların işi henüz bitmemiş. İşçilerin yemeklerini hazırlayan yaşlı kadın kırık dökük bir sobadan işçiler için ekmek yapmaya çalışıyor. Genç kadın-

lar erkeklerin banyo yapması için su taşıyor ve kirlenmiş elbiseleri yıkıyor. Erkeklerle aynı koşullarda çalışan kadınlar, tarlalardan döndükten ve diğer bütün işleri bitirdikten sonra ancak kendi kişisel işlerini ve temizliklerini yapabiliyorlar. Fındık dönüşü temizlikleri yapılan, banyoları hazırlanan erkek işçiler yaktıkları ateşin başında sohbet edip ya da gidip yatağında uyurken; işçi kadınların nasırlı ellerle yıkadıkları çamaşırlardan çıkan ses gecenin geç saatlerine kadar duyuluyor.

Karadeniz'in sarp yamaçlarında gündüz tarlalarda gece ise köylerde geç saatlere kadar çalışan kadın işçilerin alın teri toprağa dökülüyor. o

Bir Gazetecinin İzlenimleri

Dersim Kadınlarıyla Bölge Sorunları Üzerine...

**N
E
S
O
R
D
U
K**

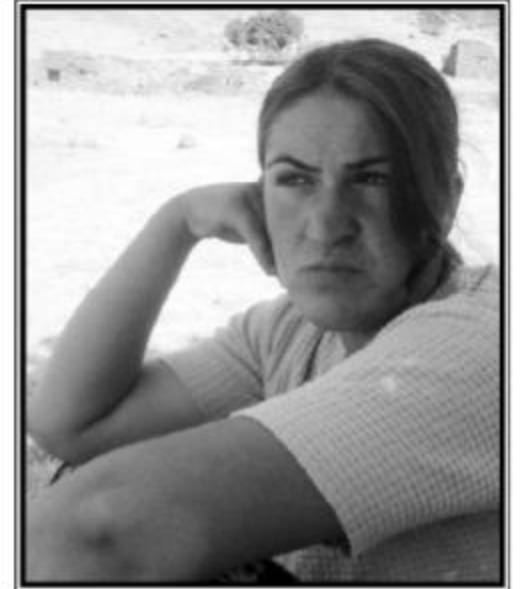
- 1-Kendinizi biraz tanıtır mısınız?
- 2-Bölgenizde yoğun olarak yaşanan sorunlar nelerdir? Anlatır mısınız?
- 3-Bu bahsettiğiniz sorunlar bir kadın olarak siz nasıl etkiliyor ve bu sorunlara karşı sizinde fikrinizi alınıyor mu?
- 4- Peki yaşadığımız sorunlara karşı neler yapılması gerektiğini düşünüyorsunuz?
- 5-Son olarak geleceğe dair kendiniz için nasıl bir yaşam düşünüyorsunuz?

Emine (...)

Yasemin Kahraman

Gönül Zengin

Emine (...)

1- Hozat'ta oturuyorum 40 yaşındayım ve ev hanımıyım.

2-Bölgede en yoğun geçim sıkıntısı var en başta. Hep çileyi görüyoruz. Türkiye'de kadın hakkı var deniyor, bence yoktur. Ben eziliyorum. Sadece ben değil bu çevredeki kadınların hepsi eziliyor, hem bedenlen eziliyor hem geçim sıkıntısı altında eziliyor. Eşim işsizdir. O stres ile çarşıda oturuyor sonra geliyor evde bize baskı uyguluyor. Eve geliyor mutfakta para olmadığından bir tas yemek bulamıyor ve baskı uyguluyor para yok ne yapayım yani. Eşlerimiz birazda verimsizler yani isteksizler. İsteseler bir şeyler yaratırız burada. Hiç iş sahası da yok. Çocuklarımız okumuyor, istek yok, çocuklarımız da bizi eziyor. Çocuklarımızın streşiyle artık evde inan ki huzurumuz yoktur. Huzur dahi bulamıyorum. Para sıkıntısı desen çekiyoruz. Kölelik desen evin içinde kölelik yaşıyoruz. Kaynana baskısı bu devirde var. Hem kayınbabadan baskı görüyoruz hem de kocadan. En başta kocam beni eziyor. Kendimi köle gibi hissediyorum evin içinde.

Hozat belediye başkanımız çok değerli bir insan. Başkanımız iyi fakat devletten yardım alamıyor. Herkese sahip çıkıyor. Yatırımlar yapıyor, geleceğe dair birçok önerisi var. Başkanımız iyi şeyler yapmak istiyor. Mesela halı kursu açtı. En az 15-20 kadın orda çalışıyor. Bu halı kursunu büyütürse 30-40 bayan orda çalışabilecek. Devlet biraz daha destek olsa başkanımız daha çok şey yapabilecek. Devletten aldığımız yardım sadece beş kilo şeker, beş kilo pirinç sizce bu yardım mı? Hiç vermese daha iyidir.

3-Bir kadın olarak kendime ait bir işim olsa, mesela evime bir katkıda bulunsam fazla ezilmem. Bir maddi durumumuz düzelse, bir iş sahası olsa gidip en azından evdeki insanlara bir şeyler yapsam. Kendime göre bir şeyler yapsam fazla bir stres yaşamam. En başta, her şeyin başında geçim sıkıntısı çözeriz. O da yetmiyor bir de stres çok evimizde, çocuklarımız okumuyor, baskı görüyoruz. Burada mesela bir destek veren eşim eziyor, çocuğum beni eziyor. Ben ne yapayım. Kadın olduğumu bazen unutuyorum köle gibi hissediyorum kendimi bu memlekette. Burada bir kadın örgütlenmesi olsa şahsen ben yer almayı düşünürüm fakat burada erkekler ne kadar aydın görünseler de aslında eşlerine baskı uyguluyorlar. Sadece kadınlar

bu baskıyı söylemiyorlar. Örneğin; düğüne gidiyorsun, sadece düğüne gidip gelmem eve geldiğimde eşimle aramda problem yaratıyor. Yani burada erkeklere aydın diyorlar ama aslında aydın değiller.

4-Bana göre devlet bize bir iş verse, aylık en azından 150-200 YTL de olsa bir evimize para girse kendimizi biraz düzeltiriz çocuklarımıza da sahip çıkarız. Her şeyin bayı maddiyattan geçer. Kim ne derse desin maddiyat oldu mu evde huzur da olur. Devletin özellikle Hozat kadınlarına bir iş sahası olsa küçük bir atölye olsa en az 15-20 kadın çalışabilirsek, elimize en azından bir 150 YTL geçse bir elektrik parası bir telefon parasını evimize girse yine şükrederim ben.

5-Kendim için hiçbir umudum bir hayalim yok ki ne diyeyim. İş sahası yok burada, eşim çalışsa, 5 tane genç çocuğum var onlarda bir yerde çalışsa. Bir sürü hayalimiz var. Fakat benim durumum iyi olsa da komşumun durumu iyi değil. Umarım herkesin durumu iyi olur.

Yasemin Kahraman,

1-Çalışmıyorum, 24 yaşındayım

2-Bir kere Dersim de bakılar çok fazla ve çok zorluk çekiyoruz. Dersim'li olunca bir duruşun hayata karşı bir düşüncen var. Çünkü coğrafya olarak düşüncelerin içerisinde büyümüşüz. Çocuğu, yaşlısı, genci burada mutlaka bir düşünceye sahiptir. Bir zamanlar pastanede çalışıyordum. Bizim görüşümüze saygı duymayanlar tarafından baskıya maruz kalıyoruz. Patronlarımız bize baskı yapıyor. Böyle düşünmeyeceksin, böyle yapmayacaksın diye. Yaşadığımız ortamda gerginlik oluyor ve psikolojik olarak yıpranıyoruz. Fakat bunlara nazaran Dersim Kadını güçlüdür. Gençleri de güçlüdür. Hayat gereği çalışmak zorundayız. Fakat bize Dersimliyiz diye ekmek vermiyorlar. Gerçi dünyanın her yerinde böyle belli bir düşünceye sahipsen sana ekmek verilmez. Aileleri örnek verirse burada, erkeği bu bahsettiğimiz nedenlerden dolayı işten çıkarılınca doğal olarak evi geçindirmek gerekiyor. Altından kalkamayınca eşine yani kadına şiddet uyguluyor. Herkes şiddete karşı durmalı fakat kadınlarımız maalesef şiddete maruz kalıyor.

3-Bu sorunlar psikolojimizi bozuyor. Fakat şu ana

kadar çözüm ve yöntem konusunda ortak bir arayış içerisine girilmedi bizimle. Belki birkaç kişi bu şekilde şiddete maruz kalan ailelerle görüşmüştür. Ama böyle bir çaba gösterdiklerinde aile şunu söylüyor, sen karışma bu senin ailen değil. Fakat şunun bize yani çevresindekilere uyguladıkları şiddetin farkında değiller.

4-İnsanın ayakta durabilmesi için paraya ihtiyacı var. Bu insanları nasıl bu ihtiyacını karşılayabiliriz. Çünkü bu sorun ortadan kalkınca şiddet de olmayacak. Büyük şehirlerde şiddet oluyordur elbette fakat bu şiddet örtbas ediliyor. Ama buradan tamamen içindeyiz, yaşıyoruz.

Benim dileğim, isteğim çözümü hep birlikte bulalım. Ben harım çözümü hep birlikte aramaya.

5-Şimdiki sistem berbat bir sistem, insanları köleleştiriyor, yabancılaştırıyor, biz görüyoruz gençlerimizin yozlaştığını... Sistem eroin, uyuşturucu, internet ile gençlerimizi başka bir tarafa çekiyor. Özellikle genç kızlarım aşktan meşken başka bir şey konuşmuyor. Bu düzen insanı yıkabiliyor. Farkında değiliz ama bu düzene giriyoruz. Bu yüzden ayakta durmak gerekiyor. Ben geleceğim için, okumalıyım diyorum. Bu illaki üniversite olmamalı. Okuyarak ancak Hozat, merkez, Pertek dışında ki başka şehirlerdeki insanların dramını ortaya koyabilecek güçte olabilirim. Örneğim biraz önce yaşadık. Birçok insan sizinle röportaj yapmaya çekindi. Bu neden kaynaklanıyor daha önce kimse bu kadınlarla bu şekilde konuşmadı. Kadınlarımız bilmiyor röportaj neden yapılır. Bunun için en çokta kadınlarımız okumalı... Teşekkür ederim.

Gönül Zengin,

1-25 yaşındayım, bekârım, Hozat-Akpınar köyün-

de oturuyorum ve KPSS' ye hazırlanıyorum.

2-Devlet terörü en önemli sorun. Bu düzen yaşamımızı etkiliyor, her zaman önümüzde engeller var. Ailem hayvancılıkla yapıyor. Yaylaya gittiğimizde büyük engeller, büyük korkular yaşıyoruz. Buna benzer birçok olay. Ayrıca köylerimize geri dönmek istiyoruz. Çok maddi ve manevi zarar gördük bu zararlarımızın karşılanmasını istiyoruz. Fakat köyümüze geri dönüşümüzde de tekrar aynı şeyleri bir daha yaşamakta bizi korkutuyor. Köylerimiz yakıldıktan, yıkıldıktan bu yana hiç bir şey değişmedi, aynı şeyleri tekrar tekrar yaşıyoruz.

3-Görüşümüz alınmıyor gerçekten alınmıyor. Bahsettiğim sorunlar en çok kadınları etkiliyor. Özgür değiliz en önemlisi de bu. İstedikimiz gibi yaşayamıyoruz. Baskı altındayız. Sosyal hayatları yok burada kadınların, olmasını istiyoruz. Burada bir kadın örgütlenmesi olsa destek vermek isterim; çünkü, bende kadınların ezilmesine karşıyım. Ama maddi imkânsızlıklardan dolayı direkt içinde yer alamam sadece destekleyebilirim.

4-Devlet terörü çözülmeli. Çünkü git gide geriye gidiyoruz. Bu olaylar olmasın ki köylü kendini geliştirebilsin. Zorluklara karşı mücadele edemiyor, çocuklarını okutamıyor. Başka kentlerde yaşamını sürdürmek zorunda bırakılıyor. Yaşlılarımız kent yaşamına alışık değil onlara çok zor geliyor. Baskı altındayız. Özellikle genç kızlar okumalı onlara en büyük desteği de kadınlar vermeli. Eğitim kadın için gerçekten önemli. Dışarıdaki yaşımı takip etmek gerekiyor, kendimizi yetiştirmemiz gerekiyor bu illaki üniversite olmamalı. Kadının ezilmemesi için ekonomik bağımsızlığını kazanması gerekiyor.

5-Okumak istiyorum, eğitim düzeyimin yüksek olmasını istiyorum. Köy yaşamından çıkmak ve iyi bir işim olsun istiyorum. Şuan en büyük isteğim çalışmak ve sadece çoluk çocuk ve ev ile sınırlı olmayan bir sosyal yaşamım olsun istiyorum. Son olarak iyi bir toplum istiyorum.

MAKİNİST KADINLAR...

Günün ilk ışıkları ile uyanan kadın makinistler kendilerini 'kanıtlamak' için erkeklerden daha çok çalışıyor. Yerin 30 metre dibinde çalışmaktan yakınan bu kadınlar, en çok güneşi ve havayı özleyiyor.

Taksim Metrosu'nun uzun, karanlık, rutubetli koridorlarından ve tüm "iş olmayan giremez" yazılı kapılardan geçerek küçük, loş bir odaya giriyoruz. Kimi zamanlar çoğumuzun hayranlıkla izlediği kadın makinistlerin odası burası. Mesai zamanlarının ardından hem dinlenmek hem de hemcinsleri ile aynı odada buluşmanın keyfini çıkarmaya çalışan kadın makinistler, haftanın beş günü çalışıp iki gün izin kullanıyor. Günde dokuz saat çalışan kadınların gece mesaisi gibi bir derdi yok. Onların işi en geç saat 21.00'da bitiyor.

2000 yılında İstanbulluların hizmetine sunulan Taksim - Levent metrosunda çalışan 20 makinistten sadece 3'ü kadın. Çalışan kadın makinist sayısının ilk yıllarda daha yüksek olduğunu söyleyen kadın makinistler, işçilikte öncelikle erkeklerin tercih edildiğini söylüyor. Metro'yu kullanmanın fiziki güce dayanmadığının vurgulayan kadın makinistler, başarılarının göz ardı edildiğini iddia ediyor.

'İNSANLAR ŞAŞKINLIKLA BAKIYOR'

27 yaşında makinistliğe başlayan Bulgaristan göçmeni Zehra Karahasan(46) metro aracını ilk olarak 1992'de Aksaray hattında kullanıyor. Makine eğitimi genç yaşta, SSCB'de alan Karahasan, metroyu kullanmanın çok basit olduğunu söylüyor. Haftanın beş günü sabah 06.00'da işbaşı yapan Karahasan, yaptığı işin hem keyifli hem de sıkıcı yanlarının olduğunu ifade ediyor. Dokuz saatlik mesai süresince güneş yüzü görmediklerini üzümlere aktaran Karahasan, en çok güneşi ve havayı özlediğini dillendiriyor. İşini sevdiği için tüm sıkıntılarını unuttuğunu belirten Karahasan, "Biz kadın olduğumuz için insanlar şaşkınlıkla bakıyor. Hayran olup teşekkür eden, kapıyı tıklayan, el sal-

layan, öpücük bile gönderen oluyor. Özellikle, yaşlı ve çocukların ilgisi çok hoşuma gidiyor. Bu durum beni mutlu ediyor" diyor.

'KENDİMİZİ KANITLAMAK ZORUNDAYIZ'

Mesai dışındaki zamanını evde eşi ve iki çocuğu ile geçirmeyi tercih eden Karahasan, Türkiye'de kadın olmanın zor olduğunu söylüyor. Bulgaristan'da çalışmanın Türkiye'de çalışmaktan çok daha kolay ve zevkli olduğunu dile getiren Karahasan, Türkiye'de, son yıllarda, daha çok erkek makinistlerin tercih edilmesinden yakınıyor. 1992'de ilk olarak Aksaray Tramvayı'nda çalışmaya başladığı dönemlerde, 10'un üzerinde kadın meslektaşının olduğunu belirten Karahasan şimdi bu sayının 3'e düştüğünü vurguluyor. Karahasan, "Kadınların başarısı görülmediği için kendimizi kanıtlamakta zorlanıyoruz. Bunun için erkeklerden kat be kat fazla çalışmak zorunda kalıyoruz. Oysa ki metroyu kullanmak özel bir fiziki göç gerektirmez" diyor.

'KADIN MAKİNİSTLER TEPKİ ALIYOR'

Yıldız Teknik Üniversitesi Demir, İnşaat ve İşletme mezunu Nejla Horoz ise (35), makinistliğe ilk olarak 1989'da Aksaray Metrosu'nda başlamış. Senelerini güneş ışınlarından ve güzel havadan uzak geçiren Horoz, "Mesai bitiminde kendimi hemen dışarı atıyorum. Saatlerce yürüyüş yapıyorum, yeşil alanlarda geziyorum... Bunu yapmayan makinist kısa bir zamanda sağlık sorunları yaşar, mutsuz olur..." diyor. Her alanda olduğu gibi kadının iş başında da ayrımcılığa maruz bırakıldığına, haksızlığa uğradığına dikkat çeken Horoz, "Makineyi kullandığımız için insanlar bazen bize hayranlıkla bakarken bazen de çok tepki gösterebiliyor. Metro geciktiği ya da hızlı gittiği zamanlarda yolcular, erkek makiniste göstermediği tepkiyi kadın makiniste gösteriyor" diyor .o

Rahim

SAGLIK... SAGLIK... SAGLIK... SAGLIK...

Rahim Kanseri Nedir?

Kadınlarda en sık görülen üreme sistemi kanseridir. Genellikle 40-60 yaş arasında menopoza sonrası ortaya çıkmaktadır. Rahim kanseri denildiğinde rahim içini döşeyen endometriumdan (rahim iç zarı) kaynaklanan kanserler anlaşılır. Endometrium kanseri de bir diğer adıdır. Rahim kanseri rahim içi dokusunda geliştikten sonra kadın üreme sisteminin diğer organlarında da yayılma eğilimindedir. İlk önce rahim ağzı (serviks) ve tüplere, daha sonra yumurtalıklara doğru yayılır. Daha ilerlemiş hastalık durumlarında lenfatik damarlar aracılığı ile vücudun diğer bölümlerine yayılır.

Hastalığın kesin nedeni bilinmemekle beraber aşırı ve uzun süre alınan östöröjen hormonuna (kadınlık hormonu) maruz kalmak ileri sürülmektedir.

Ayrıca rahim kanserinin başlamasını kolaylaştıran risk faktörleri şunlardır:

60 yaş üzerinde olmak, şişmanlık, geç menopoza hiç doğum yapmamış olmak ya da çok ileri yaşlarda doğum yapmış olmak, şeker hastalığı, yüksek tansiyon, tamoksifen (meme kanseri tedavisinde kullanılan bir hormon ilacı) kullanımı, adet düzensizlikleri birinci derece akrabalarda rahim kanserinin bulunması, sigara kullanımı, bağışıklık sisteminin bozulması, Östöröjen (kadınlık hormonu) salgılayan tümörlerin bulunması, polikistik over hastalığı: Yumurtalarda fazla miktarda kistlerin bulunması, Jinekolojik muayenelere düzenli olarak gitmemek vb.

Rahim Kanserinin Belirtileri

Genellikle rahim kanserinin ilk bulgusu menopoza sonrası görülen vajinal kanamalardır. Hala adet gören kadınlarda ise düzensiz adet kanamaları şeklindedir. Ağrı nadir bir bulgudur. Rahim kanserinin erken teşhisi mümkün olmadığından dolayı ilk belirtisi olan düzensiz vajinal kanamalarının kadınlar tarafından ciddiye alınması ve rahim kanseri olma olasılığına karşın doktora başvurulması gerekmektedir.

Teşhis

Rahim kanseri tanısı için belirtilerin var olması durumunda ilk olarak rahmin iç yüzeyinden alınan bir parçanın analizi yapılır. Daha kesin bir sonuç için kürtaj gereklidir. (Özellikle fazla kanaması olan, menopoza döneminde olan, ve rahmi büyümüş olan kadınlarda) Lokal ya da genel anestezi uygulanarak yapılan bu işlemde daha fazla hücre alınarak kesin tanı konulur. Eğer kanserin varlığı belirlenirse yapılacak olan bir takım testlerle başka tümörlerin olup olmadığı araştırılır.

Rahim kanserinin dört evresi vardır:

- 1. Evre:** Kanser sadece rahim bölgesinde bulunduğu bu evre, tedavisi en kolay evredir.
- 2. Evre:** Kanser rahim ve rahim ağzında görülür.

Rahim Ağzı Kanseri: Daha önce en sık rastlanan kadın genital sistem kanseri iken, smear testi (Jinekolojik muayene sırasında rahim ağzından ve vajinanın belirli bölgelerinden bir fırça yardımı ile alınan sıvının test edilmesi işlemidir. Yılda en az bir defa yapılması gereklidir.) ile kanser öncesi hücrelerin saptanabilmesi veya kanserin tanısının erken konulabilmesi sonucunda şu anda kadın genital kanserleri arasında üçüncü sıklıkta rastlanmaktadır. Rahim ağzında kanser öncesi değişiklikler gösteren hücreler, 5-10 yıl gibi uzun bir süre sonra kansere dönüşürler. Bu da smear testinin önemini ortaya koymaktadır.

1940 lardan bu yana, rahim boynu kanseri olan kadınlarda ölüm oranı yüzde 70 azaldı. Bunun en önemli nedeni, kadınların çoğunun PAP Smear testi ile taranmasıdır. Tamamen yanılmaz bir yöntem olmasa da, bu test rahim boynu kanserinin yüzde 95'ini ortaya çıkarır.

Daha önemlisi, bunları çıplak gözle görülemeyecek, ama tedavi edilebilecek ve hemen hemen her zaman iyileşebilecek bir safhadayken ortaya çıkarır. PAP Smear testi bazen bir endometrial kanser veya yumurtalık kanserinin varlığını da gösterebilir.

İlk PAP Smear test, cinsel ilişkiye başladıktan hemen sonra, ikincisi bir yıl sonra yapılmalıdır. İkisinin sonucu da normalse, ondan sonraki smear testlerinizi doktorunuzla kararlaştıracağınız aralıklarla yaptırabilirsiniz. Ancak yüksek risk grubuna giriyorsanız, yılda bir defa test yaptırmanız şarttır. Yüksek risk grubuna girenler; cinsel ilişkiye 18 yaşından küçük başlamış, birçok kişiyle cinsel ilişkide bulunmuş, herpes ve sigil gibi cinsel ilişkiyle bulaşan hastalık geçirmiş olan kadınlardır. PAP Smear testi yaptırmayı 60 yaşına geldiğinizde (ve 60 ıncı yaş gününüzden itibaren iki defa normal smear sonucu almışsanız) bırakabilirsiniz.

Eğer anneniz size hamileyken DES denilen sentetik östrojen aldıysa yüksek risk grubuna dahilsiniz demektir. 14 yaşından başlayarak (hatta daha erken adet görmüşseniz daha önce) yılda en az bir defa smear testi yaptırmanız gereklidir.

3. Evre: Kanser yumurtalıklara, rahim etrafına ve lenf nodlarına yayılmaya başlamıştır,

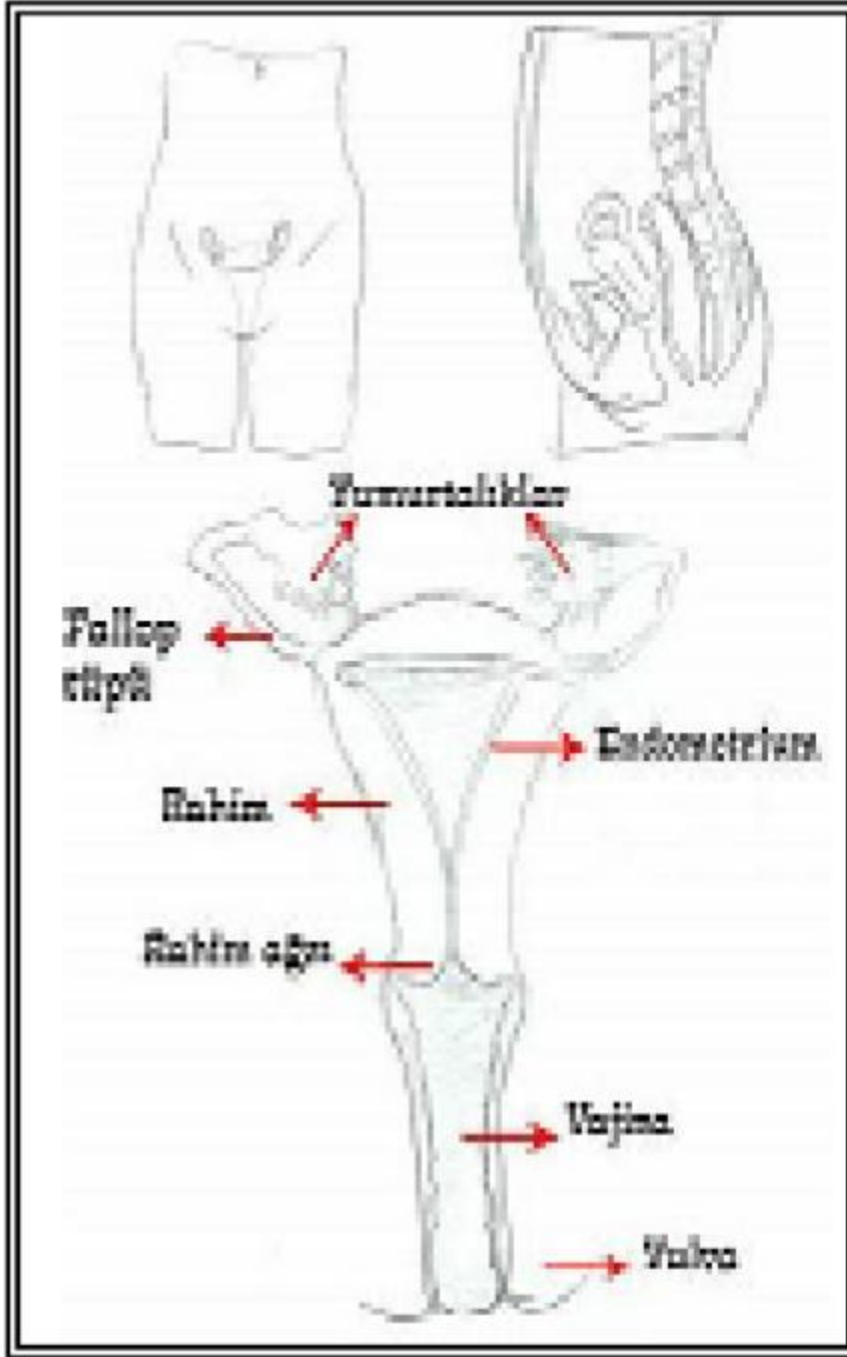
Yumurtalık Kanseri: Jinekolojik kanser türlerinin % 25'ini oluşturan ve 50-60 yaş arasında kadınlarda sıklıkla görülebilen yumurtalık kanseri, çok ileri safhalarda belirti vermesinden kaynaklı jinekolojik kanser türleri arasında en çok korkulan kanser türüdür. Kanser bulguları ileri evrede ortaya çıkmaktadır ve hastayı hekime getiren şikayet karın ağrısı ve karın şişliğidir. Bu aşamada tümör 12-15 cm boyundadır ve karında sıvı birikimi vardır. Tümörün çevre organlara yaptığı baskı nedeniyle idrar yollarına ve mide-bağırsak sistemine bağlı yakınmalar ortaya çıkar. Bunlar; sık idrara gitme, kabızlık, ishal, bulantı, kusma ve iştahsızlık gibi şikayetlerdir. Küçük bir grup hasta ise hekime adet düzensizliği ve anormal kanama şikayeti ile başvurmaktadır. Bunun nedeni ise genelde hormon salgılayan tümörlerdir. Tanıda jinekolojik muayene, laparoskopi (karın içi organların görülerek incelenmesine imkan veren tanı ve tedavi amaçlı yapılan bir girişim), ultrason, doppler ultrason, tomografi, manyetik rezonans gibi görüntüleme yöntemleri ve kandaki tümör belirteçlerinden faydalanılır.

4.Evre: Hastalığın bu evresinde kanser vücudun diğer bölgelerine yayılmıştır.

Tedavisi

Tedavi, kanserin yayılma evresine göre değişmektedir. Erken evrelerde tedavi Konizasyon (Rahim kanalı silindir şeklindedir ve özellikle kanserin çıkış bölgesi olan geçiş bölgesini de içine alan koni şeklinde bir parçanın çıkarılmasıdır. Bu yöntem kanserin tanısında, kanser öncülleri ve erken hücre içi kanserlerin tedavisinde de kullanılır. Genel anestezi ile yapılması gerekmektedir.) veya rahmin alınması yeterli olabilmektedir.

Erken yayılma evresinde ise rahimle beraber yumurtalıklar, rahim bağları ve kasık lenf bezleri çıkarılır. İlaveten patoloji neticesine göre radyoterapi (ışın tedavisi: Bu, genel anestezi altındayken vajina veya rahime bir alet veya radyum yerleştirilerek

yapılan derin bir radyoterapidir. Radyoterapi ile amaçlanan vücutta kalmış olabilecek kanser hücrelerinin öldürülerek kanserin tekrarlamasının önlenmesidir. Radyoterapi genellikle 6 hafta sürer.) gerekebilir. Çok özel bazı durumlarda kemoterapi (ilaç tedavisi) rahim kanseri tedavisinde kullanılmaktadır.

Rahim Kanserinden Nasıl Korunulabilir?

Rahim kanserinin kansere dönüşmeden önce saptanması konusunda yaygın kullanılan bir test bulunmamaktadır. Ancak kanserin erken belirti vermesi, erken tanı için önemli bir avantajdır. Bu nedenle adet dışı kanamaları olan ve adet kanaması fazla olan hastaların doktor kontrolüne gitmesi, vajinal ultrasonografi ve gerekirse biyopsi yaptır-

ması önerilir. Yukarıda belirtilen risk faktörleri olan hastaların bu konuda daha duyarlı olması gerekir. Menopoz döneminde olan hastalarda kanama daha önemlidir. Bu dönemdeki herhangi bir kanama durumunda mutlaka doktora başvurmak gerekir. Ayrıca meme kanserinin tedavisinde kullanılan tamoksifen ilacını kullanan hastaların yılda en az bir defa Endometrium (rahim içi zarı) biopsisini yaptırması gereklidir. Ayrıca bunun yanında kadınların yılda en az bir kez yapmaları gereken bazı tetkik ve taramalar vardır.

Rutin jinekolojik check-up'ı şunları içermektedir:

- 1- Kan sayımı
- 2- Tam idrar tahlili
- 3- Açlık kan şekeri
- 4- Kandaki biokimyasal analizler
- 5- Mamografi
- 6- Ultrasonografi
- 7- Kemik yoğunluğu
- 8- Tümör markerler

Bu rutin tetkikler hastanın yaşına ve risk faktörlerine göre değerlendirip, azaltılıp çoğaltılabilir, ilave tetkikler istenebilir.

Jinekolojik check-up sadece kanser riskini tespit etmeye yönelik değildir. Kadın sağlığında osteoporoz ve kalp hastalığı da önemli risk faktörleridir. Bu nedenle kan biokimyası ve kemik yoğunluğu da önem taşımaktadır. Aynı şekilde diyabet (şeker hastalığı) da önemli bir risk unsurudur. Çünkü her mevcut hastalık diyabetle daha komplike bir hale gelmektedir.

Örneğin; menopoz, eğer üzerine bir de diyabet eklenirse daha komplike bir hal almaktadır. Aynı şekilde genç hastalarda da diyabet, hastalığın seyri açısından önem taşımaktadır. Gebelikte diyabet, gebeliği oldukça komplike bir hale getirmektedir.

Kanser tedavisi görenlerde de diyabet mevcudiyeti tedaviye ek bir yük getirmektedir. Özetlemek gerekirse, jinekolojide risk faktörleri; kanser, diyabet, kalp hastalıkları, hipertansiyon, trombo emboli, osteoporoz gibi hastalıklardan ve jinekolojik Check-Up bu tür hastalıkları ortaya çıkarmayı hedeflemektedir.

Hapishaneden Mektup Var!

Özlem AYDIN

Elbistan E- Tipi Hapishanesi

Merhaba...

Sizlere tutsak bir kadın olarak yazıyorum... Aslında buna fiziki tutsaklık diyelim. Zira yüreğim ve bilincim Munzur'un doruklarında ve hemcinslerimle DKH ile umutlu alanlarda...

Sizlere seslendiğim şu günlerse süresiz açlık grevindeyim. Filistin, Lübnan ve Irak'taki kızkardeşlerimizin sesine ses, çığlığına çığlık katmak ve oradaki bütün direnişçi yarenleri selamlamak mahiyetinde...

Canlar!

Mapushane cephesi de yaşamın diğer örgütlü alanlarının bir parçası. Bu açıdan bakıldığında, kendini var etme ve dahası var olurken var etme... Ki bilirsiniz mapushaneler insanları öğütür... Esas-talilerin yolunu bile kimileyin şaşırtır. Konumuz mapushanedeki kadın ve sorunu olunca haliyle hassas dengelerin sarsılışının daha hızlandığı bir süreç, zira yarı feodal yapıdan kaynaklı bir çok bakış açısıyla burdayız... Ve kadınız!...

Kimimiz her daim kalıplara sıkıştırılmış kimimiz kopmaz sanılan zincirlerle sıkı sıkıya bağlanmış ve sonra o zincirlerden arınmanın zamanı gelmiş vee o halkalardan biri koparılmış. Şimdi burda tek başına zincirin halkasını koparmak yetmiyor! Zira esas mesele zincirin tamamını koparmaktır. Elbette mühim olan bütün halkaları ... Biz kadınlaşarak, kendine özgüvenli bir birey olarak "Ben insanım, kadımlım ve başarımlım!" diyerek. Evet, başarımlım... Ki başarmak bizim boyun borcumuzdur... Bu insanlaşmanın onul-

maz adımıdır. Ki bizler kadının, erk egemen anlayışın öküzünden sonra geldiğini de biliriz. Ki mapushaneler cephesinde kadınlarımız, istenirse başarımın da(?) mahkum olduğunu gösterdi.

Hapishanenin yaşamımda bir dönüm noktası olduğunu rahatlıkla söyleyebilirim. En azında eskiden erkekleşen, kendi hemcinslerine yabancılaşan bir kadinken, hapishane sürecinde sürekli süzgeçlerden geçirerek kendimi tanıdım. Kendi kadın rengimin güzelliğinin, değiştiriciliğinin, dönüştürücülüğünün farkına vardım. Bu beni öylesine mutlu etti ki... Bundan altı yıl öncesine gittiğimde kaba, kendi hemcinsi ile dalga geçen bir kişilik ile karşılaşıyorum. Ama şimdi kendi rengimizin o naif ve erk anlayışın tersine olan gerçeklik...

Bizler teoride hep söyleriz ya "Özgürleşmenin biricik yolu savaştan geçer." diye. Evet, bu biricik yoldur. Öyle savaş derken elde silah vuruşmak değildir sadece. İnsanın savaşmaları çok çeşitlidir. Sıkıştırıldığımız kalıpları, bağlandığımız zincirleri parçalamak bile güçlü bir savaşım ister...

Birçok sorunla karşı karşıya kalabilirsiniz mapusta! Hele de tecritseniz. Kendine özgüvensiz yetişen kadın, yönlendirilmeden başaramayacağını sanır. Çünkü o, her zaman silik ve ikinci planda kalmıştır. Ki mapusun belli bir dönemdeki pratiği de böyledir. Ama belli süreçler değişimi hızlandırır. İşte mapushaneler içinde 19 Aralık böyledir... Ki 19 Aralık, sonraki süreçte bu açıdan çok ilginçtir. Mapustaki kadın-

lar, eksikliklere, hatalara vs. rağmen görülmeye değerdi bence...

Düşünün ki , bütün kadınlar olarak ellili günlere varan süresiz açlık grevleri yapmaktayız. Zaten Ölüm Orucu'nda olan kadın arkadaşlarımız var. Sık sık saldırılara uğruyoruz vs. Ama bizler kendi rengimizin, kendi dilimizin ve kadının kendi özgücü ile karşı koyuyoruz. Ki kadınların, gücünü gördükten sonra nasıl da kendi kurtuluşu için yürekten çarpıştığını görüyorsunuz. "Kadınlar daha bağlı ve fedakar" denir ya, evet öyledir. Zira biz bunun kendi kurtuluşumuzun, özgürlüğümüzün, zincirsiz köle olunmayacağı bilinciyle çarpışıyoruz. Savaşımın kazanma bilincine hizmet edeceğini biliriz.

Hapishaneler kolektif yaşamın, birlikte üretmenin, ortak acıların, ortak yaşayışın ve ????? kadın olarak hapishanede kolektif yaşamın, üretimin birer parçasıyız. İşte bu yaşamı daha da çoğaltmak için olabilecek her şeye kadın rengimizle birebir içindeyiz.

Tahmin edersiniz ki yarı-feodal statüden kaynaklı birçok şeye ayrı ayrı dikkat etme durumunda kalıyoruz. Size bir örnek vereyim; bir keresinde kaldığımız hücre boyanıyor, bizlerde gayet rahat bir şekilde boya işleri ile uğraşan arkadaşlarla sohbet etmekteyiz. Bazı kendini bilmez harem-selamlık işgüzarlar birden portayı verdiler. Efendim neden adli erkeklerle sohbet ediyormuşuz vs. Böylesi kafa yapılarıyla mapustayız. Ve buna karşıda ortaklaşa mücadele ediyoruz.

Toplumda hemcinslerimizin birbirine düşman edilişinin sonuçlarını da almak isterler elbet . Ama, kurtuluş ve özgürlük bilinci ortak olanların yaşamı da-mücadelesi de elbette ortak ve kadınca fakat devrimci kadınca olur.

Hapishaneler sürecinin en zor aşamalarını yaşıyoruz... Sizlerde bu süreci yakından takip ediyorsunuzdur. Ve bu süreçte kendimizi yeniden yeniden örgütledik.

Kadının yücelişi daha berrakça görülmekteydi. Çünkü kadınlar, kendi güçlerini bir kez daha görmüşlerdi; o ezilen, yok sayılan, hiçleştirilen kişiliğin altındaki kardelen direngenliğindeki dirilişçi ruhu...

Zira süreç ve kadının olmazsa olmaz rolü bunu gerektiriyordu. Ama kadınlar, şunu çok iyi gördüler; erkekler olmadan başarı beklemeyenlere, süreçte ter-

si olduğunu-olabileceğini... Direnmek, savaşmak ve kazanmak... Tıpkı, canını halk savaşına feda eden Bernalar, Yeterler, Nergisler gibi.

Biz kadınlar, mapushaneler cephesinde, eşit olmayan koşullara karşı eşit bir mücadele vermekteyiz. Sizlere daha önce kaldığım Malatya hapishanesinden bazı pratikleri yazayım. Bizlere sayımlarda zorunlu ve zorla askeri sayım dayatılmak istendi. Bilirsiniz işte, tek, tektip sıra halinde dizilip ve öylece de bir-iki-üç.....diye saymayı dayatıyorlardı biz kadınlara. 'Hayır, kabul etmeyiz' dedik. Ve direndik. Bu haklılığımızdan aldığımız güçtü. Ki kırk beş gün boyunca merdivenlerden sürüklenip aşağı indirildik. Bu süre içerisinde her şekil saldırıya, tacize uğradık Ama bu bizim özgürlük ve kazanma bilincimizdi. Bu savaşımı da kazanmak boyun borcu idi. Ki kazandık da. Keza ölüm orucundaki bir kadın arkadaş < kendisi evli ve eşi ile yüz günü aşan sürede ölüm orucundaydı> 'hamilesin' diye vajinal kontrol vs. bu yönlü birçok baskı.. Gerisini tahmin edersiniz.

Dediğim gibi hapishanedeki mücadeleyi, dağlardan, alanlardan yani hayatın diğer alanlarındaki mücadele ediş tarzımızdan farklı görmüyorum. Hapiste kadın denince, Berna, Yeter, Özlem, Nergis, Sevgi, Hatice, Sibel, Lale, Selma, Sema olarak görüyorum... Kimimiz mücadelenin en sıcak yerinden geldik. Ve özlemlerimizde, hayallerimizde dağ kokusu vardır. Her kelimemiz bir dağ ve kardelen olma ahhhhını vardır. Yeniden kuşanabilme mavzeri yar misali...

Kadınlar olarak hemcinslerimizi hayatın her alanında görmekten büyük bir keyif alıyoruz. Hemcinslerimizi alanlarda gördüğümüzde kalbimizin atışı ölesiye hızlanır ki işte en çok da böylesi zamanlarda mapusluk zor gelir. Yürek orda ya, fiziken de olmak...

Üretiyoruz dostlar... Birey olarak söyleyebilirim ki yapamadıklarımı ya da yapamayacağımı sandığım şeyleri yaptım mapusta...

Dışarıdaki kolektifin bir parçası olmak için elişleri vs. üretip dışardaki yarenlerimize gönderiyoruz . Yeşili özleyince, battaniyeye kuş yemini ettik. Böylece hoş bir yeşil elde ettik. Çer-çöp toplayıp toprak yaptık. Güzel çiçekler boy verdi. Bu da bizim duvarlara sığmayan rengimizdir...

Başarılar...

BİZDE

OKURDAN

Bir Başkadır Kadın Olmak...

Konya Cihanbeyli

Kadın olmak... bizde bir başkadır. İstanbul gibi Büyükşehirlerdeki kadınların yaşamına benzemez bizim yaşamımız. Kürdistan'dakine de benzemez. Bizde bir başkadır kadının yaşamı, tabii kendi yaşamımız denirse buna. Aslında kendimize ait bir yaşamımız yok. Toplumun, sistemin, erkeğin belirlediği bir yaşam yaşıyoruz.

Anlaşılması biraz zor gelir ama buralar pek de yoksul olmayan yörelerdir, hatta zengin bile sayılır. Çünkü hemen hemen her ailenin toprağı; toprağı yoksa bile avrupa'da çalışan bir yakını vardır. Bu yüzden buranın insanı yoksul sayılmaz. Normalde yoksul olmayan yaşam biçimde örneğin kapitalizmin daha gelişmiş olduğu yerlerde kadın üretime katıldığından kısmi zamanlarda olsa "kendisi" olabildiği zamanlar var. En az üretebiliyor kadın oralarda ama burada kendisini güya kadını için feda eden erkek egemen aile tipi var. Kadına sen çalışma ne gerek var der. Toprağımız var toprağımız yoksa almanya'ya giderim seni de beslerim çocukları da. Öyle de yapar. "Kadın elbebek gülbebek yaşasın". Erkek böyle bakar duruma" Güzel giyecekler, güzel sayılabilecek bir ev, hazır para tamam işte neyimiz eksik ki "Bakış açısı hakimdir buralarda.

Bilmezler ki biz kadınlar hele genç kadınlar başka yerleri, başka kişileri görmek isteriz, erkeğin değil de kendi emeğimizle kazandığımızı harcamak isteriz işte sorun burada başlar." Kendini kadını ve çocukları için feda eden erkek" bunu kabullenemez erkek bunu kabullenemez neyimiz eksik ki otur oturduğun yerde der. Bu durum bazen öyle bir hal alır ki kadın şehirdeyse çarşıya, köydeyse komşuya gitmek için Avrupa'daki eşinden izin almak zorunda kalır. Bu durumdaki kadın kendi kurtuluşu veya özlemle baktığı mücadele içerisinde olma isteği nasıl gerçekleşecek? Bu zorlukları yaşıyor yöremizin kadınları. Zenginliğe rağmen özgür olamadığını biliyor. Ama en ufak bir adımda çok ciddi sorunlarla karşılaşılıyor bunda mücadelenin buralardaki ivmesizliğin de etkisi var.

Kadın evdedir çocukları vardır, kocası beş-on yıl-

dır gelememiştir avrupadan ilticası olmamıştır onandır ki sahte gibi bir evlilik yapmıştır, bütün bunları eşi ve çocukları için yapıyor gibi davranır ama öyle değildir aldatma vardır burda o da özgür değildir. Boşanmak çok zordur buralarda, amcasının, halasının yada teyzesinin kızıyla evlendirilmiştir. Nasıl kıyar tüm bu ilişkilere. En iyisi bu evliliği benimsiyor gibi yapıp erkek egemenlikli haklarını kullanmaktır. Erkek gizliden bilerek veya bilmeyerek bu davranışları sergiler. Kadın o güzel evinde boynundaki gerdanlıklarla kolundaki bileziklere beklerde bekler. Şikayet edecek olsa nasıl olsa bu dünya gelip geçicidir derler. İşte bundandır ki bizim sorunumuz bir başkadır. Şehirde yaşayan yoksul ama iş arayan bir kadın gibi değiliz. Kürdistan'daki gibi de değiliz. Oradaki kadın yoksulluğu da varlığı da bir nebze eşiyle yaşar; ulusal mücadelenin kazanımları sayesinde özgürlüğü seçebilme imkanları da var.

Tabi buradaki köylerimizin hepsi de zengin değil onların durumu daha da kötü bütün ömrünü ev ve mandıra arasında geçirir. Ev temizliği hayvan bakıcılığı... erkeğe pek yapacak bir şey kalmaz bu köylerde. Erkek genelde kahveye gider yada bir gölgede lakırdı eder. Ancak resmi bir iş veya hastalık olursa erkek kadını da alır ve şehre gider. Kadın kucağında çocuğu erkeğin üç adım arkasında ona yetişmeye çalışır. Kadın hiç kaldırımda yürümemiştir erkek bunu yaşamıştır bundan dolayı kızar niye yürüyemiyorsun diye. Buna benzer küçük görünen, ama kadını rencide eden erkek egemenlikli yaşam tarzı bu yörede yoğun olarak yaşanır. Maddi olarak zengin ama kültürel olarak yoğun feodal anlayışın hakim olduğu yerlerdir buralar. Traktör, biçerdöver ve güzel evler kendi başına kadın erkek ilişkisini değiştiremiyor hatta erkeğin egemenliğini sürdürmesine yardımcı oluyor. Çünkü kadının üretime katılma ihtiyacını azaltıyor.

...OKURLARDAN GELENLER.....

BEDENİMİZ

BİZİMDİR!

Kadınlar binlerce yıldır cins olarak eziliyor ve sömürülüyor. Tarihin en eski köleleri durumundalar. Kadının köleliği özel hayatla başlıyor. Özel hayat, aşk ve sevgilik ilişkisi içinde kadınları hemcinslerinden ayırıyor ve sosyal ilişkiden koparıp marjinalleştiriyor. Kadınlar çocuk yaşta evliliğe kurban edilip -aile büyükleri kararıyla- berdel karşılığında satılıyor.

Kadının cinselliği ailenin, toplumun ve de devletin kontrolü altında tutuluyor. Toplumun ve ailenin namusu da kadınlarla özdeşleşiyor. Kadınlar en çok da cinsellik alanında tüketiliyor. Tüm iktidar biçimleri, bu durumu o kadar doğal karşılıyor ki 'özel hayat sorgulanamaz' söylemiyle işin içinden çıkıyorlar.

Soyadının değişmesiyle baba baskısı koca baskısına dönüşüyor.

Kadına yönelik şiddet dünya çapında bir sorun haline gelmiştir. Ülkemizde de kadınlar 'namus' adı altında işlenen töre cinayetlerine kurban gitmektedirler. Cinayet, aile meclisinden birine (yaşının küçük olması koşuluyla) işletiliyor ve namus gerekçesiyle işlenen cinayette hafifletici nedenler devreye giriyor. Kanunlarla da desteklenen töre cinayetlerinin (sözde namus kurtarma cinayetleridir) sayısı gün geçtikçe artıyor.

Kadını toplumsal yaşamdan dışlayan ve kadın bedenini bir günah bedeni olarak gören Ortaçağ anlayışı hâlâ devam ediyor. Kadınlar hem tecavüze uğruyor hem de suçluymuş gibi bedelini canıyla ödüyor. Öldüren ise az bir cezayla kurtularak ödüllendiriliyor. İntihar ettiği söylenen kadınlar, cinayete kurban gidiyor. Töre cinayetlerinin en büyük örneklerinden Güldünya Tören kadınlar tarafından sahiplenildi ve 'bedenimiz bizimdir' kampanyası başlatarak simgeleştirildi. Bu sorun sadece yasalarla çözülebilir mi? Yoksa, tiyatroların, sinemaların hızla kapatıldığı ve adım başı kuran kurslarının açıldığı ülkemizde kültürel ve sosyo-ekonomik sorunlar giderilerek de bunların önüne geçilebilir mi?

Bunların önüne geçilebilir mi? Kadınlar ve sivil toplum örgütleri el ele vererek bu sorunların üstesinden gelebilir ve

'bedenimiz bizimdir' diyebiliriz.

Bir de meşhur madde 438 vardır ki, bu madde fahişelere tecavüzü meşrulaştırmış, fahişeye tecavüz edenin suçu indirilmek istenmişti. Kadın örgütlerinin, feministlerin tepkisini alan bu madde çeşitli eylem ve kampanyalarla iptal edilmiştir. Cinsel taciz ve bekaret kontrollerine karşı 'bedenimiz bizimdir' kampanyası başlatılmıştır. Tecavüze karşı yürütülen eylemler, yürüyüşler, bugün işyerinde, sokaklarda yaşanan tacizin, kadın bedenine uygulanan şiddetin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Devlet sistemiyle de cinsel şiddet, taciz 1998'de çıkarılan 'ailenin korunmasına dair kanun' ile meşrulaştırılmıştır. Kadın hareketinin eylemlerindeki talepleri bugün kamuoyunda, mecliste tartışılan anayasa; TCK ve Türk Medeni Kanunu gibi yasal düzenlemelerin iptal edilmesine ya da değiştirilmesinde etken olmuştur. Örneğin kadının çalışmak için kocasında izin alması, fahişeleri tecavüzü destekleyen Madde 438, zinada kadını erkeğe göre daha ağır cezalandıran maddelerin (440,441) iptali veya değişikliğe uğraması son dönemde çok önemli bir yasa daha çıkmak üzereydi ki bu da sayın başbakanımız tarafından Türklüğünden ve ahlakından şüphe edilen kadınlar(!) tarafından sekteye uğratıldı. Bizi kurtaran evimizin kadını olmamızı isteyen, aile bütünlüğüne helal getirmeyen bir yasa(!) Tecavüze mi uğradın ne gam, aslanlar gibi yaşamız imdadımıza yetişecek, tecavüz-cümüzle yetişecek ve bizi kurtaracaktı... Ha erkek mi? İki yıl bekler olmadı senden boşanır. Bu arada başka birine de canı tecavüz etmek isterse onun bileceği bir şey tabi ki... Ne güzel ceza da olmayacak, bizi de kurtaracaktı; ama o kadınlar yok muydu, o kadınlar yine onların çığırkanlıklarıyla yasa geri çekildi.

Önceleri görmezden gelinen kadının ev işi emeği telaffuz edildiği gibi kabul de gördü. Evli kadınların eşleri tarafından tecavüze uğramaları dillendirilmeye başladı. Kadınlar artık bunun farkındalar. Aile içi şiddet de buna dahil. Sonuç olarak kadının kurtuluşu, kadın örgütlülüğünden geçtiğini ifade ederek şimdilik yazımıza noktalı virgül koyuyoruz.

Kütüphaneden...

“Maksizm ve
Cinsel Devrim”

“Yunan İç Savaşında
Direnen Kadınlar”

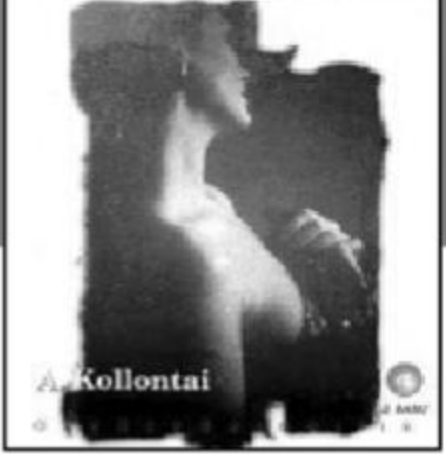
**K
Ü
N
Y
E**

Kitabın Adı: Marksizm ve Cinsel Devrim

Yazarı: Aleksandra Kollantai

Yayınevi: Akyüz Kitapevi Yayınları

*Marksizm ve
Cinsel Devrim*

**Önümüzde duran, erkeğin gölgesinde-
ki dişi değil, kendisi de bir kişilik olan
“YENİ KADIN”dır**

“Çevresinde bu kadar çok yoksulluk, haksızlık ve baskı egemenken insan nasıl mutlu olabilir?” felsefesiyle yola çıkan Aleksandra Kollantai, bu kitabıyla kadın sorununun önemli bir parçası olan cinsel özgürlüğe yeni bir pencere açmıştır.

Kitabın ilk bölümünde yasalarla, adetlerle korunduğu ve kutsadığı ailedeki kadını insan olarak değil de sadece eş ve anne kodlarına sıkıştıran burjuvazinin yarattığı aile modelini anlatıyor. En gelişmiş toplumlarda dahi kadını erkeğe bağımlı kılarak, her türlü maddi ve manevi egemenliğini kurma hakkını veren burjuvazinin aileyi koruma adına yaptığı yasalar kadını aşağılamaktan başka bir şey değil. Fransız yasaları, evlenmemiş kızın “bekâreti”ni uyanık biçimde gözaltında tutar ve kız anneler, nikahsız kankocalığın bütün sonuçlarına katlanmak zorunda bırakılırlar. Aynı zamanda Fransız Medeni Kanunu’nun 350. maddesine göre “babanın aranması yasaktır.”

Burjuvazinin kendi mülkiyetini koruma adı altında yaptığı “kilise tarafından, evliliğin kutsallığının, çözülmezliğinin örgütlenmesini; yasa tarafından, kadının kocasını aldatmasının cezalandırılmasının ve ahlak tarafından da ‘aile ocağının kutsal’ karakterinin göklere çıkarılması” sağlanarak bunu diğer halk tabakaları içinde varlık bulmasını ve kendilerinin bu yasaların yaratıcıları olduğuna inandırılması sağlandı. Çünkü kendilerine ait olan yasaları halk tabakaları daha çabuk kabul edebilir ve onlara sahip çıkabilirlerdi. Bu burjuvazinin ekmeğine yağ sürerek onların erkek egemen anlayışını uzun yıllar boyunca korumasına vesile olmuştur. Burjuvazinin, proletarya sınıfına sunduğu cinsel ahlakın, tek amacını Kollantai şöyle tarif ediyor: “Burjuvazinin çıkarlarını korumak olan yapmacık kuralları içinde yetişmiş olan bizler, hepimiz, bu sınıf kuralları önünde, sanki yüksek ideolojik kategoriler önündeymişiz gibi saygıyla eğiliyoruz; onları, ahlaki yaşamın kuramsal ilkeleri olarak tanımaya hazırız.” diyor. Çünkü burjuvazi, mülkiyet ve ailenin birbirinden kopmaz parçalar olduğunu ve birinin kopması veya parçalanması durumunda kendi ege-

menliğinin tehlikeye düşeceğini biliyor.

Kitabın arka kapağında burjuvazinin suratına bir tokat gibi inen şu sözler: "Aile ilişkilerinin değişmez ve dokunulmaz olduğunu burjuvazi istediği kadar haykırınsın. Aile bugünün kapalı, kendine yeter, dar biçimde bireysel ailesi, bölünmeye giderek ölüm mahkum olacaktır. Aile ocağı toplumun bütün sınıf ve tabakalarında söniyor, hiçbir yapay tedbir de onun sönmekte olan alevini yeniden canlandırmayacaktır."

Burjuvazi "kutsal annelik rolünü" emekçi kadının omuzlarına yükleyerek, kadının profesyonel çalışmasına karşı savaş açmış ve

çocuğun bakımının toplumsal bir görev olduğunu söyleyen sosyalistleri ise "ruhsuz" diye lanetlemiştir. Oysa kendi çocuğunun bakımının bir "dada" tarafından üstlenilmesi, evdeki işin hizmetçi tarafından yapılması ve bunlar kendi meşru haklarıymış gibi sunulması burjuvazinin ikiye bölme politikasının bir parçası değildir de nedir?

Burjuva toplumlarda ailenin parçalanmasını hızlandıran ikinci faktör ise fuhuştur. Erkek, evlilikte tatmin olmu-yorsa bunu alışıldığı şekilde fuhşa başvurarak gideriyor. Fuhuş daha çok ezilen sınıfın kızlarını ağına düşürüyor. Kollantai bu konuda: "...burjuvazinin alarm zillerini çal-makta, acele etmeyişi de bu yüzden. Eğer parayla satın alınan kadınların büyük bir kısmı mülk sahibi sınıftan olsaydı, bu sorun karşısındaki davranış çok farklı olacaktı... Bugünkü sınıflı toplum herkesin hoş gördüğü fuhuşu da iki sınıfa bölmenin çaresini buldu. 'Yüksek kalite' yani rahat fahişeler sınıfı burjuvazinin eline geçerek ona hizmet eder, belli bir

samimiyet ölçüsünde onunla yaşar ve belli bir noktaya kadar ayrıcalıklarından yararlanır. İşçi sınıfında ve yoksul köylülükte, vücut vücuda sürdürülen 'düşük kalite' ise köleliğin, aşağılanmanın ve kederin kadehini içiyor, hem de tortusuna varıncaya kadar." Bu da bize fuhuş sorununun emekçi kesimin bir sorunu olduğu ve bunu çözecek olanın ise yine bu sınıfın kendisi olduğunu gösteriyor.

Kitapta "serbest birlik" diye tanımlanan ve özünde burjuva niteliği taşıyan kavram, burjuva ailesinin parçalanmasını engellemeye dönük çabanın

bir ürünü olarak çıkıyor karşımıza.

Fuhşun endişe verici boyutlara ulaşması beraberinde yeni çözümler ve olgular da yaratmıştır. Bu olguyu hem burjuva feministleri, hem de proletarya anlayışını benimseyen kişiler kabul etmiştir.

Burjuva feministler aile ve evlilik ilişkilerinde daha çok maddi zemine dayandığı için kadını mal varlığından yararlanılması dinsel nikahın yerine, resmi nikâh yapılması ve boşanmanın daha kolay olması gibi. İstenen bu haklar hiç kuşkusuz orta ve büyük burjuvazinin yararına olacaktır.

Ve bunlar aile kurumunu

korumayı ve karşılıklı cinslerin eşitliğini esas alan maddelerdi.

Bunun yanı sıra sol feministler soruna başka bir pencereden bakıyordu. Çünkü bunlar yaşam bağımsızlıklarını yaratmış kadınlardı. Onlara göre yasallaştırılmış evlilik, kadın için her şeyden önce yasal kocanın kişiliğinde, kendisini beslemek ve bakmak için durağan birini bulma aracıdır. Oysa bağımsız entelektüellerin ekonomik anlaşma anlamındaki ev-

Kollantai, proletarya ideolojisi, burjuva kültürünün 'tekelci' karı-koca aşkının yıpranmış ideali yerine, "Karşılıklı hakların aşkta dahi tanınması, diğerinin kişiliğini hesaba katma yeteneği, karşılıklı sağlam destek, diğerinin gereksinimleri için dikkatli bir özeniş ve yürekten ilgi" düşüncesini savunmalıdır ve kurulacak yeni ilişkilerinin bu düşünce üzerinden filizlenmesi gerektiğini ortaya koyuyor

liliğe gereksinimi yoktur; kocasız yeterince maddi bağımsızlığa sahiptir, kaldı ki bir ilişki kurmak için konulmuş olan bütün düzenlemeler ve yasallaştırmalar bu bağımsızlığı azaltmaktan başka bir şey değildir. Sol feministler, evlilik yaşamında bir reform değil "serbest birlik" yani serbest aşk kavramını kullanıyorlar.

Burjuva Aşk ve Proleter Aşk

Kollantai 'serbest aşk' yanlısamasını: "Öngörüşlü bir yazarın küçük bir sermayeyle, ilgisiz dostlarla ve fevkalade bir çekicilikle çiziyizlediği siz roman kahramanları, elverişsiz bir çevrede bulunuyorsunuz; dünyaya meydan okumak için durumunuz elverişli; ama ne sermayesi, ne yeterli ücreti, ne dostları ve fevkalade çekiciliği olmayanlar ne yapsınlar? Ya özgürlüğe susamış kaygılı bakışı önüne dikilen annelik sorunu? Serbest aşk olanaklı mı?" sorusuyla ortaya koyuyor.

Ona göre aşk iki kupta biçimleniyor. Burjuva ve proleter aşk 'Kolayca meydana çıkan ama çok çabuk geçen saf üretim içgüdü, ruhsal ve manevi köklerden yoksun bu cinsel çekim burjuva aşkını anlatır ki buna 'kanatsız eros' diyebiliriz. Diğer tarafta ruhsal ve manevi düzenin her cins heyecanının ince ağı ile dokunmuş istekli 'kanatlı eros' proletaryanın aşkını anlatan kavram."

Burjuva aile yıkılıyor bu öğreticidir, yıkıntılar içerisinde yeni kadının boy verdiğini görüyoruz. "Yeni kadın kimdir?" sorusuna verilen yanıt ise: "Abartılmış duygulanma yerine disiplin; boyun eğ-

me ve kişiliksizlik yerine özgürlük ve bağımsızlığa değer verme; sevdiği erkeğin görüntüsüne girmek ve onu yansıtmak için saf çabalar yerine kendi bireyini kanıtlama; ikiyüzlü temizlik maskesi yerine yeryüzü sevinçlerindeki haklarını isteme; sonunda aşk hikâyelerini yaşam içinde sınırlı bir yere koyma; yeni kadının uğraşları bunlardır."

Kollantai, proletarya ideolojisi, burjuva kültürünün 'tekelci' karı-koca aşkının yıpranmış ideali yerine, "Karşılıklı hakların aşkta dahi tanınması, diğerinin kişiliğini hesaba katma yeteneği, karşılıklı sağlam destek, diğerinin gereksinimleri için dikkatli bir özen ve yürekten ilgi" düşüncesini savunmalıdır ve kurulacak yeni ilişkilerinin

bu düşünce üzerinden filizlenmesi gerektiğini ortaya koyuyor.

Yeni kadın' beraberinde 'yeni erkek' tipini de yaratacaktır. Kadının özgürleşmesi, erkeği ve giderek toplumu da özgürleştirecektir. Tabi, konunun yarına ertelenemeyecek derecedeki aciliyetini de görerek.

Marksizim ve Cinsel Devrim kitabını sisteme başkaldıran, kadın mücadelesi için yola çıkmış her kadının okuması ve okutması gerektiğini söylemek abartılı olmasa gerek.

**K
Ü
N
Y
E**

Kitabın Adı: Yunan İç Savaşında Direnen Kadınlar
Yazarı: Eleni Fourtouni
Yayınevi: Koral Yayınları

Tarih sayfalarında, Yunanlı devrimcilerin, sosyalistlerin direnişi "terörizm" olarak nitelendirilir. Ve yine Yunan direnişinin önemli bir kesimi kadınlardan oluşmasına rağmen, direnen Yunanlı kadınlardan ise hiç bahsedilmez. Eleni Fourtouni tüm bunları gözönüne alarak, direnen kadınların, Yunan tarihinde oynadıkları rolü açığa çıkarmak ve onların tarih içerisinde gerçek yerlerini almasını sağlamak için birinci elden direnişin içinde olan kadınların günlüklerini toplamayı ve direnen Yunanlı kadınların mücadelesini tüm dünyaya duyurmayı amaç edinmiştir. İşte o döneme tarihi tanıklık eden ve bir belge niteliğinde olan "Yunan İç Savaşında Direnen Kadınlar" bu şekilde yazılarak ortaya çıkmıştır.

2. Dünya Savaşı sırasında ve devamında gelen iç savaş döneminde faşizme karşı hem ülkelerinin hem de kendi özgürlüklerinin mücadelesini veren kadınlar, savaşın en ön saflarında yerlerini alıyor ve savaş içerisinde kendilerini tekrar tekrar keşfederek bir daha geri dönmeyecekleri bir mücadele içerisine giriyorlar.

O dönem Yunanlı kadınlar tüm direnenler gibi insanlığa nasıl direnileceğini öğretiyor, yol gösteriyor. İşte Toula Mara: ".....İlk kez bizim yaşımızdaki kızlar kendilerini önemli, yeterli, vazgeçilmez hissetti. Gündüzleri Latince ve matematik sınavları için çalışan ya da evde annelerimize yardım eden öğrenciler ve kız çocuklarıydık hala. Fakat geceleri caddeler bize aitti. Özgür basının sürmesini sağladık. Uzak mahallelerin çoğunun duvarlarını direniş sloganlarıyla doldurduk. Ve uyduruk hoparlörler sayesinde sesi-miz, insanları teslim olmamaya, yılmamaya, örgütlenmeye

ve direnmeye, kaderlerini kendi ellerine almaya çağırarak bütün şehirde çınlıyordu. Kahvelere şimşek gibi girip çıkıyor, el ilanlarımızı dağıtıyorduk. Her dışarı çıkışımızda ölümle karşılaşacağımızı biliyorduk. Fakat korkumuz, endişemiz yoktu; hiçbir şey bizi durduramazdı.... "

Yine Yunanlı kadınların örgütlenmesini Diamando Grizona çarpıcı bir biçimde şöyle ifade ediyor: "...Fakat gerçekten birşey yapabilmekten önce ana babalarımızı ikna etmemiz gerekiyordu. Özellikle kızlar başta olmak üzere hepimiz için güç bir işti bu. İlk kez olarak, evden dışarı adım atıyor, babamız tarafından bize verilen ve anemimiz tarafından teşvik edilenlerden başka roller üstleniyorduk. 'Siz kızsınız' diye bağırdılar. Adımız kirlenecekti. Kimse bizimle evlenmek istemeyecekti, babalarımızın adını mahvedecektik. Ailelerimizin başına açacağımız belaların sonu yoktu. Fakat biz bunu yapmaya karar vermiştik, kimse bizi vazgeçiremezdi. Israr ettik ve yavaş yavaş bir mucizeyi gerçekleştirdik; ana babalarımız bize inanıyor, bize insan gibi davranıyor, kararlılığımız için bize saygı duyuyor, mücadelemizin düşmana boyun eğme utancından hepimizi kurtaracağını görüyorlardı."

Evet, Yunanlı kadınlar mücadeleye girmişlerdi hem de ön saflarda yer alarak. Faşist rejime karşı yürütülen mücadelede yer alan kadınlar bir yandan da kendi özgün mücadelelerini yürüterek kadınları örgütleyiyor, fabrikalarda hakları için ilk grevlerini gerçekleştiriyor, kadınların insan olabileceği bir dünya için mücadele ediyorlar... Yeraltına çekiliyor, aranıyor, işkenceye uğruyor, öldürülüyorlar... Ama tüm baskı ve zora rağmen mücadelelerine inanıyor ve asla geri adım atmıyorlardı.

*"Binlerce kadının etrafına duvarlar örüldü
bu boş isimsiz adada
resmen insanlığa uygun olmadığı ilan edilen
sarı humma ve tifüsün istila ettiği bu yerde
ilk olarak biz kamp kuruyorduk
bu güçsüz toprakta çalıştık, hayat verdik
ölülerimizi gömdük, şarkılar söyledik
boşluğu ortadan kaldırdık
fırınlara ve atölyelere
kuyular ve yel değirmenleri kurduk.
biz burada Cilalı Taş Devri'ni yaşadık.
kök çıkarmak için toprakları kazıdık
kamıştan müzik elde ettik
kaplumbağa kabuğundan lir yaptık"*

Kitapta, yine, kadınların yıllarca yaşamaya mahkum bırakıldıkları o ıssız adalarda vermiş oldukları onurlu yaşam mücadelesine tanık oluyoruz. Direnişleri kırılsın diye, herşeyden mahrum bırakıldıkları, insanlık dışı koşullarda yaşadıkları ıssız adalarda erkekler olmadan kendi kendilerine yaşam mücadelesi vermeye çalışan kadınlar yetenekli olduklarını ve erkekler olmadan da yaşayabileceklerini keşfederek tüm kötü koşullara, imkansızlıklara, baskı ve zulme rağmen muazzam bir mücadele veriyorlar. Kendilerinin de ifadesiyle direnmeleri aynı zamanda insan olarak kendi onur ve bağımsızlıklarına duydukları inanca dayanıyordu.

Günlüklerin birinde şöyle anlatıyor kadınlar: "...Ancak tüm eziyetlerine rağmen yüreklerimizde hep mücadele ettik- hiçbir zaman vazgeçmeden, hiçbir zaman teslim olmadan yaşamı sürdürmek üzere hep mücadele ettik. Isık çaldıklarında yürüdük, bağırıldıklarında koştuk, bir hızla durduk, boşalttık, yükleme yaptık, getirdik götürdük. Ancak kendi hayatımız için yapmak zorunda olduğumuz işlerde tükenme noktasına kadar çalışarak her zaman direndik. Cezası ne olursa olsun hiçbir zaman onlar için bir şey yapmadık...."

Baskıyla, işkenceyle, zorla "Pişmanlık Deklarasyonu" imzalatılmak isteniyordu.

Buna karşılık "Pişmanlık Deklarasyonu"nu imzalamamanın birçok nedeni vardı" diyor Victoria Theodorou "Bi-

rincisi mücadelemize inanıyorduk ve ona sadıktık. Utanç duyacak birşey yapmadık. Ayrıca onların deyimiyle 'inatçılık' kişisel bir gurur meselesiydi. Nihayet bazılarımız direnişin sembolleri olmaya karar vermişti. Devir şiddetle ihanet devriydi. Direniş hareketinin tamamen yok olması düşüncesine izin veremezdik, ne olursa olsun onu canlı tutmalıydık."

Aphrodite Mavroede'nin "Ölüm etrafımızda dolanıyordu. Fakat biz ölümden korkmuyorduk. On dakika sonra kurşuna dizileceğimiz ilan edilseydi kendimizi rahatlatmış hissedecektik. O anda avutucu bir düşünceye saplanıp kaldık. Sürgünün sıkıntılarıyla zayıf düştüğümüz için uzun süre dayanamayacak ve ilk dayakta ölecektik. Çevremize bakındık. Sağlam bir

"Fakat biz bunu yapmaya karar vermiştik, kimse bizi vazgeçiremezdi. Israr ettik ve yavaş yavaş bir mucizeyi gerçekleştirdik; ana babalarımız bize inanıyor, bize insan gibi davranıyor, kararlılığımız için bize saygı duyuyor, mücadelemizin düşmana boyun eğme utancından hepimizi kurtaracağını görüyorlardı."

inat ve kararlılık kitlesiydik. Birbirimize sokulmuş, elele tutuşmuş bir halde bireysel varlıklarımızı unutmuştuk; koyağın sakatlarıyla birleşmiştik; dünyanın bütün ezilen insanlarıyla bir olmuştuk. Nefesimizi tutarak bekledik. Bütün gücümüz, bütün düşüncelerimiz tek bir arzuda yoğunlaşmıştı- direnmeye devam etmek." bu sözleri binlerce kadının tüm zorluklara, teslim alma ve ikna çabalarına rağmen yüreklerindeki cesaret, umut ve inançtan vazgeçmediklerini gösteriyor bize.

Direnme ve mücadele etme ısrarını ve 'hayır' deme cüretini göstermiş olan kadınların günlüklerinden, anlatımlarından oluşan; öğretici, ders çıkarıcı yanlarıyla dolu olan "Yunan İç Savaşında Direnen Kadınlar" bize gerçek özgürlüğün ve barışın ancak direnerek ve mücadele ederek gerçekleştirilebileceğini gösteriyor. Herkesin özellikle tüm kadınların okuması gereken bir kitap.

PERDEDEN YANSIYANLAR

“KAPLUMBAĞALAR DA UÇAR”

“Sarhoş atlar zamanı”nın yönetmeni Bahman Ghobadi'nin yazdığı ve yönetmenliğini yaptığı “Kaplumbağalar da uçar” filmi Amerika'nın Irak'a müdahalesinin iki hafta öncesinde Saddam zulmünden kaçan (Irak-Türkiye sınırındaki) Kürt mültecilerin dramını anlatıyor.

Film 52. San Sebastian Film Festivali'nde en iyi film, en iyi görüntü ve 55. Berlin Film Festivali'nde Barış Ödülü alan film aynı zamanda savaş sonrası Irak'ta çekilen ilk film olma özelliğini de taşıyor.

Film Saddam yönetiminden yoksul düşmüş yaşlı bir adamın; kendisinin ve bütün köyün umut bağladığı A.B.D.'nin haberlerini seyretmek için uydu almasıyla ve “bak şu Saddam ın bize yaptığına” sözleriyle başlıyor.

Uydu anteni dikmekte gösterdiği ustalık için “uydu lakabıyla tanınan, çat-pat bildiği İngilizceyle tüm köyün ve patlamamış kara mayınlarının toplanmasında öncülüğünü yaptığı tüm arkadaşlarının sevgisini kazanan Soran isimli 13 yaşındaki çocukla; Halepçe katliamında yakınları öldürülen Agrin ve kardeşi Hengov'un bu çocuklara katılmasından sonra olaylar gelişir.

Uydu'nun öncülüğündeki kolsuz, bacaksız ya da el-siz onlarca çocuk geçimini sağlamak için birkaç dolar karşılığında küçük bedenlerini tehlikeye atmaktadırlar.

Agrin de onlardan biridir ama onlardaki umut yoktur Agrin'de. Tek isteği Halepçe katliamında Saddam askerlerinin tecavüzünü hatırlatan tüm somutlukları ortadan kaldırmak ve kardeşi Hengov la uzaklara gitmektir. Agrin'nin derin acıları ve zihninde silinmez yer edinen katliam görüntüleri Halepçe ye bir kez daha ses veriyor.

Ve bu ülkeyi cennete çevireceğiz vaatleri veren A.B.D.'nin askerleri geldiğinde halk bunun doğru olmadığını görür. Uydu'nun o çok beklediği, umutlarını bağladığı Amerikan askerleri gelince artık onları görmek bile istemez ve onlara sırtını döner, Uydu'nun gözyaşları tüm mağdurlar ve adeta bunun temsilciliğini üstlenen Agrin içindir... İzlemelisiniz. o

Senaryo: Bahman Ghobadi

Yönetmen: Bahman Ghobadi

Film Müzikleri: Hossein Alizade

2004 İran - Fransa Yapımı

KÜNYE

ULUCANLAR' DA ANA OLMAK

Ateşlerin alevleri arasında
Kan kızılı mevsiminde yaprağın
Eylül'ün yağmurlarını süt diye
Koynumuzda tutmak çocuklarımız için
Gökyüzünün karabulutları arasında
Serçelerin kanat çırpışlarında
Gökkuşağının renklerini saçlarına
Taç yapmak için kızlarımıza taşımak
Çocuklarımızın uzaya olan meraklarını
Birlikte paylaşamamanın yasağını
Güvercinlerin-serçelerin üzerine pislediği
Ellerimizle temizlediğimiz camı
Gazete yanığında islendirip de
Seyre dalmak güneşin tutulmasını
Sonra uğur böcekleri umutlarıyla
Etrafında dönmektir.
Gelecek kızlarımızla buluşmak için
Kollarımıza takılan zincirin arasına
Derimizin sıkıştırılması
Sevdiklerimiz için oğullarımıza
Bir süngünün yüreği olmak mı?
Ulucanlar' da ana olmak
İtiraz ettiğimizde kısıksanmış misali
"Bu işi ben biliyorum, ben daha iyi yaparım"
Deyip küstahlıkla zincirleri iyice sıkıştırmak
Lanet okumak mı bu insanlık-dışılığı?
Koca koca taşları bağrımıza basıp
Tutulan güneşin ışıklarına asılıp
Yıldızları çalınmış hapishanelerde
Kalan yıldızları uçuşan mermilerde
Gökcisimleri gibi düşen şarapnel parçalarında
Tutulmadan yeni çıkan yaz güneşinin parıltısında
Haziran'ın körpe sararmamış başaklarında
aramak mı?

Ulucanlar' da ana olmak

Sömürü talan-yalan yoluna koyulanlar
Dalga dalga kararan arkçılığın
"Özgürlük-demokrasi-barış" beklentisiyle
Sahte gülüşlerinde gül koparmak mı?
Ulucanlar' da ana olmak
Ne mutsuzluğun saçlarını okşamak
Ne dökmek bir damla gözyaşı
Ne ahlarla-vahlarla parçalamak yüreği
Ne merhem çalmak acılara
Ne sınırlı süre ile çocukları kucaklamak
Ne de bütün bunlar için yakmak ağzı
Ulucanlar' da ana olmak
Ellerini vermek dağlara
Pınarındaki sudan taşımaktır
çocuklarımıza
Kavuran güneşte kardelence fırlamaktır
Sisli vadilerin kuytuluklarında ebesiz doğurmak
Çocuklarımıza gülen bir "merhaba" de-dirtmek
El ele, omuz omuza, göz göze
Sevdayı kavgayla yaşayanlara
Dağlara doğru çıkıp ölümü
Aşk soluğunda kucaklayanların
Ninnilerini anlatmaktır bebelere
Puslu gecelerde haberleri duymak her an
Eylül'ün top tüfek kokusuna
Kan kusan zalimlerin öfkesine
Bir sabah şafağında uyanmaktır
Ve hiç bıkip-usanmadan haykırmaktır
Doğacak o güzel günleri
Mayıs'ın kızıl mayasıyla birleştirmektir
Yarınların umut dünyasını doğurmak
Mendil sallamaktır zafer halaylarında
Ulucanlar' da ana olmanın güzelliği...

Ulucanlar Hapishanesi- 05.10.2005

DEMOKRATİK
KADIN
HAREKETİ

BÜLTENİ

e-posta:dkh.bulteni@gmail.com